

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2022

21 - 27 Şubat Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
21-27 ŞUBAT 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	4
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	4
'LİRALAŞMA' POLİTİKASIDA, LİRAYA YATIRIM YAPANLARI KAYBA UĞRATTIRDI!	11
GIDA ENFLASYONU YÜZDE 55'İ GEÇTİ!	12
ELEKTRİK TURİZMİ DE ÇARPTI	14
DIŞ TİCARETTE, DURAKLAMA DÖNEMİ	14
SARAY'IN TEK ÇABASI SİTMAYA RAZI ETMEK	15
YILIN İLK AYINDA 1088 ŞİRKET KAPANDI	18
ELEKTRİK FATURALARI 4 YILDA YÜZDE 400 ZAMLANDI	18
ELEKTRİKTE DE SAADET ZİNCİRİ	19
DÖRT ŞİRKETİN NET KÂRI 1,5 MİLYAR TL	20
ENERJİ BAKANI'NDAN "SÖZDE ENERJİ ZİRVESİ"	21
İNDİRİM İLLÜZYONU	21
KDV İNDİRİMİ ENFLASYON KARŞISINDA ÇOK YETERSİZ KALDI	22
ENFLASYON SORUNU GEÇİCİ DEĞİL	24
KANTİNLER LÜKS OLDU	24
'KAZANDIRAN YÖNTEM' PAZARLIK	25
FAHİŞ İLAÇ ZAMMI SAĞLIĞI BOZACAK	26
İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ SEKTÖRÜNDEKİ KRİZ DERİNLEŞİYOR	27
BİTMEYEN HAT İÇİN 2 MİLYAR TL DAHA	29
HER ŞEY TAMAMDI BİR PİSTTİ NOKSAN!	29
KAMU ZARARI	30
MHP'LİYE İHALE KIYAĞI	31
AKP'Lİ BELEDİYE KAÇAĞA RUHSAT VERDİ	31
MİLYONLARCA LİRA AKP'YE AKITILDI	32
TALANIN ÖNÜ AÇILDI	33
AKP'Lİ BELEDİYE MERAYA ÇÖKMÜŞ	34
ARKEOLOJİK ALANA BİNA YAPACAKLAR	35
TEK BİR İHALEYİ BİLE KAÇIRMIYORLAR	35
BAKANLIK, KURUYAN GÖLDEN PARA İSTİYOR	36
BİLİRKİŞİ RAPORU ÇIKTI; SİNPAŞ BÖLGEYİ MAHVEDİYOR	37
EMEK VE İŞÇİ EYLEMLERİ	38
GEMİYİ DE YÜZDÜR SİGORTANI DA ÖDE!	40
GENÇLERİ MUTSUZLUĞA, UMUTSUZLUĞA İTEN KARARLAR İLE EĞİTİM SİSTEMİ SAVRULUYOR.	41
EĞİTİM SİSTEMİMİZİN SORUNU BARAJ DEĞİL NİTEKLİKTİR	42
MUTSUZUM, MUTSUZSUN, MUTSUZUZ!	43
AKP'LİLER ŞİKÂyetLERİ HAKLI BULMADI	44
BİREYSEL BAŞVURU SİSTEMİ DE TIKANDI	45
AK PARTİ İKTİDARLARI DOĞAYA VE TARIMA DÜŞMAN	47
CENGİZ'İN MADENİ KAZDAĞLARI'NA ZARAR VERECEK	47
NİKEL MADENİ 6 YILDIR RUHSATSIZ ÇALIŞTIRILYORMUŞ	48
VALİ'NİN HES'İ HUKUK TANIMİYOR	48
VİTAMİN GÖNDERDİĞİMİZ AVRUPA'DAN ZEHİR İTHAL EDİYORUZ	49
MUÇEV KANUN TANIMİYOR	49

İSTİSMARCILIĞA GÖZ YUMULUYOR!	50
GERÇEK ÖLÜM SAYISI YAKLAŞIK 185 BİN	51
HERKES EŞİT, HERKES TOK, HERKES GÜVENDE, HERKES ÖZGÜR OLUNCAYA DEK MÜCADELEMİZ SÜRECEK!	51
SANSÜR	53
TALİMATLA SANSÜR!	55
KKTC ULUSLARARASI 2021 KÜRESEL ORGANİZE SUÇ RAPORU'NDA 'HEDEF ÜLKE'	55
UKRAYNA KRİZİNİN TÜRKİYE'Yİ SOKACAĞI ZOR DURUM	56
BU ZAMLARI BRIGITTE BARDOT YAPMADI	57

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşındakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

21-27 ŞUBAT 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*21 Şubat 2001 - Türkiye kamuoyunda, "Kara Çarşamba" olarak adlandırılan büyük bir ekonomik kriz patlak verdi. Bankalar arası para piyasasında gecelik faiz, % 6200'e kadar çıktı.

*21 Şubat Uluslararası Anadil Günü Dil milletlerin kültürel mirası ve zenginliği, onların birlikteliğinin sembolüdür.

*26 Şubat 1992 Hocalı Katliamı: Azerbaycan'ın Hocalı kentine giren silahlı Ermeni gruplar, 613 Azeri'yi öldürdü.

*27 Şubat Pazar Miraç Kandili

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• Geçen yıl aralık ayında işsizlik oranı mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre yüzde 11,2'ye gerilerken, gerçek işsizlik oranı (atıl işgücü) ise 0,5 puan artarak yüzde 22,1'den yüzde 22,6'ya yükseldi. 8 milyon 376 bin gerçek işsiz var. İş-Kur'a kayıtlı işsiz sayısı ise ocak ayı itibariyle son bir yıllık dönemde 268 bin kişi artarak 3 milyon 185 bin kişiye çıktı. İşsizlik Sigortası Fonu'na başvuran işsiz sayısı da ocakta geçen yılın aynı ayına göre 50 bin 618 kişi artarak 165 bin 245 kişiye yükseldi.

• Kamu sektörünün toplam istihdamı geçen yıl 86 bin kişi artarak yıl sonunda 4 milyon 877 bin kişi oldu.

• 2020 yılında, salgın nedeniyle yaşanan kapanmaların etkisiyle yüzde 1,57'ye kadar düşen sanayi üretimindeki artış hızı 2021 yılında yüzde 17,4 olarak gerçekleşti.

• Türkiye 2022 yılına artış gösteren bir cari işlemler açığı eğilimiyle girdi. İktidarın "Türkiye Ekonomi Modeli" adını verdiği modelin, enflasyonu, TL'nin değersizleşmesini önleyeceğini ileri sürdüğü cari işlemler fazlası hedefinin yakın bir gelecekte gerçekleşmeyeceği anlaşılıyor.

• Türkiye, parasına tarihinin en derin değer kaybını yaşattığı 2021 yılında kendi malını ucuza satıp pahalı fiyatlarla ithalat yaptı.

• Merkez Bankasının, brüt rezervi, BAE ile yapılan swap anlaşmasının da yardımıyla geçen hafta, önceki haftaya göre 4,4 milyar dolar arttı. Brüt rezervin yüzde 58'ini swaplar oluşturuyor. Swap borçları hariç net rezerv ise (eksi) -50,2 milyar dolarda seyrediyor.

• 2021 yılında Türkiye dış borçları için toplam 13 milyar dolarlık faiz ödemesi yaptı. AKP iktidara geldiğinde 131,9 milyar dolar olan ve Eylül 2021'de 453 milyar dolara yükselen dış borç stoku için 2003-2021 yılları arasında toplam 196,7 milyar dolarlık faiz ödemesinde bulundu.

• Türkiye'de başından bu yana toplam 70,8 milyar dolarlık özelleştirme gerçekleştirildi. Bu özelleştirmenin de 62,7 milyar dolarlık kısmı AKP tarafından yapıldı ve elde edilen gelir harcandı.

GERÇEK İŞSİZLİK ARTIYOR

Geçen yıl Aralık ayında işsizlik oranı mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre yüzde 11,2'ye gerilerken, gerçek işsizlik oranı (atıl işgücü) ise 0,5 puan artarak yüzde 22,1'den yüzde 22,6'ya yükseldi. 8 milyon 376 bin gerçek işsiz var.

İş-Kur'a kayıtlı işsiz sayısı ise ocak ayı itibariyle son bir yıllık dönemde 268 bin kişi artarak 3 milyon 185 bin kişiye yükseldi. İşsizlik Sigortası Fonu'na başvuran işsiz sayısı da ocakta geçen yılın aynı ayına göre 50 bin 618 kişi artarak 165 bin 245 kişiye yükseldi.

• Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre geçen yıl aralık ayında işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,1 puan, salgının istihdamı önemli ölçüde daralttığı bir önceki yılın aralık ayına göre ise 1,5 puan azalarak yüzde 11,2 olarak gerçekleşti. Resmi işsiz sayısı ise bir önceki aya göre 2 bin kişi artarak 3 milyon 794 bine çıkarken, istihdam da 236 bin kişi arttı. İş gücüne katılma oranı yüzde 52,6'dan yüzde 52,9'a, istihdam oranı da yüzde 46,7'den yüzde 47'ye yükseldi.

• Arındırılmamış verilere göre ise geçen yıl aralıkta istihdamda bir önceki aya göre 196 bin kişilik daralma yaşandı, işsiz sayısı 98 bin kişi, işsizlik oranı da 0,4 puan arttı. İşsizlik oranı yüzde 10,9'dan yüzde 11,3'e yükseldi. İşgücüne katılım oranı yüzde 52,1'den yüzde 51,9'a, istihdam oranı yüzde 46,4'ten yüzde 46'ya geriledi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre aralıkta zamana bağlı eksik istihdamdakilerin (kısa süreli çalıştıkları için daha uzun süre alışan ancak daha uzun süreli çalışabilecek durumda olan ve bu nedenle yeni iş arayanlar) sayısı aralıkta 35 bin kişi artarak 1 milyon 432 bine yükseldi.
- İşsiz olduğu halde iş bulamayacağı için son dört haftada iş aramamış, bu nedenle de işsiz sayılmayan umutsuzların sayısı ise 270 bin kişi artarak 3 milyon 150 bin kişiye yükseldi.
- İşsizler, eksik istihdamdakiler ve umutsuzların toplamından oluşan gerçek işsizlik oranı (TÜİK atıl işgücü olarak isimlendiriyor) 307 bin kişilik artışla 8 milyon 376 bine kadar yükseldi.
- Gerçek işsizlik oranı ise yüzde 22,1'den yüzde 22,6'ya çıktı.
- Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre genç nüfus (15-24 yaş grubu) arasındaki işsizlik oran 1,6 puan azalarak yüzde 20,8'e işsiz sayısı da 88 bin kişi azalarak 1 milyon 83 bin kişiye indi.
- Ancak arındırılmamış veriler bunun tam tersini gösteriyor. Buna göre Genç nüfus (15-24 yaş grubu) arasındaki işsizlik oranı aralıkta 0,3 puanlık bir yükselişle yüzde 22,4'ten yüzde 22,7'ye kadar yükseldi. Buna göre 1 milyon 146 bin genç iş arıyor.
- İşsiz ve son dört hafta içerisinde iş arama kanallarını kullanarak iş aradığını söyleyenlerin sayısını gösteren bu rakam, gençler arasındaki gerçek işsizliğin boyutunu göstermiyor. Zira TÜİK, gençler için eksik istihdam ve umutsuzlarla ilgili verileri açıklamıyor.

Kayıtlı işsiz sayısı 268 bin kişi arttı

- İşsizlik açısından öncü gösterge sayılan İş-Kur'a kayıtlı işsiz sayısı ise ocak ayı itibarıyla son bir yıllık dönemde 268 bin kişi artarak 3 milyon 185 bin kişiye yükseldi. Geçen yıl ocak ayında 2 milyon 917 bin kayıtlı işsiz bulunuyordu.
- Kayıtlı işsiz sayısında bir önceki aya göre ise 13 bin kişilik artış kaydetti.

İşsizlik ödeneğine başvurular

- İşsizlik açısından başka bir öncü gösterge olan İşsizlik Sigortası Fonu'na başvuran işsiz sayısı da ocakta geçen yılın aynı ayına göre 50 bin 618 kişi artarak 165 bin 245 kişiye yükseldi. Bu sayılar, ocakta işten çıkarmaların geçen yılın aynı ayına göre yüzde 44 oranında arttığını gösteriyor.
- İş-Kur'a işsizlik aylığı için başvurulardan 88 bin 971'ine ödenek bağlandı. Başvuruya göre ödenek bağlama oranı ocakta yüzde 53,4 oldu.
- Önceki aylarda işsizlik ödeneği bağlananlarla birlikte ocakta 483 bin 654 kişiye işsizlik ödeneği verildi.
- Bu arada işsizlik sigortasının geçen yıl ocak ayında 101,9 milyar lira olan varlığı ise bu yıl 92,3 milyar liraya geriledi.

DEVLETİN İSTİHDAMI 4 MİLYON 877 BİN KİŞİYE ÇIKTI

Kamu sektörünün toplam istihdamı geçen yıl 86 bin kişi artarak yıl sonunda 4 milyon 877 bin kişiye yükseldi. Kamunun toplam istihdam içerisindeki payı yüzde 16,5'e geriledi.

- Kamu sektörünün toplam istihdamı geçen yıl 86 bin kişi artarak yıl sonunda 4 milyon 877 bin kişiye yükseldi.
- Geçen yıl kamuda kadrolu olarak çalışan memur sayısı 33 bin kişi artarak 3 milyon 4 bin kişiye, sözleşmeli personel sayısı 27 bin kişi artarak 529 bin kişiye yükseldi.
- Kamuda sürekli işçi sayısı 26 bin kişi artarak 1 milyon 189 bine çıktı, geçici işçi sayısı ise bin kişi azalarak 49 bine geriledi. Diğer statülerde çalıştırılanların sayısı ise 107 bin kişide kaldı.
- Kamunun toplam istihdam içerisinde 2020 yılı sonunda yüzde 18 olan payı 2021 yılı sonunda yüzde 16,5'e geriledi.

SANAYİ ÜRETİMİ 2021 YILINDA YÜZDE 17,5 ORANINDA ARTTI

2020 yılında, salgın nedeniyle yaşanan kapanmaların etkisiyle yüzde 1,57'ye kadar düşen sanayi üretimindeki artış hızı 2021 yılında yüzde 17,4 olarak gerçekleşti. Hem dış hem de iç talebin ivme kazandırdığı sanayi üretimindeki bu artışın 2021 yılı GSYH büyüme hızına 4 puana yakın katkı yaptığı tahmin ediliyor.

- Türkiye'nin 2020 yılında yüzde 1,57'ye kadar düşen sanayi üretimindeki yıllık ortalama artış hızı 2021 yılında yüzde 17,4 olarak gerçekleşti.
- Geçen yıl aralık ayında sanayi üretimi bir önceki aya göre yüzde 1,6, Aralık 2020'ye göre ise yüzde 14,3 oranında artış kaydetti. Aralıkta madencilik üretimi hem önceki aya hem de bir önceki yılın aynı ayına göre azalırken, imalat sanayi sektöründe aylık bazda yüzde 1,9, yıllık bazda ise yüzde 16,2 oranında artış yaşandı. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörünün üretiminde ise önceki aya göre yüzde 0,6, bir önceki yılın aynı ayına göre de yüzde 6 oranında artış kaydedildi.
- Yıllık ortalamalara göre bakıldığında geçen yıl madencilik sektörünün üretimi 2020 yılına göre yüzde 14,2, imalat sanayi üretimi yüzde 18,45, elektrik gaz ve iklimlendirme üretimi yüzde 8,7 arttı.
- Geçen yıl aralık ayı üretimini önceki yıla göre yüzde 21, dayanıklı tüketim malı üretimi yüzde 22,1, dayanıksız tüketim malı üretimi yüzde 14,3, enerji üretimi yüzde 8,7 ve sermaye (yatırım malı) üretimi ise yüzde 17,8 oranında artış kaydetti.
- 2015 yılındaki ortalama üretim hacmi 100 kabul edilerek oluşturulan sanayi üretim endeksi 2021 yılında da ortalama 134,8 olarak gerçekleşti.
- Sanayi üretiminde yaşanan yüzde 17,4 oranındaki bu artış 28 Şubat 2021 tarihinde açıklanacak olan 2021 yılı milli gelir büyüme oranına 4 puana yakın bir katkı yapması ve yıllık büyüme hızının da yüzde 10'un üzerinde gerçekleşmesi bekleniyor.

CARİ İŞLEMLER AÇIĞI BÜYÜMEYE BAŞLADI

Türkiye 2022 yılına artış gösteren bir cari işlemler açığı eğilimiyle girdi. İktidarın "Türkiye Ekonomi Modeli" adını verdiği modelin, enflasyonu, TL'nin deşersizleşmesini önleyeceğini ileri sürdüğü cari işlemler fazlası hedefinin yakın bir gelecekte gerçekleşmeyeceği anlaşılıyor. Bir işe yaramayan, ancak Bakan Nebati'nin "geri adım atmayacağız" dediği modelin Türkiye'ye faturası giderek büyüyor.

- Türkiye geçen yıl aralık ayında 3,8 milyar dolarla Ağustos 2020'den bu yana olan dönemin en yüksek cari işlemler açığını verdi. Aylık cari açık, 2020 yılı aralık ayına göre 401 milyon dolar, bur önceki aya göre ise 1 milyar dolar büyüdü.
- Kasım 2021 sonunda 14,4 milyar dolara gerileyen yıllık cari işlemler açığı ise 14,9 milyar dolara yükseldi. Yıllık açık ocak ayında da büyümeye devam edecek.
- Türk lirasının rekor düzeyde değer kaybetmesine ve navlun krizi nedeniyle pazarlara yakın olmasının avantajıyla ihracatını önemli ölçüde artırmasına ve turizm gelirlerinin yeniden salgın öncesi rakamlara yaklaşmasına rağmen Türkiye 2022 yılına artış gösteren bir cari işlemler açığıyla eğilimiyle girdi.
- Cari işlemler açığının Ticaret Bakanlığının verilerine göre 10,4 milyar dolar dış ticaret açığı verilen bu yıl ocak ayında da 7 milyar dolara yaklaşacağı tahmin ediliyor.

(Hazine ve Maliye Bakanı Nurettin Nebati, 11 Şubat günü katıldığı bir TV programında ocak ayında bu ölçüde bir dış ticaret açığı verilmesini "Aralık ayında yapılmayıp ötelenen ithalatın ocak ayında yapılmış olmasından kaynaklandığını" iddia etti. Oysa aralık ayında 29 milyar dolar, ocak ayında ise 28 milyar dolar düzeyinde bir ithalat yapılmıştı.)

- İktidarın "Türkiye Ekonomi Modeli" adını verdiği modelin, enflasyonu, TL'nin deşersizleşmesini önleyeceğini ileri sürdüğü cari işlemler fazlası hedefinin yakın bir gelecekte gerçekleşmeyeceği anlaşılıyor.
- Üstelik net hata noksan kalemine bakıldığında aralık ayında mali sistem dışına 8,7 milyar dolarlık döviz çıkışı yaşandığı görülüyor. Bu durum "döviz gelirlerinin fazla ya da döviz harcamalarının eksik (ya da her ikisi birden) tahmin edilmesinden kaynaklanıyor da olabilir. Bu durumda da cari işlemler açığının gereçte çok daha yüksek olduğu sonucu çıkıyor.
- 2021 yılının tümünde ise Türkiye 14,9 milyar dolarlık cari işlemler açığı verdi. Açık bir önceki yılına göre yüzde 58,1 oranında (20,7 milyar dolar) azaldı. Geçen yıl Türkiye'nin döviz gelirleri önceki yıla göre yüzde 37,6 oranında artarak 289,2 milyar dolara, döviz harcamaları ise yüzde 23,7 oranında artarak 304 milyar dolara yükseldi.

TÜRKİYE UCUZ SATIP PAHALI ALDI

Türkiye, parasına tarihinin en derin değer kaybını yaşattığı 2021 yılında kendi malını ucuza satıp pahalı fiyatlarla ithalat yaptı.

- Türkiye, parasına tarihinin en derin değer kaybını yaşattığı 2021 yılında kendi malını ucuza satıp pahalı fiyatlarla ithalat yaptı.
- Geçen yıl Türkiye'nin ihracat birim değer endeksi (diğer bir ifadeyle ihracat fiyatları) ortalama yüzde 9,7 oranında artarak 104,2'ye yükselirken, ithalat birim değer endeksi (ithalat fiyatı) yüzde 23,3 oranında artış kaydetti ve 125,9'a çıktı.
- Dolayısıyla geçen yıl 99,6 olan dış ticaret haddi, yüzde 11 oranında azalarak 88,6'ya indi.
- Türk lirasına değer kaybettirerek rekabet avantajı sağlamaya çalışan Türkiye, daha çok mal satıp, karşılığında daha az mal alır konuma geldi.
- İhracatla yoksullaşma süreci iyice belirginleşti.

MERKEZ BANKASININ REZERVİ

Merkez Bankasının, brüt rezervi, BAE ile yapılan swap anlaşmasının da yardımıyla geçen hafta, önceki haftaya göre 4,4 milyar dolar arttı. Brüt rezervin yüzde 58'ini swaplar oluşturuyor. Swap borçları da dahil net rezerv ise (eksi) -50,2 milyar dolarda seyrediyor.

- Birleşik Arap Emirlikleri ile yapılan swap anlaşmasının yürürlüğe girdiği ve özellikle şirketlerin sağlanan büyük kurumlar vergisi avantajıyla kur korumalı mevduatı tercih ettikleri geçen hafta Merkez Bankasının brüt rezervi 4,4 milyar dolar arttı. Eksi durumdaki net rezervinde ise 4,2 milyar dolar iyileşme yaşandı.
- **Brüt Rezerv:** Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz); 28 Ocak – 4 Şubat 2022 tarihleri arasında 4,4 dolar artarak **114,7 milyar dolar** oldu. Brüt rezervde geçen yılın sonuna göre ise 3,6 milyar dolarlık artış oldu.
- Söz konusu haftada brüt **döviz rezervi** 4,1 milyar dolar artarak **75,7 milyar** dolara, **altın varlıkları** 362 milyon dolar artarak **38,9 milyar** dolara yükseldi.
- 66,6 milyar dolara ulaşan swap borçları dahil net rezervi ise 3,8 milyar dolar iyileşerek (eksi) **-54,1 milyar dolardan (eksi) -50,2 milyar dolara yükseldi.**
- Net rezervde yıl başından bu yana 6,1 milyar dolarlık iyileşme yaşandı.
- SDR SEPETİNDE OLMAYAN PARALAR: Merkez Bankası, brüt rezervini yüksek göstermek için Katar ve BAE gibi ülkelerde swap yapıyor. Bu ülkelerin parası SDR sepetinde olmadığı için rezerv sayılıp sayılmayacağı da tartışmalı bulunuyor. Merkez Bankasının verilerine göre rezervin SDR sepetinde olmayan paralardan oluşan kısmı geçen hafta 15,9 milyar dolardan 18,6 milyar dolara yükseldi.

DIŞ BORÇLANMA – DIŞ BORÇ FAİZ ÖDEMELERİ

2021 yılında Türkiye dış borçları için toplam 13 milyar dolarlık faiz ödemesi yaptı. AKP iktidara geldiğinde 131,9 milyar dolar olan ve Eylül 2021'de 453 milyar dolara yükselen dış borç stoku için 2003-2021 yılları arasında toplam 196,7 milyar dolarlık faiz ödemesinde bulundu.

- Ödemeler dengesi verilerinden yapılan hesaplamalara göre 2021 yılında Türkiye dış borçları için toplam 13 milyar dolarlık faiz ödemesi yaptı.
- AKP iktidara geldiğinde 131,9 milyar dolar olan ve Eylül 2021'de 453 milyar dolara yükselen dış borç stoku için Türkiye, 2003-2021 yılları arasında toplam 196,7 milyar dolarlık faiz ödemesi yaptı. AKP döneminde Türkiye yılda ortalama 10,3 milyar dolar, ayda ortalama 862 milyon dolar ve günlük ortalama 28 milyar dolar dış borç faizi ödedi.
- Türkiye 2021 yılında uzun vadeli dış kredi kullanımı ve yurt dışı tahvil ihraçları yoluyla toplam 70,7 milyar dolarlık leni borçlanmaya gitti.
- Bu borçlanmanın 11,5 milyar dolarını Hazine, 29,4 milyar dolarını bankalar ve 29,8 milyar dolarını ise diğer sektörler (kamu ve özel) yaptı.
- 2021 yılındaki uzun vadeli dış borç anapara ödemeleri ise 61,3 milyar dolar olarak gerçekleşti. Geçen yıl Hazine 7,9 milyar dolarlık, bankalar 26,8 milyar dolarlık, diğer sektörler ise 21,3 milyar dolarlık dış borç anapara ödemesi yaptılar.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- 2020 yılında net 5,9 milyar dolar net dış borç ödeyicisi olan Türkiye, 2021 yılında ise 9,4 milyar dolarlık net borçlanma gerçekleştirdi.

YABANCI YATIRIMCI ÇIKIŞI SÜRÜYOR

Yabancı yatırımcıların Türkiye'ye yaptıkları portföy yatırımlarındaki azalma devam ediyor.

- Türkiye'deki ekonomi yönetimine güveni kalmayan, Hazine ve Maliye Bakanı Nurettin Nebati'nin geçen hafta Londra'da Türkiye'ye yatırım için ikna etmeye çalıştığı yabancı yatırımcılar Türk lirası enstrümanlara yaptıkları yatırımları azaltmaya geçen hafta da devam ettiler.
- Kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında 1 Ocak – 4 Şubat 2022 günleri arasında yabancı yatırımcılar net olarak 561 milyon dolarlık hisse senedi ve iç borçlanma kağıdı sattılar.
- Yabancı bankalar Türkiye'deki bankalardan olan swap alacaklarını ise aynı dönemde 2,7 milyar dolar azaltarak 807 milyon dolara indirdiler.
- Yabancıların Türkiye'deki hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku 31 Aralık- 4 Şubat arasında, kur ve fiyat değişiminden arındırılmamış olarak 2,5 milyar dolar azalarak 52,3 milyar dolara geriledi**
- Yabancı yatırımcıların 4 Şubat itibarıyla Türkiye'deki portföylerinin 18,2 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 4,7 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör borçlanma kağıdı ve repo, 28,7 milyar dolarlık kısmı döviz ve TL mevduatlarından 807 milyon doları da swap alacaklarından oluşuyor.

2021'DE 413 MİLYON DOLARLIK ÖZELLEŞTİRME YAPILDI

Türkiye'de başından bu yana toplam 70,8 milyar dolarlık özelleştirme gerçekleştirildi. Bu özelleştirmenin de 62,7 milyar dolarlık kısmı AKP tarafından yapıldı ve elde edilen gelir harcandı.

- Özelleştirecek değerde kamu varlığını en aza indiren, (hatta daha önce özelleştirilen Türk Telekom gibi varlıkları, işletme hakkı süresinin dolmasına, dolayısıyla kamuya bedelsiz geçmesine çok az bir süre kalmasına rağmen para ödeyerek kamulaştırmaya çalışan) AKP'nin 2021 yılında yaptığı özelleştirmeler 413 milyon dolar oldu.
- Geçen yıl yapılan özelleştirmelerin 187,2 milyon dolarla en büyük bölümünü taşınmaz (arsa, arazi vb.) satışları oluşturdu. 175 milyon dolarlık kısmı da işletme/tesis satışlarından kaynaklandı.
- 2021 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de toplam 70,8 milyar dolarlık özelleştirme gerçekleştirildi. Bu özelleştirmenin de 62,7 milyar dolarlık kısmı AKP tarafından yapıldı ve elde edilen gelir harcandı.
- Bir başka açıdan bakıldığında ise devletin 62,7 milyar dolarlık (bugünkü kurlarla 846 milyar lira) varlığı azaldı.
- AKP dönemindeki özelleştirmelerin 39,1 milyar dolarlık kısmını hisse satışları, 17,2 milyar dolarlık kısmını işletme/ tesis satışları, 651 milyon dolarlık kısmını sosyal tesis satışları, 4 milyar dolarlık kısmını arsa, arazi ve benzeri taşınmaz satışları, 708 milyon dolarlık kısmını varlık satışı 1,1 milyar dolarlık kısmını da kamu kurum ve kuruluşlarına devirler oluşturdu.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Dolarizasyon oranı tüm mevduatlar için yüzde 61,5, gerçek kişi mevduatlarında ise yüzde 64,2 oldu. Kur korumalı Türk lirası mevduat uygulaması kapsamında açılan mevduatların da dövize endeksli olması nedeniyle dolarizasyon kapsamında değerlendirilmesi gerektiği belirtiliyor. Böyle bakınca oran yüzde 67,2'yi buluyor. Yükselen faiz oranları TL kredi kullanımını sınırlarken, kuru sabit tutma çabası ise döviz cinsinden kredileri artırıyor.

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat 25 milyar lira artarak 5 trilyon 410 milyar liraya yükseldi. Azalma döviz mevduatından kaynaklandı. Ocak ayının tümünde ise 82 milyar liralık artış yaşandı.
- Aynı günler arasında TL cinsinden mevduatlar, 10,8 milyar lira artarak 2,1 trilyon liraya yükseldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Kur korumalı mevduata dönüşün ve parite değişikliğinin etkisiyle 1 milyar dolar azalarak 246,4 milyar dolara inen döviz cinsinden mevduatların TL karşılığı ise kurda yaşanan yüzde 1'e yakın artışın etkisiyle 14,1 milyar lira artarak 3,3 trilyon lira oldu. Döviz mevduatları ocak ayının tümünde ise 12,9 milyar dolar azaldı.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için yüzde 61,5'te kaldı.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 64,2 oldu.
- *(Ekonomistler, kur korumalı Türk lirası mevduat uygulaması kapsamında açılan Türk lirası mevduatların döviz kuruna endekslenmesi nedeniyle dolarizasyon kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini savunuyorlar. Bu tutar en son 313 milyar lira olarak açıklandı. 171 milyar lirası Türk Lirasından, 142 milyar liralık kısmı da döviz mevduatından kur korumalı mevduata geçen bu tutarlar da dikkate alındığında gerçek dolarizasyon oranının yüzde 67'ye ulaştığı söylenebilir.)*
- Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 31 Ocak-7 Şubat günleri arasında 549 milyon dolar artarak 158,8 milyar dolara yükseldi. Gerçek kişilere ait döviz mevduatlarının TL karşılığı ise 25,4 milyar lira artarak 2,1 trilyon lira oldu.

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (bankaların bankalara verdiği krediler hariç) 31 Ocak – 7 Şubat günleri arasında, 37 milyar lira artarak 5 trilyon lirayı geçti.
- TL krediler 1,2 milyar lira artarken, döviz cinsinden kredilerin TL karşılığında ise 45 milyar liralık artış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 2 milyar dolar artarak 157 milyar dolara çıktı. Kuru sabit tutma çabaları döviz kredisi kullanımını artırıyor.
- **Batık krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise söz dönemde 1,5 milyar lira artarak 161,2 milyar liraya çıktı.

VATANDAŞIN BANKALARA BORCU

Vatandaşların sadece bankalara olan kredi kartı ve tüketici kredisi borçları 1 trilyon 29 milyar liraya ulaştı. Varlık yönetim şirketlerine devredilenlerle birlikte takipteki borçlar 57 milyar lirayı buluyor

- Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 28 Ocak 4 Şubat haftasında 2 milyar lira daha artarak 1 trilyon 29 milyar liraya yükseldi.
- Vatandaşların bankalar ve finansman şirketlerine olan borcunun 810 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 219 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredileri değişmezken, kredi kartı borçları ise 2 milyar liralık artış yaşandı.
- **Takipteki borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları da toplam 26,2 milyar lira düzeyinde bulunuyor. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine 30,7 milyar, TOKİ'ye ise 27 milyar lira borcu bulunuyor.**
- **Toplam borç:** Vatandaşların, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) **toplam borcu 1 trilyon 88 milyar lira** düzeyinde seyrediyor.

FAİZ ORANLARINDAKİ YÜKSEK SEYİR SÜRÜYOR

Merkez Bankası politika faizinin yüzde 14'e kadar indirilmesiyle yükselen faiz oranları yüksek kalmaya devam ediyor. Hazine, halk ve şirketler borçları için hem daha yüksek oranlarda faiz ödüyor, hem de yaratılan, kur farkı ve enflasyon yüzünden yoksullaşılıyor. Türkiye'nin risk primi 500 puanın altına iniyor

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- Kredi faizleri, iktidarın 20 Aralık'ta yaptığı örtülü faiz artırımının da etkisiyle yüksek seyretmeye ediyor.
- 4 Şubat itibarıyla bankaların **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı 28 Ocak'a göre göre 0,22 puan azalarak yüzde 17,33'e indi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Tüketici kredilerinin ortalama (ihtiyaç + taşıt + konut) faizi 0,89 puan azalarak yüzde 28,05'e gerilediği 4 Şubatta ticari kredi faizleri ise 0,08 puan artarak daha yüzde 22,74'e çıktı. Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini yüzde 30,74, taşıt kredisini yüzde 27,47 konut kredisini ise yüzde 17,52 faizle kullandırıyor.

Merkez Bankası Faizi

- Merkez Bankasının çeşitli yollardan bankalara verdiği paranın ağırlıklı ortalama faizi de 11 Şubatta yine yüzde 14 oldu.

İç Borçlanma Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvilinin (**gösterge faiz**), 4 Şubatta yüzde 20,75 olan faizi yüzde 20,86'ya çıktı.
- **Beş yıl vadelinin faizi yüzde 23,18, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 21,91 oldu.**

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası - 5 yıl vadeli*) ise 10 Şubat itibariyle **bir önceki haftaya göre** yüzde 1,29 oranında artarak 534,16'ya çıktı.
- Merkez Bankası faizini indireceğim derken 400'ün altına inen Türkiye'nin riskini 600 puanın üzerine çıkararak dış borçlanma maliyetlerinin de artmasına yol açtı. Bu durum sadece kamunun değil, diğer kesimlerin dış borçlanmalarını da daha pahalı hale getiriyor.

ENFLASYON TÜRK LİRASI TASARRUFLARI ERİTTİ

Ocak sonunda yüzde 48,7'ye ulaşan enflasyon sadece geliri değil, Türk Lirası cinsinden tasarrufları da reel olarak eritti. Dolar, Euro ve altın ise son bir yılda tasarruf sahiplerine oldukça yüksek nominal ve reel getiri sağladılar.

- Yüksek enflasyon vatandaşların sadece gelirini değil, Türk Lirası cinsinden tuttıkları tasarrufları da reel olarak eritti.
- Ocak ayı sonu itibariyle son bir yıllık dönemde Türk Lirası mevduatlar, yüzde 14,9 olan nominal getiriye rağmen yüzde 48,7 olan yıllık enflasyon yüzünden reel olarak yüzde 22,8 oranında kaybetti.
- Tasarruflarını hisse senedine yatırım yaparak değerlendirenler son bir yılda yüzde 31,3 oranında nominal getiri elde ettiler. Ancak reel olarak yüzde 11,7 oranında zarara uğradılar.
- Devlet iç borçlanma kağıtlarına (DİBS) yatırım yapanlar son bir yılda nominal getiri elde edemediler, paraları reel olarak ise yüzde 32,7 oranında azaldı.
- Dolar, Euro ve altın ise son bir yılda tasarruf sahiplerine oldukça yüksek nominal ve reel getiri sağladılar.
- Tasarruflarını dolarda tutanlar son bir yılda nominal olarak yüzde 83, reel olarak ise yüzde 23,1 oranında getiri elde ettiler.
- Tasarruflarını Euro'da değerlendirenler yüzde 70,2 nominal ve yüzde 14,5 oranında da reel getiri sağladılar.
- Tasarrufunu altın olarak değerlendirenler de yine son bir yılda yüzde 78 oranında nominal ve yüzde 19,7 oranında reel getiri sağladılar.

İCRA DAİRELERİNDEKİ DOSYA SAYISI YENİDEN 23 MİLYONU GEÇTİ

İcra Dairelerine gelen yeni dosya sayısı yüzde 31,8 oranında arttı.

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu 1 Ocak – 11 Şubat günleri arasında icra ve iflas dairelerine toplam 1 milyon 312 bin yeni dosya geldi. 771 bin dosya ise sonuçlandırıldı.
- **Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 31,8 oranında arttı.**
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı bu dönemde 1 milyona yakın artarak 11 Şubat itibariyle 23 milyon 112 bine çıktı.

FITCH TÜRKİYE'NİN KREDİ NOTUNU DÜŞÜRDÜ

- Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, Türkiye'nin kredi notunu BB-'den B+'ya indirdi. Notun görünümünü de gelecekte de yeniden not indirilebileceğine yönelik bir işaret sayılan "negatif" olarak korundu. Türkiye'nin döviz cinsinden kredi notu "yatırım yapılabilir seviyenin" dört basamak altına düştü.

- **Fitch, Türkiye'nin notunu B+ya indirip görünümünü negatifte bırakmasının nedenlerini şöyle sıraladı:**
- **Politika kaynaklı daha** sık ve yoğun finansal stres dönemleri, Türkiye'nin yüksek enflasyon, düşük dış likidite ve zayıf politika güvenilirliği açısından kırılganlıklarını artırdı.
- Döviz korumalı mevduatlar, hedeflenen kredi ve sermaye akışı önlemleri de dahil olmak üzere enflasyonu düşürmeye yönelik politika tepkisinin makroekonomik ve finansal istikrar risklerini sürdürülebilir bir şekilde hafifletmesi **beklenmiyor**.
- Türkiye'nin genişlemeci politika karışımı; (negatif reel faiz oranları dahil) enflasyonu yüksek seviyelerde sabitleyebilir, kamu maliyesinin döviz kurundaki değer kaybına ve enflasyona maruz kalmasını artırabilir, nihayetinde yurt içi güven üzerinde baskı oluşturabilir. Söz konusu durum ayrıca, uluslararası rezervler üzerindeki baskıları yeniden alevlendirebilir.
- Döviz korumalı mevduatın güveni sürdürülebilir bir şekilde iyileştirme kapasitesi, yüksek ve yükselen enflasyonun olduğu bir ortamda sınırlı.
- Türkiye'nin döviz likiditesi tamponları, benzerlerine göre düşük ve bu durum yüksek finansal dolarizasyon, uluslararası rezervlerin kırılgan yapısı ve değişen yatırımcı duyarlılığına karşı hassaslık kaynaklı olarak risk yaratıyor. Merkez Bankasının swap hariç net döviz pozisyonu negatif bölgede olmaya devam ediyor.
- Negatif reel politika faizleri ve artan enflasyonun birleşimi, finansal istikrar için riskler yaratır ve potansiyel olarak bankaların ve şirketlerin dış finansmana şimdiye kadarki esnek erişimini tehlikeye atabilir. Bu olumsuz senaryoda, döviz swapları ve zorunlu karşılıklar dahil olmak üzere bankaların döviz varlıklarının önemli bir kısmının merkez bankasında tutulması nedeniyle resmi uluslararası rezervler baskı altına girer.
- Türk bankaları, yüksek dış borç ödemeleri, varlık kalitesi üzerindeki etki (yabancı para cinsinden kredilerin yüzde 41'i) ve yüksek mevduat dolarizasyonu (yüzde 61,5) nedeniyle döviz oynaklığına karşı hassastır.
- İç cephede, yükselen enflasyon ve liranın 2021'deki değer kaybı nedeniyle hükümete verilen destek baskı altında kalmaya devam ediyor.
- Haziran 2023'e kadar yapılacak olan genel seçimlerin yaklaşmasının dış politikayı büyük ölçüde etkilemesini bekliyoruz.
- Jeopolitik gerilimler geçen yıl hafifledi ve Türkiye bölge ülkeleriyle ilişkilerini yeniden kurmaya çalıştı. Bununla birlikte, Türkiye'nin 2019'da Rusya'dan S-400 füze sistemi satın alması, ABD'nin YPG ile işbirliği yapması ve Doğu Akdeniz'deki anlaşmazlıklar gibi kilit dış politika sorunları çözülmemiş durumda. Rusya ile ilişkilerin evrimi, Türkiye'nin Ukrayna'ya verdiği destek ve silah satışları nedeniyle belirsizdir.

'LİRALAŞMA' POLİTİKASIDA, LİRAYA YATIRIM YAPANLARI KAYBA UĞRATTIRDI!

Yeni ekonomi modeline destek için Merkez Bankası'nın ilan ettiği 'liralaşma' politikası, liraya yatırım yapanların en ağır zarar kayba uğramalarına neden oldu. Enflasyon karşısında negatif reel faiz ısrarı, liralaşma stratejisini çöktürdü. Finansal yatırım araçlarının ocak ayı getirileri tüm yatırım araçlarının enflasyon karşısında yatırımcısına kaybettirdiğini ortaya koyarken, yıllık bazda en ağır kayıp TL tasarruflarıyla, hazine kâğıtlarının getirisinde yaşandı.

Aylık yüzde 11,10 ve yıllık yüzde 48,69 oranındaki rekor tüketici enflasyonu ve yüzde 93,53'e yükselen üretici enflasyonu, ocak ayında tüm yatırım araçlarında yatırımcıların büyük kayıplar yaşamasına neden oldu. Ocak ayında aylık olarak yurtiçi üretici fiyatları endeksine indirildiğinde TL mevduat faizinin yüzde 8,33, tüketici fiyatları endeksine indirildiğinde ise yüzde 8,87 reel olarak yatırımcısına kaybettirdiğini gösterdi. Yıllık olarak bakıldığında TL mevduat faizi yatırımcısına Yİ-ÜFE'ye indirildiğinde yüzde 40,64, TÜFE'ye indirildiğinde ise yüzde 22,75 zarar ve kayıp yazdırdı. Ocak 2022 ayının bu rakamlarıyla TÜİK'in 1997'den beri hesapladığı reel getiri oranlarında, TL yatırımcısı 25 yılın en yüksek ve en ağır kaybını yaşadı.

İktidarın zoraki faiz indirimi ısrarı, enflasyon-reel faiz makasının 34,69 puan negatife dönüşmesinin ve TL tasarruf edenlerle, TL yatırım araçlarına yatırım yapanların bu düzeyde kaybetmesine neden oldu. Oysa Şahap Kavcıoğlu Merkez Bankası Başkanlığı görevine getirildiğinde ilk açıklaması enflasyonun üzerinde reel faiz vermeye devam edeceklerini, politika faizini bu doğrultuda belirleyeceklerini açıklamıştı. Sonrasında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatıyla eylül ayında başlatılan faiz indirimleri hem enflasyonu hem de döviz

kurlarını adeta patlattı. Merkez Bankası'nın politika faizi ağustos ayında yüzde 19 iken aynı ayda açıklanan yıllık enflasyon yüzde 19,3, dolar/TL kuru ise 8,50 idi.

Eylül ayından itibaren başlatılan faiz indirimleriyle beş ayda politika faizi yüzde 14'e inerken, enflasyon yüzde 49'a, dolar/TL kuru ise önce 18,50'ye yükseldi ardından milyarlarca dolarlık müdahaleyle, kur farkı garantili, yüzde 17 faizli hesaplarla ancak 13,60 TL seviyesine düşürülebildi.

Türkiye Ekonomi Modeli kapsamında en önemli yeni finansal araç olarak piyasaya sürülen kur korumalı TL mevduat (KKM) hesaplarına da bu yüzden ilgi umulan düzeyde olmayınca şimdi iktidar enflasyona karşı korumalı enstrüman, altın sertifikalı yeni enstrümanları devreye sokuyor.

Ocak ayında üretici fiyatları endeksi ile indirildiğinde; TL mevduat faizi yüzde 8,33, külçe altın yüzde 8,81, Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) yüzde 8,88, Euro yüzde 9,45 ve dolar yüzde 9,62 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi. TÜFE ile indirildiğinde ise mevduat faizi yüzde 8,87, külçe altın yüzde 9,34, DİBS yüzde 9,41, Euro yüzde 9,98 ve dolar yüzde 10,14 oranında yatırımcısının tasarrufunu eritti.

Yatırım araçlarının yıllık getirisine bakıldığında ise TÜİK verileriyle dolar TÜFE ile indirildiğinde yüzde 23,08 oranıyla en yüksek reel getiriye sağlarken, yüzde 93'ü aşan Yİ-ÜFE ile indirildiğinde ise yüzde 5,44 oranında yatırımcısına kaybettirdi.

Diğer yatırım araçlarının yıllık getirisinde, Yİ-ÜFE ile indirildiğinde; külçe altın yüzde 8,03, Euro yüzde 12,07, BIST 100 endeksi yüzde 32,13, mevduat faizi yüzde 40,64 ve DİBS yüzde 48,29 oranlarında yatırımcılara reel kayıp yaşattı. TÜFE ile indirildiğinde ise külçe altın yüzde 19,70 ve Euro yüzde 14,45 kazandırırken; BIST 100 endeksi yüzde 11,67, mevduat faizi yüzde 22,75 ve DİBS yüzde 32,69 oranlarında kaybettirdi. Özellikle hazine kâğıtlarının en yüksek kaybı getirmesi, daha önce faiz getirisi nedeniyle yabancı yatırımcılar açısından cazip olan hazine tahvillerine yabancı ilgisini dip noktaya gerilettiler. Hızla portföylerini boşaltan yabancı yatırımcılar ellerindeki milyarlarca dolarlık hazine kâğıdını satarak Türkiye'den çıkarken, hazine kâğıtlarında yabancı yatırımcı payı ocak sonu itibarıyla yüzde 4'e indi.

Üç ve altı aylık dönemler itibarıyla da TL yatırımları ve DİBS yatırımcılara en çok kaybettiren, ağır zarar yazdıran yatırım araçları oldu. O nedenle enflasyondaki artışın süreceği göz önünde tutulduğunda, iktidarın dolar/TL'yi bir süre daha 13-14 TL bandında baskılamaya çalışacağı dikkate alındığında KKM hesaplarının ilk faiz ve kur farkı ödemelerinin yapılacağı mart sonu-nisan başında hesap sahiplerinin enflasyon karşısında karşı karşıya kalacağı ağır kayıpla nedeniyle bu hesaplardan yoğun çıkış ve kaçışlar olacağını öngörmekteyim.

GIDA ENFLASYONU YÜZDE 55'İ GEÇTİ!

Tarımsal ürün ithalatına ödenen tutar tarıma verilen desteğin iki katını aştı. Tarımsal ürün ihracatı ve yetersiz üretim nedeniyle iç pazarda ürün arzı azalınca gıda enflasyonu yüzde 55'i geçti!

Türkiye 2021 yılında tarımsal ürün ithalatına 15,6 milyar dolar öderken, tarımsal ihracat ise 22,8 milyar dolar oldu. Tarımsal dış ticarete 7,2 milyar dolar fazla verilmesine karşılık 2021 yılında daha az miktarda ürün daha pahalıya ithal edildi. Tarımsal ürün ithalatına ödenen tutar tarıma verilen desteğin iki katını aştı. Tarımsal ürün ihracatı ve yetersiz üretim nedeniyle iç pazarda ürün arzı azalınca gıda enflasyonu yüzde 55'i geçti!

2021 yılı dış ticaret verilerinde tarımsal ürün ihracatı 22,9 milyar dolar olurken, tarımsal ithalat tutarı 15,6 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. Böylece Türkiye tarımsal dış ticarete 7,2 milyar dolar fazla verdi. Tarımsal dış ticaret fazlasının Türkiye'deki gıda fiyatlarına ve tüketiciye faturası aylık yüzde 10'u, yıllık yüzde 55'i aşan gıda enflasyonu olarak karşımıza çıkıyor.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından yayınlanan Gıda Fiyat Endeksi, 134,4 puanla Haziran 2011'den bu yana en yüksek seviyesine yükseldi. COVID 19 salgını nedeniyle küresel gıda arzındaki düşüş ve ülkelerin öncelikle kendi iç pazarlarını ve kendi yurttaşlarının ihtiyaçlarını gözeterek gıda ihracatına getirdiği kısıtlamalar, dünya gıda fiyatlarını zirve noktasına taşıdı. FAO Süt Ürünleri Fiyat Endeksi, aylık yüzde 3,4 artarken, FAO Hububat Fiyat Endeksi de aylık yüzde 3,1 yıllık yüzde 23,2 yükseliş sergiledi. Küresel gıda arzındaki gerileme ve gıda fiyat endekslerindeki olağanüstü yükselişler pek çok ülkeyi başta buğday, süt, hububat ürünleri olmak üzere pek çok üründe ihracat kısıtlamalarına gitmeye, ithalata yüksek oranlı ek vergiler koymaya zorluyor. Türkiye'nin en yüksek tutarda buğday ve hububat ürünleri ithal ettiği Rusya, bu ürünlerin ihracatına ve ithalatına ek gümrük vergileri getirerek yurt dışına satışı caydırma yoluna gidiyor. 2021 yılı tarımsal dış ticaretinde 7 milyar dolarlık fazla veren Türkiye'de, iktidarın içerdeki fiyatları dengeleyici, yerli

tüketiciyi önceleyen bir politikası olmadığı için her türlü tarımsal, bitkisel ürün ihracatına destek verilirken, daha sonra aynı ürünler çok daha yüksek fiyatlarla ithal edilmek zorunda kalınıyor.

Ürün bazında tarımsal dış ticarete bakıldığında geçen yıl;

- ✓ 7 milyon 820 bin ton ekmeklik buğday,
- ✓ 319 bin ton makarnalık buğday,
- ✓ 2 milyon 127 bin ton arpa,
- ✓ 2 milyon 107 bin ton mısır,
- ✓ 739 bin ton ayçiçek tohumu,
- ✓ 2 milyon 631 bin ton soya fasulyesi ithalatı yaptı.

Sadece hububat ürünleri ithalatı toplamı 12 milyon 373 bin ton olurken ödenen ithalata ödenen tutar 3 milyar 679 milyon dolar oldu.

İktidarın savunduğu tez, hububat ve diğer tarımsal ürünlerin ithal edilmesine karşılık bu ürünlerin işlenerek un, makarna, bulgur vb. ürünler şeklinde ihraç edildiği ve işlenmiş ürün ihracı nedeniyle Türkiye'nin bu ithalattan kazançlı çıktığı yönünde.

Oysa hububat mamulleri ihracatına bakıldığında 12,3 milyon tonluk ithalata ödenen 3,6 milyar dolara karşılık bu ürünlerin işlenmesiyle yapılan ihracat 3 milyon ton un, 1 milyon 365 bin ton makarna ve 238 bin ton bulgur. Karşılığında elde edilen ihracat tutarı 2 milyar 27 milyon dolar. En stratejik ve temel ihtiyaç maddesi olan hububat ürünleri dış ticaretindeki tablo Türkiye aleyhine 1 milyar 652 milyon dolar.

Hububat ithalatına ödenen 3,6 milyar doların karşılığı 49 milyar 666 milyon TL olurken, 2021 bütçesinde tarımsal destek ödemelerine ayrılan toplam ödenek tutarı 22 milyar TL idi. Dolayısıyla geçen yılın tamamında üreticiye sağlanan 22 milyar liralık desteğe karşılık sadece hububat ithalatına destek tutarının iki katından fazla ödeme yapılmış.

Tarımsal dış ticarete 7 milyar dolar fazla uğruna yerli üretici destekten mahrum bırakılırken, ihracat nedeniyle yurtiçi pazarlara ve tüketiciye ürün arzı düştüğü içinde kendi insanlarımız kendi ürünlerimizi çok daha yüksek fiyatlarla satın almak zorunda kalıyor ve pahalanan gıdaya erişim giderek zorlaşıyor.

Çiftçi kayıt sistemine kayıtlı üretici sayısı 2 milyon kişiye geriledi. 2 milyon üreticiye verilen 23 milyarlık desteğe karşılık tek kalemde hububat ithalatına ödenen tutar, milyonlarca üreticiye ayrılan desteğin iki katından fazla. Böylesine çarpık ve tutarsız tarım politikalarının ülkeyi karşı karşıya bıraktığı ağır bedeli, 84 milyon vatandaş çift haneli gıda fiyatları, çift haneli enflasyon ve hayat pahalılığı olarak ödüyor. O yüzden de en temel gıda olan ekmeğin, unun, makarnanın, bulgurun, şekerin vb. ürünlerin fiyatları katlanarak artıyor. Daha önce de vurguladığım gibi, girdi maliyetleri, ilaç, tohum, gübre, mazot, elektrik, sulama ücretlerindeki fahiş zamlar sonrası üretici hızla üretimden uzaklaşırken, gıda ürünleri üretimi ve arzı geriliyor.

Bu tablonun daha tehlikeli bir hale dönüşmemesi için öncelikle tarımsal girdi fiyatlarındaki zamlar geri çekilmeli, ithal girdi maliyetleri gümrük vergisi, KDV vb. indirimlerle aşağı düşürülmeli, destekleme tutarları artırılmalıdır. Ziraat Bankası Tarım Kredi Kooperatiflerine borcu olan üreticilerin kredi borçları için yeniden yapılandırma kararı aldı. Ancak sürekli yinelenen ve faizlerle birlikte yapılandırılan bu borçların ödenemediği açık olmasına karşılık aynı yöntem bir kez daha uygulanıyor. İktidar bir yandan faizleri indirmekten söz ederken, üreticinin ödeyemediği kredi borçlarına en yüksek düzeyde ceza ve gecikme faizleri uygulanarak adına yapılandırma deniliyor.

Bunun yerine üreticinin kredi borçlarının tüm faizleri silinip, sıfırlanarak ana para üzerinden uzun vadeli yapılandırmaya gidilmesi en makul ve akılcı yoldur. Aksi halde yine üretici borçlarını ödeyemeyecek, tarlasına, bahçesine, hayvanına, traktörüne icra ve hacizle karşı karşıya kalacak.

Pek çok ülkenin öncelikle kendi iç pazarını ve kendi yurttaşının ihtiyaçlarını gözetken, temel gıda maddelerinin teminini güvence altına alan politikaları gibi, Türkiye'de de başta hububat, bakliyat, et ve süt ürünleri, yaş sebze-meyve olmak üzere ihracata kısıtlama getirilerek iç pazara ürün arzının artırılması, fiyatların bu yolla dengelenmesi yoluna gidilmelidir.

ELEKTRİK TURİZMİ DE ÇARPTI

Elektrik faturaları büyük umut bağlanan Turizm Sektörünü olumsuz etkiledi. Sezon yaklaşırken rekabet gücü riske girdi! Son iki yıldan bu yana salgın nedeniyle ağır kayıplara uğrayan turizm sektörü, bu yıl normalleşme ve büyüme beklerken, yüzde 127 elektrik zammının yanı sıra akaryakıt, doğalgaz ve gıda zamları sonrasında, ağır maliyetlerle karşı karşıya kaldı. Oda fiyatlarının geçen yıla göre yüzde 178 zamlandığı görülen turizm sektöründe, elektrik faturalarının, sezon başladığında aylık 1 milyon lirayı aşacağı endişesi artıyor!

Başta elektrik ve doğalgaz olmak üzere gıda ve alkollü içkilere yapılan fahiş zamların iki yıldan bu yana ağır kayıplar yaşayan turizm sektöründe, bu yıl için beklenen büyümeyi tehdit eder hale geldiği görülüyor. Otel, lokanta, eğlence sektörü enflasyonunda sert yükselişler görülürken, ocak ayı tüketici enflasyonunda otellerin gecelik oda fiyatları, 2021 yılının aralık ayına göre yüzde 87, 2021 yılının ocak ayına göre ise yüzde 178 arttı. Gecelik otel fiyatları Antalya'da aylık yüzde 78, yıllık yüzde 137 yükselirken, İstanbul'da aylık yüzde 87 yıllık yüzde 206 fiyat artışı gerçekleşti. Muğla bölgesi tatil beldelerinde ocak ayındaki gecelik fiyat artışı yüzde 62 olurken 2021 yılı ocak ayına göre yıllık fiyat artışı yüzde 129'a ulaştı.

Yerli turist için tatil bu enflasyon ve fiyat artışlarıyla olanaksız hale gelirken, maliyetlerin oda fiyatlarına yansıtılmasıyla ortaya çıkan rezervasyon tablosunun yabancı tur operatörlerinin de tepkisine yol açması söz konusu. Halen erken rezervasyonda ilk üç sırayı İspanya, Yunanistan ve Türkiye almasına karşılık, sektörün maliyet artışlarını fiyatlara yansıtmasının bu sıralamada değişikliğe yol açması, rezervasyon taleplerinin iptali ve diğer pazarlara kayması gündeme gelebilir. Elektrik zamlarının henüz faturalara yansımadağı dönemi sergileyen bu gecelik oda fiyat artışlarının erken rezervasyonlarda konaklama ücretlerine şu an itibarıyla yüzde 100 zam olarak yansıtıldığı belirtiliyor. Turizm sektörü dernek ve örgütlerinin yaptıkları hesaplamalara göre, ortalama bir otel ya da tatil köyünün şu andaki aylık elektrik faturasının 350 bin TL olduğu, sezon başladığında yüzde 127 zamlı elektrik faturalarının tesis başına 1 milyon TL ve üzerine çıkacağı öngörülüyor.

Turizm tesislerinin gıdada erken alım ve ticari buzdolaplarında stoklama uygulamasında da enerji faturalarının yüksekliğinden ötürü maliyet endişesi yaşanıyor. Türkiye'deki tatil tercihini belirleyen ana faktörlerden birisi olan 'Her şey dahil' sisteminin elektrik ve enerji maliyetleri yanında, alkollü içeceklerle yapılan yüzde 47 ÖTV artışı ve yüzde 50'yi aşan fiyat zamlarından ve gıda fiyatlarındaki olağanüstü yükselişlerden olumsuz etkilenmesi kaçınılmaz. Turizm sektörüne özel elektrik tarifesi uygulanması, faturaların buna göre düzenlenmesi ya da faturaların sezon sonrasına ertelenerek taksitlendirilmesi talepleri dile getirilirken, özellikle sezonda elektrik tüketiminin katlanacağı dikkate alındığında, elektrik faturalarının işletmelerin mali dengelerini sarsması kaçınılmaz.

Rus Tur Operatörleri Birliği (ATOR) Rusya'daki erken rezervasyonlarda Türkiye'nin payının yüzde 70'e ulaştığını ve salgın öncesi 2019 yılı düzeyine yaklaştığını açıkladı. Türkiye turizmi adına yaşanan bu olumlu gelişmeye karşılık Rus tur operatörlerine verilen 10 günlük paket Türkiye tatili fiyatı uçak, transferler, seyahat sigortası da dahil olmak üzere 60 bin ruble (10 bin 780 TL) ile beş yıldızlı tatil köylerinde 88 bin ruble (15 bin 800 TL) arasında. Yerli turist içinse TL'deki değer kaybı ve yüzde 50'ye varan enflasyon nedeniyle bunun iki katına varan fiyatlar söz konusu!

DIŞ TİCARETTE, DURAKLAMA DÖNEMİ

2021 Aralık ayına ait dış ticaret endeksleri ihracat miktar endeksinin yüzde 17, ithalat miktar endeksinin yüzde 3 artmasına karşılık ihracat birim değer endeksinin yüzde 6,6, ithalat birim değer endeksinin dört kat fazlasıyla yüzde 25,7 arttığını gösteriyor. Bir diğer deyişle bir birimlik ithalat için dört birimlik ihraç malı satar duruma gelindi!

Rakamlara bakıldığında ihracat birim değer endeksi 2021 yılının son çeyreğinde önceki yılın son çeyreğine kıyasla yüzde 9,4 olurken, 2021 yılının tamamında ise ihracat birim değer endeksindeki artış yüzde 6,6 oldu. İhracat miktar endeksi ise aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 17,1 artış gösterdi. İhracat miktar endeksi 2020 aralık ayına göre, gıda, içecek ve tütünde yüzde 18,6, ham maddelerde (yakıt hariç) yüzde 3,1, yakıtlarda yüzde 25 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 16,5 arttı. Buna karşılık ithalat birim değer endeksi aralıkta bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 25,7 artış sergilerken ithalat miktar endeksindeki artış yüzde 3,3 olarak gerçekleşti.

✓ İthalat miktar endeksi aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre gıda, içecek ve tütünde yüzde 0,2 azalırken, ham maddelerde (yakıt hariç) yüzde 8, yakıtlarda yüzde 22,2 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 7 yükseldi.

✓ İthalat miktar endeksi 2021 yılı dördüncü çeyrekte bir önceki yılın dördüncü çeyreğine göre yüzde 5,7, 2021 yılının tamamında ise 2020 yılına kıyasla yüzde 1,3 azaldı.

Bu veriler doğrultusunda ihracat birim değer endeksinin ithalat birim değer endeksine bölünmesiyle hesaplanan dış ticaret haddi 2020 yılı aralık ayındaki 97,6 seviyesinden 14,8 puan gerileyerek 2021 aralık ayında 82,8 oldu. Dış ticaret haddindeki bu sert gerileme Türkiye'nin daha fazla miktarda mal ve ürünü daha ucuza ihraç ederken daha az miktardaki mal ve ürünü daha pahalıya ithal etme noktasına gelmesinden kaynaklanıyor. Ocak ayında dış ticaret açığının 10,5 milyar dolarla tüm zamanların en yüksek aylık açık tutarına yükselmesi, ocak ayı dış ticaret endeksleri açıklandığında dış ticaret haddi, ihracat ve ithalat birim değer ve miktar endekslerinde çok daha ağır bir tablo ile karşılaşacağımızı gösteriyor.

Kurların baskılanmış olmasına ve yaklaşık iki aydan bu yana sabit tutulmaya çalışılmasına rağmen gerçekleşen bu tablo iktidarın ekonomik modelinin tutmadığının, cari fazlaya odaklı hedeflerin gerçekleşmesi ihtimalinin olmadığını gösteriyor. Çok daha fazla miktardaki ihraç malını çok daha ucuza satarak cari fazla vermenin olanaksızlığı yanında daha fazla ihracat için daha fazla ithalat mecburiyeti de ortaya atılan modelin bir başka açmazı!

SARAY'IN TEK ÇABASI SITMAYA RAZI ETMEK

İktidarın yeni taktiği halka en kötüyü gösterip küçük iyileştirme hamleleriyle "yıkımı gölgelemek ve yeni duruma alıştırmak"

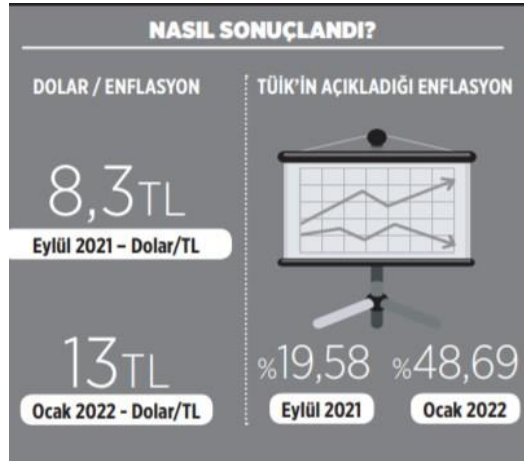
Erdoğan'ın isteğiyle yapılan faiz indirimi, dövizin artışına neden oldu. Enflasyon patladı. Halk temel ihtiyaçlarını karşılayamaz hale geldi. İktidar, zamlar karşısında algı üretme çabasına girişti. Gıdada ve elektrikte indirim yapıldığı öne sürülse de, sadece 4 ayda fiyatlar 2-3 kat arttı.

► Enflasyon / Döviz

Geçen eylülde dolar kuru 8,3 TL civarındaydı. Erdoğan'ın "Faiz sebep, enflasyon neticedir" yaklaşımıyla birlikte Merkez Bankası politika faizini indirmeye başladı. 19'dan 14'e çekilen politika faizi dolar kurunun 18 TL'ye kadar fırlamasına neden oldu. Kurdaki bu artış maliyetleri karşılanamaz hale getirdi. Üst üste tüm ürünlere zam gelmeye başladı. Kur krizi enflasyonun da artmasına neden oldu.

İktidar Ne Yaptı?

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında 20 Aralık 2021'de toplanan Kabine toplantısının ardından Yeni Ekonomi Modeli'ne geçildiği açıklandı. O gece, dolar kuru 18 TL'den 12 TL'ye kadar indi. Ancak enflasyon geçen eylülde yüzde 19,58 iken, şimdilerde yüzde 48,69'a fırladı. Yeni model enflasyonun artmasının ve geçim sıkıntısının derinleşmesinin dışında bir sonuç vermedi. Eylül ayında 8,3 TL seviyesinde olan dolar kuru, bugünlerde 13,65 TL'de seyrediyor.

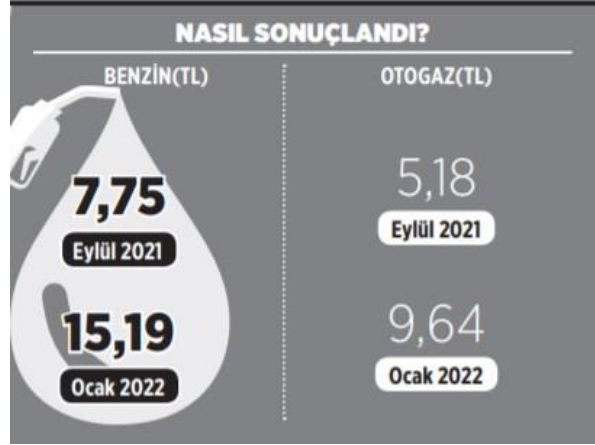
► Petrol

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Döviz kurundaki patlama akaryakıt fiyatlarını da patlattı. Benzine üst üste zamlar gelmeye başladı. AKP iktidarı, geçen ekim ayında akaryakıt fiyatlarındaki artışın tüketiciye yansımaması için kullanılan eşel mobil sistemini etkisizleştirdi ve akaryakıtta Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) sıfırlandı. Kurdaki görece düşüş petrol fiyatlarına yansımada.

İktidar Ne Yaptı?

Ocaktan bu yana benzin ve motorin 7 kez, LPG ise 3 kez zamlandı. Motorine gelen son zamla litre fiyatı ilk kez 15 buçuk liraya ulaştı. Bugün 60 litrelik bir depoyu doldurmanın maliyeti 920 TL civarında. Eylül ayında 595 lira olan bir varil petrol, kur değişmeseydi 790 lira olacaktı. Bugün ise bir varil petrol bin 282 liraya çıkmış durumda.

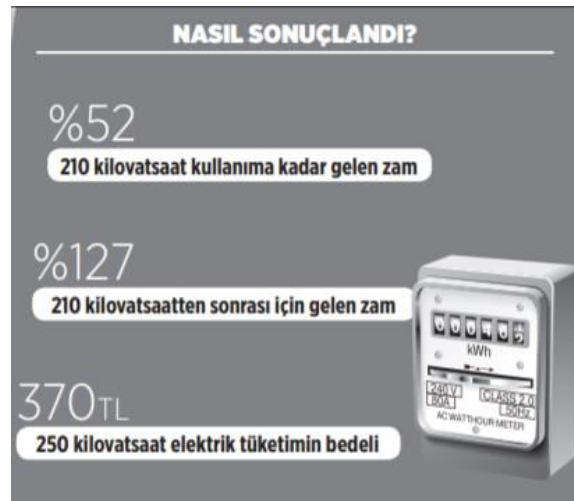

► Elektrik

Yeni yılla birlikte krizin en büyük etkisi elektrik faturalarında görüldü. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) 1 Ocak itibarıyla elektrik tüketiminin günün her saatinde aynı birim fiyat üzerinden hesaplandığı tek zamanlı tarifenin sona erdiğini, kademeli tarife uygulamasına geçildiğini açıkladı. Buna göre elektrikte 150 kilovatsaate kadar yüzde 52, fazlası için de yüzde 127'lik zam yapıldı. Zamlı faturaların kesilmesiyle halk, sokaklara döküldü.

İktidar Ne Yaptı?

Gelen tepkiler üzerine Erdoğan, 150 kilovatsaatlik sınırın 210 kilovatsaate çıkarıldığını açıkladı. Esnaf, on binlerce liralık elektrik faturalarını dükkânlarının camına asmaya başladı. Sokaklara dökülen yurttaşlar, "Krizin faturasını biz ödemeyeceğiz" diye haykırdı. Isparta'da 4 gün boyunca elektrik kesintisi, elektrik hizmetinin özelleştirilmesinin acı sonucunu ortaya koydu. Şirketler, toplu iktidara, iktidar ise yurtdışında artan maliyetlere atıyor.

► Gıda

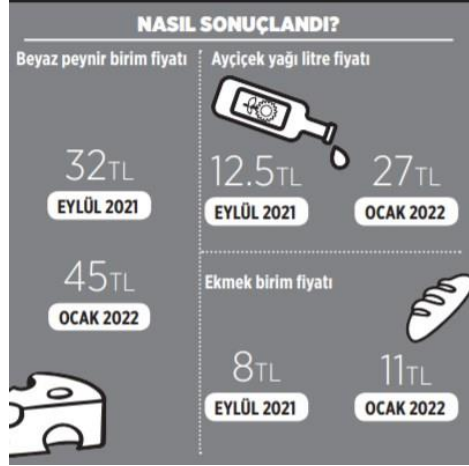
Fahiş zamlar sonucu halk, temel gıda ihtiyacını karşılayamaz hale geldi, cep yakan harcamalar can yakmaya başladı. Yurttaşlar, ucuz ekmeğe ulaşabilmek için soğuk kış günlerinde Halk Ekmek büfelerinde uzun kuyruklar

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

oluşturdu. Pazarlarda tane hesabı başladı. Bir salatalık 5 TL'ye, bir domates 2,63 TL'ye çıktı. Eylül ayında 1 litrelik Ayçiçek yağı 12,5 TL iken, şubat ayında bu rakam 27 TL'ye fırladı. Beyaz peynirin birim fiyatı aynı dönemde 32 TL'den 45 TL'ye çıktı.

İktidar Ne Yaptı?

Yıllardır başarısız politika izleyen AKP iktidarı, enflasyonu düşürmek için temel gıdada KDV'yi yüzde 8'den yüzde 1'e düşürdü. KDV indirimi çay, domates, ekmek, süt, pirinç, peynir ve birçok sebzeyle et ürünlerinde yapıldı. Erdoğan, indirim yapmayan marketlere büyük cezalar kesileceğini açıkladı. Burada da suç zincir marketlerin üzerine atıldı. Ancak artan maliyetler karşısında yüzde 7'lik KDV indirimi zamların karşısında deveye kulak kaldı.

► Yargı

AKP iktidarı nedeniyle sadece ekonomi alanında değil, yargı ve adalet alanında da kriz günbegün derinleşiyor. Geçen ekim ayında Erdoğan, yeni yargı paketi için kolları sıvadıklarını, en kısa sürede paketi TBMM gündemine getireceklerini ifade etti. Paketle birlikte yargıdaki sorunların çözüleceği iddia edildi. Görevden alınan eski Adalet Bakanı Abdülhamit Gül de açıklamalarında sık sık yargıdaki problemlere değiniyordu. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ile gerginlik yaşadığı öne sürülen Gül, Erdoğan tarafından geçen ay görevinden "affını istedi".

İktidar Ne Yaptı?

Gül'ün yerine eski Adalet Bakanı Bekir Bozdağ getirildi. Yakın geçmişe bakıldığında yargıya müdahalede, adaletsizlikte, hukuksuzlukta herhangi bir iyileşme olmadığı ortada. Bu süre zarfında yazar Sedef Kabaş, bir TV programında yaptığı konuşmadan dolayı gözaltına alındı. Kabaş hakkında 12 yıla kadar hapis istemiyle iddianame hazırlandı. Demans teşhisi konulan ve tutukluluğunun sona erdirilmesi yönünde rapor hazırlanan eski HDP'li vekil Aysel Tuğluk, tahliye edilmedi. "Basın ve Yayın Faaliyetleri" konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile medyadaki baskı ve sansür hamlelerinin artırılacağı ilan edildi.

YILIN İLK AYINDA 1088 ŞİRKET KAPANDI

TOBB verilerine göre, 2022 Ocak'ta 11 bin 526 şirket kurulurken, 1088 şirket kapandı. Kurulan şirket sayısı yıllık bazda yüzde 0,6 ile sınırlı artış gösterirken, kapanan şirket sayısı yıllık yüzde 7,8 yükseldi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) 2022 Ocak ayına ilişkin kurulan ve kapanan şirket istatistiklerini açıkladı.

Buna göre, 2022 Ocak'ta 11 bin 526 şirket kurulurken, 1088 şirket ise kapandı.

Ocak ayında kurulan şirket sayısı bir önceki aya göre yüzde 16,6 oranında artarken, yıllık bazda ise yüzde 0,6 ile sınırlı artış kaydetti.

Kapanan şirket sayısı ise aylık bazda yüzde 73 azalırken, yıllık bazda yüzde 7,8 yükseldi.

Ocak 2022'de kurulan toplam 11 bin 526 şirket ve kooperatifin yüzde 87,4'ü limited şirket, yüzde 11,5'i anonim şirket, yüzde 1,1'i ise kooperatif oldu.

Şirket ve kooperatiflerin yüzde 40'ı İstanbul, yüzde 9,3'ü Ankara, yüzde 6'sı İzmir'de kuruldu.

Ocak 2022'de şirket ve kooperatiflerin 3 bin 880'inin ticaret, 1.982'sinin imalat ve 1.117'sinin de inşaat sektöründe kurulduğu belirtildi.

Ocak 2022'de kapanan şirket ve kooperatiflerin ise 301'inin toptan ve perakende ticaret, motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 182'sinin inşaat, 152'sinin de imalat sektöründe olduğu ifade edildi.

ELEKTRİK FATURALARI 4 YILDA YÜZDE 400 ZAMLANDI

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) bağlı İstanbul Planlama Ajansı'nın (İPA) yaptığı 'İstanbul'da Enerji Yoksulluğuna Doğru' araştırmasına göre, son 4 yılda elektrik faturalarında yüzde 400 oranında artış yaşandı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) bağlı İstanbul Planlama Ajansı'nın (İPA) 'İstanbul'da Enerji Yoksulluğuna Doğru' adlı bir araştırma yayımladı.

Buna göre, son 4 yılda elektrik faturalarında yüzde 400 oranında artış yaşandığı belirtildi.

Sadece İBB iştiraklerinden İSKİ'nin, 2021 elektrik maliyetinin var olan birim fiyatlar üzerinden hesaplandığında, 2022'de yüzde 117 artacağı öngörüldüğü belirtildi.

Elektrik Artık En Pahalı Temel İhtiyaçlardan Biri

İstanbul'un gündemine ışık tutan raporda, son dönemde yaşanan zamlarla birlikte elektrik faturalarındaki artışın, İstanbulluların en önemli gündemleri arasında olduğu belirtildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu durumun, Türkiye'nin enerji politikalarındaki özelleştirme ve dışa bağımlılık ile yaşanan ekonomik krizle birlikte artık, "enerji yoksulluğuna" giden bir sürece kapı açtığı da raporda yer aldı.

Raporda, elektriğe gelen yüzde 50 ila 125 oranında zamdan sonra elektriğin en pahalı temel ihtiyaçlardan biri olduğu kaydedildi.

İstanbul Planlama Ajansı'nın raporuna göre, enerjide özelleştirme politikaları ve dışa bağımlılık sebebiyle enerji yoksulluğuna dönüşen süreç sadece sanayici ve büyük üreticileri değil, hane halkının gündelik yaşamını da doğrudan etkiliyor.

4 Kişilik Hanenin Faturası 408 TL'ye Yükseldi

4 kişilik bir hanenin 2018 yılında aylık ortalama elektrik faturası bedeli 105 TL iken bugün bu değer 408 TL.

Bu durum, son 4 yılda elektrik faturalarında yüzde 400 oranında bir değişim yaşandığını gösteriyor.

Bu artışla birlikte İstanbul'da elektrik faturasını ödeyemeyecek durumda olan hane sayısının giderek artıyor. Özellikle ısınma için elektrik kullanan haneler için durum daha da büyük bir sorun.

İSKİ'nin Maliyeti Yüzde 117 Artacak

Raporda, yapılan zamların çarpan etkisinin özellikle kamu yararı ilkesi ile üretim yapmakta olan ve kâr marjlarını düşük tutan kamu iştiraklerinin hizmetlerini yerine getirmesini de zorlaştırdığı belirtildi.

Şu örnek verildi: "İBB iştiraklerinden olan İSKİ'nin 2021 yılı elektrik maliyetinin var olan birim fiyatlar üzerinden hesaplandığında 2022 yılında yüzde 117 artacağı öngörülüyor. Benzer bir şekilde, uygun fiyatlı sağlıklı ekmeğin üretimi yapmak için çalışmakta olan Halk Ekmek'in Aralık 2021 fatura tutarının Ocak 2022'de yüzde 80 arttığı biliniyor.

Raylı sistem işletmeciliği alanında faaliyet gösteren Metro İstanbul'un fatura tutarlarına bakıldığında ise 2021 yılında toplam 385 Milyon TL olan rakamın 2022 yılının sonu itibarıyla 744 Milyon TL'ye ulaşacağı ve yüzde 93'lük bir artış olacağı tahmin ediliyor."

Çözüm, Kamulaştırma

Raporda yaşanan bu elektrik sorununa çözüm önerileri ise şu şekilde açıklandı:

"Kamu tarafından sunulan hizmetlerden olan su ve doğalgaz için fatura ödemelerinde borç erteleme ya da yeniden yapılandırmaya gidilerek bu kriz zamanında çözüm sunulabiliyor. Ancak tamamı özelleştirilen elektrik dağıtımında ödeme esnekliği çok daha kısıtlı.

Gelecekte İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin ve tüm yerel yönetimlerin kamusal hizmet sorumluluğuyla elektrik dağıtımında yeniden rol almasını sağlayacak bir düzenleme ile kapsayıcı ve sürdürülebilir bir enerji vizyonunu çalışma programlarına alması gerekiyor."

ELEKTRİKTE DE SAADET ZİNCİRİ

Elektrik dağıtım şirketlerinin düzenledikleri yatırım ihalelerini bağlantılı şirketlerine istedikleri tutarda verdikleri ortaya çıktı. Rekabetsiz ihalelerden dolayı ortaya çıkan yüksek yatırım tutarı tüketicilere fatura ediliyor.

İktidarın açtığı yoldan yurttaşların sırtından büyük kârlar elde eden ancak yüksek faturalarla bir ilgileri olmadığını savunan dağıtım şirketlerinin kurdukları bir ihale düzeni sayesinde de "gizli kâr"lar elde ettikleri ortaya çıktı. Yatırım ihalelerini yüksek bedellerle yine kendi bağlantılı şirketlerine veren dağıtım şirketleri sonuçta pahalıya yapılan bu işlerin bedelini faturalara yansıtarak yurttaşlardan tahsil ediyor.

Şirketlerin sattıkları elektriğin fiyatının yüksek olmasının yanı sıra başka kalemlerden de büyük kârlar elde ettikleri anlaşıldı. Buna mevzuatta, dağıtım şirketlerinin düzenlediği ihalelere, bu şirketlerin hisselerini devralan ve ayrı tüzel kişiliği bulunan şirketlerin ortağı şirketlerin katılmasını engelleyici bir düzenlemenin bulunmaması yol açıyor.

Tüketicilere Fatura Ediliyor

Elektriğin satış fiyatı belirlenirken “dağıtım faaliyetinin yürütülmesi kapsamında gerekli olan yatırım harcamaları ile yatırım harcamalarına ilişkin makul getiri, sistem işletim maliyeti, teknik ve teknik olmayan kayıp maliyeti, kesme- bağlama hizmet maliyeti, sayaç okuma maliyeti, reaktif enerji maliyeti ve iletim tarifesi kapsamında ödenen tutarlar gibi tüm maliyet ve hizmetler” dikkate alınıyor. İletim ve dağıtım tarifelerinde yer alan fiyatlar, doğrudan tüketicilere ya da tüketicilere yansıtılmak üzere dağıtım şirketine faturalanıyor. Dolayısıyla yatırım maliyetleri doğrudan kullanıcılara yansıtılıyor.

Yönetmelikle Yol Verildi

Mevzuatta dağıtım şirketlerinin “Düşük maliyetle yüksek hizmet kalitesini sağlaması” için yatırımlarını bu temelde gerçekleştirmeleri yükümlülüğü de yer alıyor.

Ancak 2020 ve 2021 yılında yürürlüğe giren yeni yönetmeliklerde, elektrik dağıtım şirketleri ile bir şekilde bağlantılı şirketlerin yatırım ihalelerine girmelerini engelleyen bir düzenlemeye yer verilmedi.

Dolayısıyla dağıtım şirketlerinin bu şirketlerle yatırımı istediği gibi ve istediği bedelle yapabilmelerinin yolu açıldı.

Sayıştay da Uyardı

Bu durum Sayıştay’ın denetim raporlarına da yansdı. Sayıştay’ın Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’nu denetim raporunda, “İhale sonucunda imzalanan sözleşme bedelinin yatırım harcama tutarını oluşturacağı ve tarife yoluyla tüketicilerden alınacağı dikkate alındığında, ihale sürecinde rekabet ortamının sağlıklı şekilde oluşturulması düşük maliyetle yüksek hizmet kalitesini sağlanmaya yardımcı olacaktır” denildi. Bu amaçla Elektrik Dağıtım Şirketlerinin Satın Alma ve Satış İşlemleri Uygulama Yönetmeliği’nde yasaklama yönünde düzenleme yapılması istendi.

Yatırım tutarı ne kadar yüksek olursa tüketicinin ödeyeceği birim fiyat tutarının da o kadar arttığı o nedenle ihalelerde rekabetin sağlanmasının “elzem” olduğu belirtildi.

DÖRT ŞİRKETİN NET KÂRI 1,5 MİLYAR TL

Saatler süren kesintiler ve cep yakan faturalar ile tartışmaya açılan elektrik dağıtım şirketlerinin net kârı dudak uçuklattı. Dört şirketin Ocak-Eylül 2021 döneminde elde ettiği toplam net kârı 1,5 milyar TL.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’nun (EPDK) elektrik dağıtım şirketlerine yönelik, “Astronomik düzeyde kâr elde edilmesi kesinlikle söz konusu olamaz” açıklamasına karşın yalnızca dört elektrik dağıtım şirketinin dokuz aylık kârının 1,5 milyar TL’ye dayandığı ortaya çıktı. Toroslar Elektrik Dağıtım’ın Ocak-Eylül 2021 dönemindeki net karı 620 milyon TL olurken Başkent Elektrik Dağıtım, aynı dönemde 409 milyon TL kâr elde etti.

Isparta’da 72 saat boyunca süren elektrik kesintisi ve yurttaşın cebini yakan elektrik faturaları ile birlikte dağıtım şirketleri tartışılmaya başlandı. EPDK ise elektrik dağıtım şirketlerinin devletten ucuza aldığı elektriği tüketiciye fahiş kârla sattığı iddiası karşısında, “Astronomik düzeyde kâr elde edilmesi kesinlikle söz konusu olamaz” açıklaması yaptı.

Elektrik dağıtım şirketlerinin genel kurul tutanakları, “Fahiş olmayan kârı” gözler önüne serdi. İstanbul Anadolu Yakası’nın elektrik dağıtımından sorumlu Enerjisa İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Perakende Satış A.Ş. Genel Kurulu, Kasım 2021’de toplandı. Toplantıda, yönetim kurulu üyelerine ödenecek kar payı avans tutarı da hesaplandı. Şirket, ara dönem karını da genel kurulda paylaştı. Buna göre, şirketin vergiler düşüldükten sonraki Ocak-Eylül 2021 dönemindeki net kârı 262 milyon 743 bin TL oldu.

Ankara’nın da içinde olduğu toplam yedi kentin elektrik dağıtımından sorumlu Başkent Elektrik Dağıtım Şirketi’nin Genel Kurulu da 11 Aralık 2021 tarihinde yapıldı. Tutanaklara göre, şirketin 2021 yılı ara dönem net kârı 409 milyon 866 bin TL oldu. Şirketin ara dönemde 119 milyon 944 bin TL vergi ödediği bildirildi.

Toroslar 620 Milyon TL Kazandı

Mersin, Adana, Osmaniye, Hatay, Kilis ve Antep’te elektrik dağıtımını üstlenen Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş’nin ara dönem kârı da dudak uçuklattı. Şirketin 10 Aralık 2021 tarihli Genel Kurul toplantısının tutanaklarına göre, Ocak-Eylül 2021 döneminde elde edilen kâr 822 milyon 466 bin TL ile ifade edildi. Vergiler ödedikten sonra şirketin net kârı ise 620 milyon 140 bin TL olarak kaydedildi.

Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş’nin genel kurul toplantısının gündemine ise şirketin pay sahiplerine ödenecek kâr payı taşındı. Buna göre, şirketin 2020 yılı kesinleşmiş mali kârından kalan 216 milyon 216 bin TL’nin 5,1 milyon

TL'lik kısmının pay sahiplerine ödeneceği belirtildi. Şirketin 2021 yılına yönelik ara dönem net kârı ise tutanaklarda yer almadı.

ENERJİ BAKANI'NDAN "SÖZDE ENERJİ ZİRVESİ"

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, 21 elektrik dağıtım bölgesinin üst düzey yöneticileri ile 11 Şubat Cuma günü sözde enerji zirvesi yaptı. Vatandaşlarımızın talebi fahiş zamların derhal geri çekilmesi olurken; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 21 dağıtım şirketi ile dün gerçekleştirdiği toplantıdan hiçbir somut karar çıkmamıştır. Toplantı kamuoyunda oluşturulan algının aksine iktidarın kendini aklama çabasına dönüşmüştür.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, 21 elektrik dağıtım bölgesinin üst düzey yöneticileri ile 11 Şubat Cuma günü bir araya geldi. Enerji Bakanı Dönmez, dağıtım şirketleri ile görüşmesinin ardından açıklamalarda bulundu. Bakan Dönmez, "Bugün elektrik dağıtım şirketlerinin altyapı yatırımlarını ele almak için bir araya geldik. Dünyada artan enerji maliyetlerinden vatandaşları korumak için önlemler aldık. Toplamda geçtiğimiz yıl enerji ürünlerine devletimizin, doğrudan ve dolaylı olarak vermiş olduğu desteklerin tutarı 165 milyar lira. 100 liralık elektrik faturasının 50 lirasını devletimiz karşılıyor, doğal gazda ise 100 TL'lik faturanın 75 lirası hükümetimiz tarafından karşılanmakta" dedi.

Toplantıda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez dağıtım şirketleri ile yaptığı görüşmede, dağıtım şirketlerinin bölgelerinde gerekli yatırımları yapıp yapmadığını sorduğu belirtildi. Isparta'da 5 günlük elektrik kesintisi gibi sorunlarla bir daha karşılaşılması gerektiği, dağıtım şirketlerine gereken yatırımları yapması noktasında uyarılarda bulunduğu ifade edilirken, ana sorunun "doğa olayı" olduğu dile getirilmiştir.

Bakan Dönmez'in şirket temsilcilerinin maddi sıkıntılarını dile getirdiklerinde 50 milyar TL alacaklarının ödenmesi konusunda çalışma yapıldığını açıkladığı belirtilmektedir. Kamu bankalarından destek alınamayacağına konuşulduğu, alınamayacağı kanaatine varıldığı ifade edilen toplantıda elektrik ücretinde indirim konusu konuşulsa da indirim yapılamayacağı, kademeli elektrik tarifesinde ilk kademeden yükseltileceği, ticarethane tarifelerinde elektrik fiyatının düşürülebileceği dile getirilmiştir. Toplantıda, dağıtım şirketlerine "ucuz elektrik satın alın" dediği, Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun "31 Aralık gecesi bizzat imzaladığın elektrik zammını da geri al, faturalar 31 Aralık öncesine dönsün. Bu zammı sen yaptın, geri almasını da bileceksin. Bu zulümden vazgeç, bırak insanlar rahat bir nefes alsın" çıkışının ardından dağıtım şirketlerinin bu çağrıya vatandaşlarda nasıl bir karşılık bulduğunun takibi için tahsilatları takip ederek incelemeye alması hakkında uyarıldığı belirtildi.

Sonuç olarak;

- Vatandaşlarımızın isyan ettiği elektrik fiyatlarında herhangi bir indirimin yapılmamıştır.
- Zirveden bir sonuç çıkmamıştır.
- Dağıtım şirketlerine "ucuz elektrik satın alın" diyen AK Parti iktidarının enerji politikaları ile kriz anında çözüm üretme konusunda başarısız olduğu açık bir şekilde ortaya bir kez daha çıkmıştır.
- Genel Başkanımızın "Zamlar geri alınıncaya kadar faturamı ödemeyeceğim çıkışı" AK Parti iktidarı tarafında ses getirmiştir. Vatandaşlar zamların geri alınmasını beklerken, toplantıda iktidar dağıtım şirketlerinden fatura tahsilatlarıyla ilgili süreçlerin daha sıkı takip edilmesini talep etmiştir.
- Zamların geri alınacağını söyleyemeyen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'in Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun 'zamlar geri alınıncaya kadar faturasını ödemeyeceği' yönündeki kararını hedef alması iktidarın içinde bulunduğu çaresizliği göstermektedir.

Cumhuriyet tarihinin en büyük elektrik zammının hayata geçmesinin ardından Türkiye'nin dört bir yanından vatandaşlarımızın dile getirdiği haklı tepkiler her geçen gün artmaktadır. Vatandaşlarımızın talebi fahiş zamların derhal geri çekilmesi olurken; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 21 dağıtım şirketi ile dün gerçekleştirdiği toplantıdan hiçbir somut karar çıkmamıştır. Toplantı kamuoyunda oluşturulan algının aksine iktidarın kendini aklama çabasına dönüşmüştür.

İNDİRİM İLLÜZYONU

Vatandaş faturalarda derhal indirim istiyor, AK Parti yalnızca indirim illüzyonu oluşturuyor...

Vatandaşın fatura yükünü düşürmenin tek formülü fahiş zamları geri çekmek. Vatandaş laf değil, derhal indirim bekliyor. 21 dağıtım şirketiyle gerçekleştirilen toplantıda olduğu gibi saraydaki kabine toplantısından da herhangi bir somut karar çıkmadı. Dağ yine fare doğurdu! İktidar gerçekten indirim değil, indirim yapılacağı illüzyonu oluşturdu.

İndirim Yapılacağı İllüzyonu Var

Türkiye genelinde vatandaşlarımız ve esnafımız katlanan elektrik faturalarına derhal indirim yapılmasını talep ederken; AK Parti iktidarı önce 21 dağıtım şirketi ile yapılan toplantıda, ardından da dün gerçekleştirilen kabine toplantısında faturalarda indirim yapılacağı beklentisi oluşturmuştur. Şirketlerle gerçekleştirilen toplantıda olduğu gibi saraydaki kabine toplantısından da herhangi bir somut karar çıkmamıştır. Vatandaş laf değil, derhal indirim yapılmasını istiyor. Başka bir deyişle dağ yine fare doğurdu. İktidar indirim değil, indirim yapılacağı illüzyonu oluşturmuştur.

Zamların Sorumlu İktidarın Kendisi

Cumhuriyet tarihinin en büyük elektrik zammını henüz 1,5 ay önce hayata geçiren iktidar; sanki bu zamları yapmamış gibi sahte bir algı oluşturmaya çabalamaktadır. İktidar vatandaşlarımızı yoksullaştıran ve huzurunu kaçıran bu zammın doğrudan sorumlusudur. Fahiş zamma gerekçe gösterilen gelişmiş ülkelerde enerji fiyatlarının 5-10 kat arttığı tamamen gerçek dışıdır. Gelişmekte olan ülkelerde enerji enflasyonunun ortalaması yüzde 26'yı geçmezken, Türkiye'de 2021 yılında enerji enflasyonu yüzde 50 olurken; 2022 yılında ise yüzde 127 bulan fahiş zamlarla daha da artmıştır.

Enerji Politikaları İflas Etmiş Durumda

AK Parti iktidarı; vatandaşın fatura yükünün düşürülmesi için sürekli kendisi dışında başka adresleri göstermekte ve vatandaşa az tüketim tavsiyesinde bulunmaktadır. Fahiş zamların temel nedeni AK Parti iktidarının yanlış enerji politikaları ve yanlış tercihleridir. Türkiye'de elektrik kurulu gücünün 100 bin megavat olmasına karşın tüketimin 55 bin megavata çıktığında sistemin çalışamaz duruma gelmesi enerji politikalarında plansızlığın göstergesidir. Isparta'da günlerce süren elektrik kesintisi ve doğalgaz arz güvenliğinin sağlanamaması nedeniyle sanayide üretimin durması bile tek başına AK Parti'nin enerji politikalarının iflasının göstergesidir.

Fahiş Zamlar Derhal Geri Çekilmeli

Cumhuriyet tarihinin en büyük elektrik zammını henüz 1,5 ay önce hayata geçiren saray iktidarı; sanki bu zamları yapmamış gibi oluşturmaya çalıştığı algıya sarılmak yerine vatandaşı gerçekten rahatlatacak adımları atmalıdır. Kademeli tarife sosyal tarife olarak uygulanmalı; uygulanan bu fahiş zamlar derhal geri çekilmelidir. Elektrikte ilk kademe en az 230 kilovatsaat ve zamsız olmalıdır. Hayat pahalılığı nedeniyle zaten yoksullaşan vatandaşlarımızı rahatlatmak için enerji faturalarında vergi yükü azaltılmalı ve KDV indirimi de yapılmalıdır.

KDV İNDİRİMİ ENFLASYON KARŞISINDA ÇOK YETERSİZ KALDI

KDV indiriminin 41 temel gıda maddesinde toplam fiyatlara etkisi sadece 86 TL ile sınırlı kaldı. İktidarın aklına KDV indirimi gıda enflasyonu yüzde 55'i aşınca geldi.

Gıda ürünlerinde KDV oranının yüzde 1'e düşürülmesi sonrası bazı temel besin maddeleri üzerindeki fiyat değişimleri incelendi. TÜİK madde sepeti verileri üzerinden derlenen araştırmaya göre KDV indiriminin fiyatlara etkisi **0,10 kuruş ile en düşük yumurtada görülürken, en yüksek indirim ise sadece 6,53 TL ile tere yağında olduğu görüldü.**

ÜRÜN	TÜİK MADDE FİYATI	KDV İNDİRİM ETKİSİ	YENİ FİYAT
Buğday unu	8,9233	0,62 Krş.	8,3
Pirinç	14,8289	1,03 TL.	13,79
Bulgur	10,1402	0,70 Krş.	9,4
Nohut	20,8722	1,46 TL.	19,41
Kuru Fasulye	20,2418	1,41 TL.	18,83
Mercimek	21,7472	1,52 TL.	20,22
Kesme Şeker	9,9700	0,69 Krş.	9,28
Tuz	4,3629	0,30 Krş.	4,06
Margarin	33,3467	2,33 TL.	31,01
Ay Çiçek Yağı	25,6417	1,79 TL.	23,35
Zeytin Yağı	53,3751	3,73 TL.	49,64
Çay	43,4315	3,04 TL.	40,39
Kırmızı Et	91,2928	6,39 TL.	84,90

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Tavuk Eti	29,0125	2,03 TL.	26,98
Balık Eti	60,1611	4,21 TL.	55,95
Süt	9,7299	0,68 Krş.	9,04
Yoğurt	12,0437	0,84 Krş.	11,02
Beyaz Peynir	45,7086	3,19 TL.	42,51
Zeytin	36,5900	2,56 TL.	33,03
Yumurta	1,4535	0,10 Krş.	1,35
Patates	5,1094	0,35 Krş.	4,75
Domates	9,4197	0,65 Krş.	8,76
Salatalık	12,4478	0,87 Krş.	11,57
Biber	15,9138	1,11 TL.	14,48
Patlıcan	17,5301	1,22 TL.	16,31
Maydanoz	2,2334	0,15 Krş.	2,08
Havuç	5,2273	0,36 Krş.	4,86
Kuru Soğan	2,2786	0,15 Krş.	2,12
Kabak	10,4052	0,72 Krş.	9,68
Elma	6,3059	0,44 Krş.	5,86
Muz	9,5793	0,66 Krş.	8,91
Mandalina	7,1785	0,50 Krş.	6,67
Limon	5,0704	0,35 Krş.	4,72
Salça	13,0083	0,91 Krş.	12,09
Reçel	27,0471	1,89 Krş.	25,15
Bal	61,0263	4,27 TL.	56,75
Baharatlar	92,2578	6,45 TL.	85,8
Bebek Maması	160,9100	11,2 TL.	148,8
Makarna	10,5988	0,70 Krş.	9,89
Tere Yağı	93,2903	6,53 TL.	86,76
Kaşar Peyniri	73,2544	5,12 TL.	68,13

Kaynak; TÜİK Madde Sepeti

41 temel gıda maddesinin toplam harcaması göz önüne alındığında ortaya çıkan KDV indirimi sadece 86 TL ile sınırlı kalmaktadır. KDV indirimleri öncesi TÜİK madde sepetinde 41 temel besin maddesinin toplam tutarı 1192 TL iken bu indirimlerle sadece 86 TL azalarak 1106 TL'ye düşmüştür. KDV indirimleri gıda enflasyonu son bir yılda %207 oranında artmadan önce bir anlam ifade edebilirdi.

Erdoğan Enflasyon Zirve Yapana Kadar KDV İndirimini Neden Bekledi?

AKP Genel Başkanı Erdoğan, gıda ürünlerinde KDV'NİN yüzde 8'den yüzde 1 düşürüldüğünü açıkladı. Lakin KDV indirimlerinin gıda fiyatlarına etkisi sınırlı kaldığı görülmektedir. Bunun en büyük nedeni ise gıda enflasyonunun yüzde 55'i aşmasıdır. Ocak 2021 yılında yüzde 18,11 olan gıda enflasyonu 2022 yılının ilk ayında yüzde 207 oranında artarak yüzde 55'i aştı.

KDV indirimlerinin ay çiçek yağına etkisi 1,79 TL, Bulgura 70 kuruş, süte 68 kuruş, yumurtaya 10 kuruş, beyaz peynire 3,19 TL, tavuk etine 2,03 TL, salatalığa 87 kuruş ve kırmızı ete ise sadece 6,39 TL'lik bir indirim etkisi sağlanmıştır.

Fiyatlar bu kadar yükselmeden önce yapılacak KDV indirimleri gıda fiyatlarının bugünden daha fazla ucuza alınmasını sağlayacakken, enflasyonun yüzde 50'ye dayandığı, gıda enflasyonunun ise yüzde 55 aşması neticesinde yüzde 7'lik KDV indiriminin çok fazla etkisi olmayacaktır. Bu yüzden ki Erdoğan yüzde 7'lik KDV indirimine ek olarak marketlerden de ekstra yüzde 7'lik bir indirim beklemektedir.

Enflasyonla ve gıda fiyatı artışlarına karşı eğer gerçekçi bir mücadele verilmek isteniyorsa iktidarın ülke tarihinin belki de en büyük zammı olan yüzde 127'lik elektrik faturalarını geri çekmelidir.

Girdi maliyetlerinin bu kadar arttığı, elektrik- doğalgaz faturalarının pik yaptığı ve akaryakıtta neredeyse iki günde bir gelen zamlar düşünüldüğünde, gıda enflasyonundaki artış kolay kolay dizginlenemeyecektir.

ENFLASYON SORUNU GEÇİCİ DEĞİL

MMO sanayicinin sorunları bülteninde son iki ayda enflasyonun 3'e katlandığı vurgulanırken tırmanışın geçici olmadığı aktarıldı. Tüketicide yüzde 48,7 üreticide yüzde 95,5'i bulan enflasyonun şok edici olduğu belirtildi.

Makina Mühendisleri Odası'nın (MMO) her ay yayımladığı sanayinin sorunları bültenine göre enflasyondaki tırmanış üreticide yıllık yüzde 95,5'i tüketicide ise 48,7'ye çıkarken tırmanış yıl sonuna kadar devam edecek. Bültende sanayici fiyatlarının son 3 ayda yüzde 45 arttığı aktarıldı.

MMO, Sanayinin Sorunları Bülteni'nin 78'incisini yayımladı. Bültende üretici ya da sanayici fiyatlarında son 3 ayda enflasyonun yarısı kadar artış gerçekleştiğine dikkat çekildi. Eylül ayında başlatılan faiz indirimi kararının yanlış olduğu aktarılırken dövizlerdeki patlamanın enflasyon barajını yaktığına dikkat çekildi.

Ağır Enflasyon

Ülkede son 30 yılın en yüksek enflasyonunun yaşandığı aktarılan bültende artışın bir istisna olmadığı ve süreklilik gösterdiğinin altı çizildi. Enflasyonun son zamanlarda süreklilik gösterdiği ve art arda yükselişlerle büyük tahribatlar yaratır özellikle olduğu belirtildi.

Bülten'de şu ifadeler yer aldı: "2021'in son 2 ayı ve 2022 Ocak ayına ilişkin üretici fiyat artışı, önceki yüksek enflasyon yıllarından daha ağır bir enflasyona işaret ediyor. Burada 3 ay üst üste, yaklaşık çift haneli enflasyon gözlemleniyor."

Petrol ürünleri alt sektöründe yıllık yüzde 181 olan artışın dörtte birinin son 90 günde gerçekleştiği belirtilen bültende: "Elektrik ve doğalgazda gerçekleşen üretici fiyatları artışı yıllık yüzde 138,5'i bulurken son 90 günde bunun 41,4 puanı gerçekleşti. Ana metallerde de yıllık yüzde 136'yı bulan artışın üçte biri son 90 güne ait" dendi.

Son 2 Ayda Şok Etkisi

Bültende şu analizlere yer verildi:

► Kâğıtta yüzde 120 yıllık fiyat artışının yarısından çoğu son 90 günde gerçekleşmiş durumda. Aynı şey kimyasal ürünler, hatta tekstil için de söylenebilir. Özellikle imalat sanayiinde gerçekleşen ve yıllığı yüzde 90'ı aşan ortalama yıllık artışların yarısının, son 90 güne ait olduğu görülebiliyor. Makina ekipmanları, bilgisayar gibi sektörlerde sanayi fiyatlarının yıllık artışının yüzde 60'ına yakınının yine son 90 günde yaşandığı gözlemleniyor.

► Sanayici ya da üretici fiyatları son 90 günde sert bir yükseliş halinde iken tüketici fiyatlarına yansımının biraz gecikmeli olduğu gözleniyor. Tüketici fiyatlarında da son 60 günde sert artışlar gözlemlendi. İki ay üst üste Aralık 2021 ve Ocak 2022'de çift haneli yüksek TÜFE artışları görüldü. Bu, 1994'ten bu yana görülmemiş bir olgu değil.

► Son iki ayda tüketici enflasyonu yüzde 26,2 oldu. Ondan önceki 2 ayda ise tüketici enflasyonu yüzde 6 artmıştı. Bu anlamda önceki 2 ay ile sonraki 2 ay arasındaki enflasyon artışı 3'e katlandı. Ekim-Kasım 2021'i içeren 2 ay öncesinde fiyat artışları yüzde 2-3 arası değişiyordu. Dolayısıyla son 2 ay yüzde 26,2'ye ulaşan artış gerçekten de şoke edici oldu.

► Son aylarda üst üste gelen zamlarla hem üretici hem tüketici fiyatında yaşanan abandone edici zamların, özellikle tüketici fiyat artışlarının yılın ilk çeyreğinde yani Şubat ve Mart aylarında temposunu kolay kolay düşürmeyeceğine ilişkin belirtiler yüksek. Bu konuda iktidarın gıda KDV'sini yüzde 1'e indirmek gibi önlemlerinin de çok etkili olması beklenmiyor. Özellikle ABD'den gelen bazı ekonomik bulutların, içeride yeni türbülanslar yaratması muhtemel görünürken iktidarın seçim saikini önde tutan yaklaşımları nedeniyle de enflasyonu geriletebilecek adımlardan uzak durması, yeni fiyat tırmanışlarının önlenemeyeceğine işaret ediyor.

KANTİNLER LÜKS OLDU

Yüksek enflasyon okul kantinlerini de vurdu. Son bir yılda ürünlere gelen zam yüzde 70'i buldu. Öğrencinin kantin masrafı 310 TL'ye ulaşıyor.

Gıdaya gelen zam okul kantinlerine de yansdı. Devlet okullarının kantinlerindeki yiyeceklerle ise son 1 yılda yüzde 70 zam geldi. Eğitim-İş'in farklı illerdeki araştırmasına göre beslenme çantası hazırlayamayan veli-öğrenci, her gün tost, ayran ve su aldığı anda aylık 310 TL harçlık vermek zorunda.

Eğitim-İş'in kantin araştırması sonucuna ilişkin yapılan açıklamada "Kamuoyu tam da halka sefaleti reva gören vekillerin TBMM lokantasında ödediği cüzi rakamları konuşurken, çocuklarımızın okul kantinlerinden alışverişler

yapamıyor hale gelmesi ülkenin ana gündem maddelerinden biri olmalı” denildi. Ülkenin geleceği olan öğrencilere önce karanlığa şimdi de açlığa mahkûm edildiğini savunulan açıklamada şöyle denildi: TÜİK’in iktidara yaranmak için olabildiğince düşük göstermeye çalıştığı halde ancak yüzde 36 açıkladığı enflasyon, okul kantinlerinde neredeyse bunun iki katıdır. Son 1 yılda tüm kalemlerin ortalama yüzde 70 zamlanmış okul kantinleri, artık öğrenciler için lüks haline gelmiştir.”

Meclis’teki Pideyle Kantindeki Tost Aynı

Çocukların, Meclis lokantasında vekillerin kıymalı pide yediği paraya, ancak tost alabilmesi olması utanç veridir” ifadelerinin kullanıldığı açıklamada şu noktalara dikkat çekildi: Çalışma şartları/saatleri nedeniyle beslenme çantası hazırlamaya zaman bulamayan bir velinin, çocuğuna her gün sadece tost, ayran ve su alabilmesi için vermesi gereken harçlık, ayda 310 TL’ye yükselmiştir. Halkın korkunç bir hızla yoksullaştığı bu ekonomik tabloda, okul kantinleri velilerin büyük kısmının kâbusu, çocuklarımızın çoğunun ise boynunun büküldüğü yerler haline geldi. Tablonun asıl sorumlusu, bütçesinden yatırıma yeterli payı ayırmayan ve okulları şirketmiş gibi düşünen Milli Eğitim Bakanlığı’dır. Beslenme kamu hizmeti olarak öğrencilere sağlanmalı. Eğitim-İş olarak MEB’e sesleniyoruz; aç karnına ders olmaz! Çocuklarımızın hayati ihtiyaçları rant kapısı haline getirilemez. Vicdana ve sosyal devlet ilkesine aykırı bu rantçılığa derhal ‘dur’ deyin. Beslenme bir hak, gasp edilemez!”

Fiyat listesi

	Karışık tost: 11 TL
	Soğuk sandviç: 10 TL
	Simit: 3 TL
	Poğaç: 3,5 TL
	Tavuk dürüm: 12,5 TL
	Küçük su: 2 TL
	Ayran: 2,5 TL
	Meyve suyu: 4 TL

‘KAZANDIRAN YÖNTEM’ PAZARLIK

Kamu ihalelerinde, en çok eleştirilen usül olan pazarlık yöntemi, iktidara yakın şirketleri ihale zengini yaptı. Cengiz ve Kolin’in yapımı devam eden 15 milyar TL maliyetli 10 ihalesinden 9’unda pazarlık yöntemi kullanıldı.

AKP iktidarları ile birlikte zenginliklerine zenginlik katan gözde müteahhit şirketlerinden Cengiz ve Kolin’in ihale istatistikleri de şaşırtmadı. Türkiye’deki hemen her kamu kurumundan yüksek maliyetli ihaleler alan şirketlerin son 10 ihalesinden dokuzu pazarlık yöntemiyle düzenlendi.

Kamu ihalelerinde, “İstenmeyi eleme aracı” olarak kullanıldığı gerekçesiyle eleştirilen pazarlık yöntemi, iktidara yakınlıkları ile bilinen şirketleri ihale zengini yaptı. Pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen milyarlarca liralık ihalelerde adres hep bilindik şirketler oldu.

Üç ihale 3,7 Milyar TL

AKP döneminde önlenemez şekilde yükselen Cengiz Holding’in halen yapım sürecinde olan üç dev ihalesi bulunuyor. Toplam sözleşme bedeli 3 milyar 713 milyon TL olan ihalelerden birinin, “Belli istekliler arasında” yöntemiyle gerçekleştirilmiş olması dikkati çekiyor. Resmi ihale verilerine göre Cengiz, toplam sözleşme bedeli 3,7 milyar TL olan ihalelerden ikisini, “Ortak Girişim” olarak Özaltın ve Yapı, Yapı İnşaat Taahhüt isimli inşaat şirketleriyle birlikte üstleniyor. Cengiz’in halen yapım sürecinde olunan üç ihalesi şöyle sıralanıyor:

◆ Lojistik Limanı İnşaatı İşi: 1,3 milyar TL

- ◆ Zigana Tüneli Kesiminin İkmal İnşaatı İşi: 953 milyon TL
- ◆ Karayolları-Yol Yaptırılacaktır: 1,3 milyar TL

Yöntem Hep Aynı

AKP döneminde etkisini giderek artıran ve 2011-2021 dönemlerinde imzaladığı 52 kamu ihalesinin sözleşme bedeli 28 milyar 155 milyon TL olan Kolin'in üstlendiği dev ihalelerde, yöntemin yine pazarlık olduğu görülüyor. Toplam sözleşme bedeli 11,8 milyar TL olan ve pazarlık yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen yedi ihalenin yapım süreci halen devam ediyor. Kolin'in altısı ortak girişim ile birini ise tek başına üstlendiği ihaleler şöyle kaydediliyor:

- ◆ 950 Yataklı Şehir Hastanesi: 976 milyon TL
- ◆ Bina İnşaatı ile Altyapı ve Çevre Düzenlenmesi İşi: 1,9 milyar TL
- ◆ Tramvay Hattı İnşaatı ve Elektromekanik Sistemleri ile Araç Temini: 376 milyon TL
- ◆ 1000 Yataklı Şehir Hastanesi: 990 milyon TL
- ◆ Doğalgaz Depolama Tevsi: 2,8 milyar TL
- ◆ Metro Hattı İnşaatı ile Elektromekanik Sistemlerin Temini: 4,2 milyar TL
- ◆ Karakut-Kötek-Kağızman Yolu: 409 milyon TL

FAHİŞ İLAÇ ZAMMI SAĞLIĞI BOZACAK

İlaçlara beklenen kur güncellemesi yapıldı. Yüzde 37'lik artış ilaç fiyatlarına zam olarak yansıtacak. Zammın güncel kura oranla yetersiz kalacağını kaydeden eczacılara göre birkaç aya ilaç bulmak yine zorlaşacak.

Tüm ilaçlara beklenen avro kuru güncellemesiyle yüzde 37,43 oranında zam geldi.

Zamla ilgili olarak Sağlık Bakanlığı'na bağlı Türk Eczacılar Birliği'nin Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından dün yayımlanan "Fiyat Değerlendirme Komisyonu Toplantısı" başlıklı duyurusunda "2022 yılı için beşeri tıbbi ürünlerin fiyatlandırılmasında kullanılan 1 avro değeri 4,5786 TL'den 6,2925 TL'ye artırılmıştır" denildi.

Türkiye'de ilaç fiyatları yılda bir kez Sağlık Bakanlığı tarafından, şubat ayında belirleniyor. Bakanlık her yıl ilaçları fiyatlandırırken sabit bir avro kuru belirliyor ve ilaç firmalarının iç piyasaya satacağı ithal ilaçların fiyatı, bu sabit kur üzerinden hesaplanıyor.

Geçen yıl ilaç fiyatlandırmasındaki sabit avro kuru 4,57 TL olarak belirlendi. Yeni fiyatlandırma belli olana dek her yıl şubat ayında piyasadaki ilaç arzında sorun yaşanıyordu ancak bu yıl güncel kur ve sabitlenen kur arasındaki fark nedeniyle yaz aylarından bu yana ilaç arzında ciddi sorunlar yaşanmaya başlamıştı.Şimdi ise yüzde 37,43 oranında artırılarak 6,2925 lirada sabitlenen avro kuru ile 15 lira seviyesinde seyreden kur arasındaki fark yine çok açık.

Zammın Yetmeyeceğini 6 Aya Göreceğiz

Ankara Eczacılar Odası Genel Sekreteri Ali Fuat Gül, ilaç fiyatlarına gelen yüzde 37,43'lük en üst sınırdan yapıldığını ancak zammın yeterli olamayabileceğini ifade etti. Yıl içerisinde yeni bir zammın gelmeyeceğini belirten Gül, 2009'dan beri güncellenmeyen baremlerin güncellenmesi gerektiğini söyledi. İlaç sektörünün içinde bulunduğu kriz ortamını son 10 yılda hiç görmediğini belirten Gül, şunları söyledi: "Hayatın her alanında olduğu gibi ilaç sektöründe de maliyetler çok arttı. Sadece şurup şişelerine yüzde 200'e yakın zam geldi. "

İzmir Eczacılar Odası Başkanı Tuncay Sayılkan ise "İlaç fiyatlarına yapılan zammın yetersiz olduğunu en geç 6 ay içerisinde göreceğiz" dedi. Sayılkan, ithal olmayan ilaçlar için bu zammın yeterli olabileceğini ancak sektörün büyük oranda dışa bağımlı olduğunu belirtti. Yaz aylarından beri ilaç bulmada sıkıntılar yaşandığını söyleyen Sayılkan, şöyle konuştu: "Normalde ilaç bulamama sıkıntılarını kasım, aralık ayında başlar, şubat ayında ise son bulurdu. Bu yıl ise yaz aylarında başladı. Geçen sene yapılan yüzde 20'lik zammın yetersizliği bu durumun önemli nedenleri arasında."

Sağlık bütçesinin artırılması gerektiğini ifade eden Sayılkan, ilaç fiyatlarının yılda bir kez yerine 3-4 kez güncellenmesi gerektiğini belirtti.

İlaç Endüstrisi İlaç Kurunun 6,40 Olmasını İstemişti

İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası ilaç kurunun 6,40 seviyesinde sabitlenmesini ve yıl içinde bir kez daha güncelleme yapılmasını talep etmişti. İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası Başkanı Savaş Malkoç, daha önce yaptığı açıklamada “Türkiye’de döviz kurlarında yaşanan sert yükseliş, ilaç sektöründe ekonomik sürdürülebilirliği etkilemekle kalmıyor ilaçta arz güvenliğini ciddi biçimde önümüze koyuyor. Daha net ifade edeyim. Geçmiş yıllardan daha fazla ilaç sıkıntısı yaşamamız söz konusu” ifadelerini kullanmıştı.

Malkoç, “Eğer ilaç kuru mevcut mevzuata göre açıklanırsa 1 avro 6,2925 TL olarak işlem görecektir ve şu anki avro değerinin sadece yüzde 41’i seviyesine karşılık gelecek. Peki, böyle bir ilaç endüstrisi sürdürülebilir olabilir mi? Bu yaklaşımla piyasadaki ilaç sıkıntısı sona erer mi? Doğru düzgün bir kur sistemi kurulsaydı, diğer taraftan da yerli ve milli ilaç sanayine destek için yol haritası çıkarılmış olsaydı tüm bunları tartışıyor olur muyduk?” diyerek tepki göstermişti.

İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ SEKTÖRÜNDEKİ KRİZ DERİNLEŞİYOR

Saray iktidarında, yollar ve havaalanları gibi ilaç da dövize endeksli. Türkiye, sağlıkta kendine yeterliliğini kaybediyor.

Tıbbi İlaç ve Cihaz Kurumu tarafından, ilaç fiyatlandırmasında kullanılan Euro kurunun 19 Şubat 2022’den itibaren geçerli olacak şekilde 4,57 TL’den 6,29 TL’ye çıkarılması ilaçlara gelecek zamlar nedeniyle vatandaşları mağdur edecek. Ancak, 2022 yılı için belirlenen kur, reel Euro kurunun yine altında kaldığı için önümüzdeki aylarda ilaçta yeni tedarik sorunları yaşanması muhtemeldir. Sorunun temelinde ilaç ve tıbbi cihaz sektörlerinde ithalata bağımlı hale gelmesi vardır. Dışa bağımlı hale gelen sektör, döviz şoklarından korunmalı, ilaç tedarik zincirinin bozulmasına ve art niyetli stokçuluğa izin verilmemeli, vatandaşlarımızın sağlığı riske atılmamalıdır.

Türkiye, AKP iktidarının hatalı ekonomi ve sağlık politikaları nedeniyle sağlıkta kendine yeterliliğini kaybetti, halk sağlığı ve sağlık hizmetlerini sürdürmek bakımından iki stratejik sektör olan ilaç ve tıbbi cihaz sektörlerinde dışa bağımlılığın neden olduğu ciddi sorunlar derinleşti. Kovid 19 Pandemisi öncesinde konuyla ilgili yaptığımız çalışmalarda, Türkiye’nin sağlık kapasitesinin hem ilaç ve tıbbi cihaz sektöründe, hem de sağlık hizmetlerinin yürütülmesinde yeterli düzeyde olmadığını ortaya koymuştuk.

Tüm dünyayı ciddi şekilde etkileyen ve devletlerin sağlık politikalarını radikal bir biçimde değiştirmelerine neden olan Kovid 19 Pandemisi döneminde dahi Türkiye’de sağlık hizmetlerini besleyen iki temel sektördeki sıkıntıların devam ettiğini hatta daha da derinleştiğini görmekteyiz.

Bununla birlikte özellikle 2021 yılının ikinci yarısından itibaren TL’nin, tarihimizde görülmedik şekilde değer kaybı yaşaması, AKP’nin akıl dışı politikaları nedeniyle dışarıya bağımlı hale gelen sağlık sektörümüzü derinden etkilemiş durumda.

Sosyal devletin yokluğunda, piyasa koşullarının ticari kaygılarına terk edilen sağlık alanında yaşanan sorunlar, halk sağlığını riske atmaktadır.

AKP iktidarının; tıbbi cihaz, aşı ve ilaç sektörlerine gerekli Ar-Ge ve yatırım bütçelerini ayırmaması, “Sağlıkta Dönüşüm Projesi” gerekçesiyle başta Refik Saydam Hıfzıssıhha Kurumu başta olmak üzere bu alanda çalışan Cumhuriyetimizin köklü kurumlarını kapatması ya da atıl bir hale getirmesi bugün yaşanan sağlıkta kendine yetememe krizinin temel nedenlerindedir.

Yerli ilaç ve kimya endüstrisinin, tıbbi cihaz ve sarf sektörünün devlet koruması ve desteklerinden uzak tutulması, yabancı firmaların ise gerek tedarik gerekse ödeme aşamasında avantajlı konuma getirilmesi ve yabancı firmalara ayrıcalıklı davranılması; Türkiye’nin ilaç ve tıbbi cihaz ihtiyacının yabancı ilaç ve tıbbi cihaz endüstrisine bağımlı hale gelmesine neden olmuştur. Eczanelerde özellikle son 3-4 aydır yaşanan ilaç kıtlığının başlıca nedeni de budur. Döviz kuru farklılıkları nedeniyle yabancı ilaç şirketlerinin ülkemize ilaç vermemesi, mevcut ilaçların stoklanması ve ithal hammadde kullanan yerli ilaçların üretilmemesi nedeniyle ilaç yokluğu yaşanmaktadır.

Ekonomideki krizin ve kurdaki oynaklığın kontrolden çıktığı ortamda, Avro kuru 15 TL’yi aşmışken, güncel ilaç kuru 2021 yılında 4,57 TL’de sabitlenmiş, 2022 yılı için ise 6,29 TL olarak belirlenmiştir.

Bu artış bir yandan vatandaşın alacağı ilaçlara zam olarak yansıdığı gibi, diğer yandan ilaçları yurtdışından temin eden sektörün beklentilerini de karşılayamadığı için önümüzdeki süreçte yeni ilaç temin krizleri yaşanabilecektir. Bununla birlikte; istihdam ettiği doktorlar, mühendisler, biyologlar, genetik bilimciler ve diğer

pek çok nitelikli uzman ile ülkemizden daha fazla beyin göçü yaşanmasının da önüne geçen yerli tıbbi cihaz ve ilaç sektörünün içine gireceği bir kriz, nitelikli uzmanların yurt dışına gidişini hızlandıracak gibi pek çok iş kolunda işsizliğe de neden olacaktır.

Kısa vadede yapılması gereken; gerekli devlet desteklerinin sağlanarak fiyat artışlarının vatandaşlarımızı etkilemesini önlemek ve sektörün ilaç tedarik zincirini kaybetmesine neden olacak finansman sorunları yaşamasını engellemektedir. Ancak yaşanan bu krizler göstermektedir ki; Türkiye'nin ilaç ve tıbbi cihaz sektörlerinde ciddi bir politika değişikliğine ihtiyaç vardır. Cumhuriyet Halk Partisi, vatandaşlarımızın nitelikli ve ucuz ilaç, tıbbi malzeme ve cihazlara erişebilmesi için yerli tıbbi cihaz, sarf malzeme, ilaç ve kimya sektörlerini geliştirecektir.

İlaç sektörü dışa bağımlı - yerli ilacın hammaddesi bile ithal

- İthal ilaç harcamaları 14 yılda %81 arttı.
- 2020 yılında 1,8 Milyar dolarlık ilaç sektörü ihracatının Türkiye'nin toplam ihracat içindeki payı sadece %1
- İhracatın ithalatı karşılama oranı %32
- Yerli üretim ilaçların 2002'de %66 olan pazar payı 2020'de %50'ye geriledi.
- Yerli ilaçların hammaddesinin %80'i ithal
- İlaçta gerçek yerli üretim sadece %10

Saray iktidarı, ilaç Ar-Ge'sine yatırım yapmıyor

- Dünyada en çok Ar-Ge harcaması yapan sektör olan ilaç ve biyoteknoloji sektörünün 2020 yılındaki Ar-Ge harcamaları 198 milyar dolar iken;
- Türkiye'de ise 2019 yılında eczacılık ürünlerinin imalatında Ar-Ge harcamaları bir önceki yıla göre %27 azalarak 424 milyon TL'ye geriledi
- İlaç sektörü Ar-Ge harcamalarının Türkiye'de toplam imalat sektörü Ar-Ge harcamaları içindeki payı sadece %2,4
- İlaç sektörü Ar-Ge insan gücünün imalat sektörü toplam Ar-Ge insan gücü içindeki payı %2,6

Döviz krizi halkın sağlığını tehlikeye atıyor

- Avro kuru 15 TL'yi aşmışken, güncel ilaç kuru 2021 yılında 4,57 TL'de sabitlendi, 2022 yılı için ise 6.29 TL olarak belirlendi
- İlaçlar ithal edilemiyor, üretilmiyor; 700 kaleme yakın ilaç piyasada yok. Özellikle 2021 yılının son aylarında ve 2022 yılının ilk aylarında ciddi bir ilaç kıtlık sorunu yaşanıyor.
- İlaçta kutu başı ortalama fiyatta 2015'ten 2020'ye %157,66'lık artış yaşandı.
- Ele geçirilen sahte ilaç sayısında, son yıllarda büyük bir artış yaşanmaktadır.

Türkiye, gelişmiş tıbbi cihaz ve malzeme üretilmiyor

- 2,3 milyar dolarlık tıbbi cihaz ve malzeme pazarının %85'i ithal
- Yerli firmaların dünya cihaz pazarındaki payı sadece %1
- Kamu ve üniversite hastanelerinin tıbbi cihaz sektörüne borcu 19 milyar TL'ye ulaştı
- Hastaneler borçları nedeniyle tıbbi cihaz bakım onarımı ve malzeme alımı yapamadıkları için **ameliyatlar durduruluyor.**
- Yerli firmalara kamu ödemeleri yapılmayıp çok uzun süreler bekletilirken, yabancı firmalar ülkelerinin devlet düzeyinde korunması ile ödemelerini tahsil edebilmektedir. Yerli firmaların ayakta kalma şansı kur ve finansman dengesizlikleri ile her geçen gün daha da azaltılmaktadır.

BİTMİYEN HAT İÇİN 2 MİLYAR TL DAHA

Temeli 2008 yılında atılan ancak bir türlü bitirilemeyen Ankara-Sivas YHT Projesi kördüğüm oldu. Uzmanların "Kaza riski var" uyarısıyla açılışı yedinci kez ertelenen proje için 2022'de 2 milyar TL daha harcanacak.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 31 Mart 2019 tarihindeki yerel seçimlerden önce, "Ramazan Bayramı'nda açılacak" dediği Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren Hattı projesi deyim yerindeyse kördüğüm oldu. Temeli 2008 yılında atılan ve açılışı tam yedi kez ertelenen projenin açılış tarihi halen netleşmedi. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı'nda projenin tamamlanma yılı olarak 2024'e işaret edildi.

Projenin 2019 yılında seçim malzemesi olarak kullanıldığını anımsatan CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, "Ellerine yüzlerine buluşturdular. Yurttaş tren yolu beklemekten bıktı, iktidar her yıl aynı müjdeyi vermekten bıkmadı. Ankara-Sivas YHT kara deliğe döndü" diye konuştu.

Uzmanlar Uyardı

Hattın, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın işaret ettiği tarihte açılmamasının nedeninin, uzmanların, "Bu halde açılması kaza riskini getirir" uyarısı olduğu iddia edildi. Uzmanlar, trenin Kayaş-Balışeyh istasyonları arasında konvansiyonel hat (klasik tren hattı) üzerinden saatte 60 kilometre hızla gidebileceğini ve bunun da kaza riski oluşturacağını söyledi. Açılışı sürekli ertelenen Ankara-Sivas YHT hattının tamamlanma tarihine yönelik soru işaretleri daha da arttı. Her açılış ertelemesinde maliyeti daha da artan projenin maliyetinin ulaştığı son nokta, 24 milyar 946 milyon TL oldu. 2021 yılında toplam 22 milyar 231 bin TL harcanan proje için 2022 yılı bütçesinden de 2 milyar TL ayrıldı.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 2022 Yılı Performans Programı'nda yer alan göstergelere göre, hızlı tren hat uzunluğu 2021 yılı için 2 bin 73 kilometre olarak öngörülse de gerçekleşme bin 455 kilometre olarak hesaplandı. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı ise projenin tamamlanmasının 2022 yılı içinde de mümkün olmayacağını ortaya koydu. Programda, 2008 yılında başlayan proje için tamamlanma yılı 2024 olarak kaydedildi.

Seçim Vaadi mi Olacak?

CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, projenin maliyetinin yıllar itibarıyla giderek arttığına dikkati çekerek, "Yatırım programından öğreniyoruz ki maliyet 25 milyar TL'ye dayanmış" dedi. Projenin 14 yıl boyunca bitirilememesini eleştiren Emir, şunları söyledi:

"Seçim meydanlarından gür sesle projeyi vadedenlerin sorularımızı da aynı gür sesle cevaplamasını istiyoruz. Ankara ve Sivas'ın heyecanla beklediği proje neden 14 yıldır bitirilemedi? Sürekli artan maliyetin açıklaması nedir? Bu yıl da bitirilemeyeceğini tahmin ettiğimiz proje ilk seçim döneminde yine seçim vaadi olarak kullanılacak mıdır? Umarım uzmanların, 'Kaza riski' uyarısı göz ardı edilip sırf oy için proje eksik halde hayata geçirilmez."

AKP İçinde Kriz Çıkarttı

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2019 yılında Sivas'ta halka hitap ederken "Ulaştırma Bakanı da burada. İşi takip etmez, bitirmezse eyvallah, güle güle" sözleriyle Bakan Cahit Turhan'a uyarıda bulundu. Uyarıdan yedi ay sonra Erdoğan yine Sivas'ta katıldığı bir programda Turhan'a seslenerek, "Senden aldığım sözü buraya aktardım ona göre. Herhalde verdiği sözü yerine getirmezse biz ipi farklı çekeriz, ona göre" ifadesini kullandı. Erdoğan'ın 29 Mart 2020'de görevden aldığı Turhan, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ilk azledilen bakanı olarak adını tarihe yazdırdı.

HER ŞEY TAMAMDİ BİR PİSTTİ NOKSAN!

Ağrı'da altyapısı tamamlanmayan, suyu ve kanalizasyon gideri olmayan afet konutlarının karşısına kayak pisti inşa edildi. Kayyum idaresindeki Diyadin Belediyesi, pist için bugüne kadar 2 milyon TL'ye yakın harcama yaptı.

Ağrı'da kayyum yönetimindeki Diyadin Belediyesi'nin su ve kanalizasyon gibi temel altyapı eksiklikleri bulunan afet evlerinin karşısına inşa ettirdiği kayak merkezinin maliyeti belli oldu. Kayak pisti için gerçekleştirilen dört ihale kapsamında, belediyenin kasasından toplam 1 milyon 751 bin 210 TL çıktı.

Pistin Maliyeti 397 Bin TL

Diyadin Kaymakam Vekili Alper Balcı'nın başkanlık koltuğunda oturduğu Diyadin Belediyesi, kayak pisti için ilk ihaleyi Temmuz 2021'de gerçekleştirdi. Kayak pistinin yapım işi için düzenlenen ihale kapsamında 397 bin 500 TL'lik sözleşmeye imza atıldı.

Belediye, Aralık 2021'de ise "Baby Lift" adını verdiği kayak merkezine spor malzemesi almak için harekete geçti. Bu kapsamda, özel bir inşaat şirketi ile 13 Aralık 2021 tarihinde 313 bin 120 TL'lik anlaşma yapıldı. İdare, "İkinci el ski-doo kar motosikleti" almak için 11 Ocak'ta yeni bir ihale açtı. Van merkezli bir yapı şirketinden 26 Ocak'ta 250 bin TL'lik kar motosikleti satın alındı.

790 Bin TL'lik Malzeme

Diyadin Belediyesi'nin kayak pisti için yaptığı harcamalar bunlarla da sınırlı kalmadı.11 Şubat'ta gerçekleştirilen "Baby Lift Kayak Merkezi'ne ekipman malzemesi ve mobilya alımı" ihalesi kapsamında yapılan harcama, kayak pisti için yapılan en büyük harcama kalemini oluşturdu. Belediyeyle özel bir firma arasında 9 Şubat'ta imzalanan sözleşmenin bedeli 790 bin 590 TL. Böylece belediyenin Aralık 2021 ile Şubat 2022 arasında kayak tesisi için harcadığı paraların toplamı 1,7 milyon TL'ye ulaştı.

Susuz Tuvaletsiz Evler

CHP Milletvekili Murat Bakan, kayak pisti için yapılan bu harcamalara tepki gösterdi. İlçede altyapı hizmetlerinden yoksun konutlar olduğuna dikkat çeken Bakan, "Bu çağda insanlar evlerinin bahçesine tuvalet alanı olarak çukur açıp etrafını taşlarla örüp yer yapıyor ve kanalizasyon olarak buraları kullanıyor. Düşünün; tuvaleti olmayan, suyu olmayan bu evlerin hemen karşısına da milyonlar harcayıp kayak tesisi yapıyorlar" dedi.

"Bir tarafta yoksulluk, sefalet, yoksunluk, bir tarafta milyonluk kayak tesisi" sözleriyle eşitsizliğe dikkat çeken Bakan, şunları kaydetti: "Devletin bütçesini, önce vatandaşın temel hak ve ihtiyaçlarını karşılamak için harcamak zorundasınız. 'Evinde en temel iki ihtiyacını karşılayacak su ve kanalizasyon altyapısı olmayan vatandaşa kayak tesisi hizmeti sunmak kimin emri?' diye sormak gerek. Evinde suyu, tuvaleti olmayan insanlara 'Ama bak hemen burada kayak yapabilirsin' demek nasıl bir aymazlık? Emir demiri keser, 'Üstlerine' göz boyasın, sosyal medyada algı yaratsın, kentine davet ettiği 'misafirlerini' bu kayak merkezinde ağırlasın, birilerinin gönlünü hoş etsin. Yani hayaller milyonluk kayak merkezi, gerçekler halkın susuz tuvaletsiz evleri..."

KAMU ZARARI

Bedeli Birlikte Ödeyecekler

Bir belediye, kiraladığı iki yurt binasını ismi açıklanmayan bir vakfa tahsis etti. Sayıştay ise bunun kamu zararına neden olduğunu belirterek zararın belediye yetkilileri ile meclis üyelerinden tahsil edilmesine karar verdi.

Belediyeler ve kamu kurumları eliyle yandaş vakıf ve derneklere bina tahsis edilmesi, para aktarılması neredeyse sıradan bir durum haline geldi. İktidar partisinin üyeleri vakıf ve derneklere yaptığı kıyakları savunurken de her seferinde vites yükseltti.

Sayıştay 8'inci Dairesi, bir belediyenin ismi gizlenen bir vakfa, kiraladığı binayı tahsis ettiğini tespit ederek iktidarı kızdıracak bir karara imza attı. Sayıştay 8'inci Dairesi'nin kararında yer alan bilgilere göre, 2019 yılında ismi sansürlenmiş bir belediye, il merkezinde yurt olarak kullanılmaya elverişli iki binayı 10 yıllığına kiraladı. Belediye, kiraladığı bu binaları da yapılan "ortak hizmet projesi" ile ismi açıklanmayan bir vakfa tahsis etti.

Belediye kasasından kiralaları ödenen iki binanın, vakfa sadece "Yurdun öğrenci kapasitesinin yüzde 10'una kadar şehit yakınları, gaziler, dar gelirliler, engelli gibi dezavantajlı öğrencilerin bedelsiz konaklamaları" karşılığında tahsis edildiği öğrenildi.

Kamu Zararı Oluşturuldu

Sayıştay kararında, belediyenin kiraladığı binanın öğrenci yurdu olarak işletilmek üzere bir vakfa kullandırmasının kanuna aykırı olduğu ve ayrıca bu tahsisin kamu zararı neden olduğu vurgulandı. Kararda, belediyenin genel sekreter yardımcısının savunmasına da yer verildi. Genel sekreter yardımcısı savunmasında, "Ortak hizmet projesine ilişkin protokolü belediye meclisinin verdiği yetki çerçevesinde belediye başkanı adına imzaladığını ve kişisel sorumluluğunun bulunmadığını" ifade etti. Ancak Sayıştay daire kararında bu savunmanın kabul edilebilir nitelikte olmadığı belirtildi. 9 Kasım 2021 tarihli Sayıştay kararında, belediyenin kiralanan binaları vakfa verilmesinin kamu zararı oluşturduğu ve yine tutarı sansürlenmiş bu kamu zararının da faiziyle

birlikte belediye yetkililerinden tahsil edilmesi karar verildi. Zararın belediyenin harcama yetkilisi, gerçekleştirme görevlisi, diğer sorumlular ve “belediye meclisinde binaların tahsisine kabul oyu veren meclis üyelerinden” tahsil edilmesine oy çokluğuyla karar verildiği açıklandı.

MHP’LİYE İHALE KIYAĞI

MHP’li Etimesgut Belediyesi’nin 2 milyon 310 bin TL’lik ihalesi, MHP MYK Üyesi Odabaşı’nın şirketine verildi. Pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen ihale kapsamında belediye ile şirket arasında 28 Ocak’ta sözleşme imzalandı.

Ankara’da, MHP’li Enver Demirel’in başkanlığını yaptığı Etimesgut Belediyesi 21 Ocak’ta, “Muhtelif Gıda Malzemesi” adı altında ihale açtı. Kamu İhale Kanunu’nun, “Doğal afet, salgın ve öngörülemeyen olayların ortaya çıkması durumunda” kullanılmasına izin verdiği pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen ihale kapsamında dört şirket teknik ve idari şartname satın aldı.

21 Ocak’ta, Etimesgut Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü’nün ihalesine üç şirket teklif sundu. İşin yaklaşık maliyetini 2 milyon 500 bin TL olarak hesaplayan Etimesgut Belediyesi, ihaleye sunulan tekliflere ilişkin değerlendirmenin ardından 28 Ocak’ta kararını verdi.

Sözleşme İmzalandı

Belediyenin “Muhtelif Gıda Malzemesi” ihalesinin, inşaattan turizme, grafik tasarımdan madencilik ve gıdaya kadar birçok alanda faaliyet gösteren YESA isimli şirkete verildiği duyuruldu. Şirket ile MHP’li belediye arasında 2 milyon 310 bin TL’lik anlaşma yapıldı. Belediyenin, ihale kapsamında 12 kalem gıda malzemesinden oluşan toplam 5 bin gıda paketi alacağı bildirildi.

MHP’den milyonluk ihale alan şirketin yönetiminden tanıdık bir isim çıktı. Ticari sicil kayıtlarında şirketin müdürü olarak görünen Seçkin Odabaşı’nın aynı zamanda MHP MYK Üyesi olduğu öğrenildi. Odabaşı’nın Melih Gökçek döneminde Ankara Büyükşehir Belediyesi’ne bağlı şirketlerde yöneticilik yaptığı kaydedildi.

AKP’Lİ BELEDİYE KAÇAĞA RUHSAT VERDİ

Güngören’de tekstil atölyesinde çıkan yangın sonucu kayıt dışı 5 göçmen işçinin yaşamını yitirmesi üzerine kaçak işyerleri tekrar gündeme geldi. AKP’li Güngören belediyesi ‘ekonomiye katkı sağlıyorlar’ ve ‘istihdam’ gerekçesiyle mevzuata aykırı şekilde kaçak işyerlerine ruhsat verdiği ortaya çıktı. Kaçak yapılara ruhsat verilerek buralardan elde edilecek gelir kaybının engellenmesi amaçlandığı vurgulandı.

İşyerleri, atölyeler, fabrikalar denetimsizlik ve usulsüzlük nedeniyle işçilerin canını yutmaya devam ediyor. Kaçak işletmelere, usule aykırı faaliyet yürüten işyerlerine yönelik caydırıcı cezalar uygulanmıyor. İstanbul Güngören’de tekstil atölyesinde çıkan yangın sonucu 5 kayıtdışı göçmen işçinin ölmesi de işçi sınıfının facialar tarihine bu şekilde eklendi.

Güngören’de 5 işçinin yaşamını yitirdiği, 6 işçinin de yaralandığı yangınla ilgili Bakırköy Adliyesi’ne sevk edilen 6 kişiden Eyüp B., Koray A. ve Yusuf S. tutuklanarak cezaevine gönderildi. Diğer 3 şüpheli ise adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı.

Güngören Sanayi Mahallesi, Sinan Paşa Sokak’ta tekstil üretimi yapılan binada geçen cuma yangın çıkmıştı. 4 işçinin cansız bedenine bir işçinin karakolda verdiği ifade yangından 6 saat sonra tuvalette kilitli bulunmuştu. Yangından 1 gün sonra yapılan incelemede 1 işçinin daha cansız bedenine ulaşılmıştı.

Belediyeden Kaçağı Ruhsatlandırdı

Son yangınla birlikte 5 kayıtdışı göçmen işçinin yaşamını yitirmesi üzerine ruhsatsız işyerleri bir kez daha gündeme taşındı. Binlerce kaçak yapının yer aldığı Güngören’de ise kaçak işyerlerine 1 yıl süreyle geçerli olmak üzere ruhsat verildiği ortaya çıktı. Güngören Belediye Meclisi’nde 1 Temmuz 2020’de alınan kararla kaçak işletmelere ruhsat verildi.

Kaçak işletmelere ruhsat verilmesiyle ilgili çıkan kararda Güngören’de 16 bin 187 işletme olduğu ve bu işletmelerin yüzde 89’unun 2002 ve öncesi yapılar olduğu aktarıldı. Bu yapıların eski olması nedeniyle yapısal durum ve imar mevzuatından dolayı ruhsat almakta sorun yaşadıkları belirtildi. Kararda bu yapılara 1 yıl süreyle ruhsat verilmesi kararlaştırıldığı belirtildi.

Kaçak İşletmeye 'İstihdam' Kılıfı

Meclis kararında şu ifadeler yer aldı: "İlçemizde bulunan işyerlerine yönelik Belediye Başkanlığımızda yer alan veriler incelendiğinde 16 bin 187 adet işyerinin bulunduğu, söz konusu işyerlerinden bir kısmının kayıtlı bir kısmının ise kayıtdışı (ruhsatsız) faaliyette buldukları görülmektedir. Ülkemiz ve ilçemiz ekonomisine ciddi katkı yapan müesseselere ruhsat başvuruları değerlendirilerek gerekli işlemler yapılmaktadır. Ancak bu işlemler aşamasında ilçemizdeki mevcut binaların yapım tarihi, aradan geçen uzun sürenin varlığı, yapısal durum ve imar mevzuatından kaynaklı uygulamalarda sorunlarla karşı karşıya kalınmakta. İşletmelerin talepleri doğrultusunda ruhsat düzenlenememesi halinde ise ilçemiz ekonomisi, istihdamı ile özellikle tekstil sektöründen kaynaklı sahip olunan ilçemizin bilinirliği ve marka değeri olumsuz yönde etkilenmekte diğer taraftan çalışanlar ve işverenler de mağdur olmaktadır. Kayıtdışı işletmelerin belirlenecek usul ve esaslar dahilinde kayıt altına alınıp faaliyetlerine devam edebilmeleri suretiyle ilçemiz istihdamına, ekonomisine katkı sağlanması ve kamu yararı uyarınca kayıtdışı işletmelerden gelir kaybının engellenmesi amaçlanmıştır."

MİLYONLARCA LİRA AKP'YE AKITILDI

Kamunun aylık harcama rakamlarına göre siyasi partilere bu yıl 645 milyon TL aktarılırken en çok ödeme AKP'ye yapıldı. Dernek ve vakıflara yardım ise 243 milyon TL oldu. Savunmaya ise 175 milyon TL ödendi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, kamunun ocak ayı harcama rakamlarını açıkladı. Bu yılın ilk harcama rakamlarına göre siyasi partilere yapılan yardımlar geçen yıla göre 164 milyon TL arttı. AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan ise 2022'de örtülü ödeneği kullanmaya 57 milyon TL harcayarak başladı.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Teklifi kapsamında siyasi partilere yapılan 645 milyon TL'lik ödeme, beş parti arasında bölüştürüldü. TBMM'de grubu bulunan AKP, CHP, MHP, HDP ve İyi Parti'ye ödeme yapıldı. Yardımın 280 milyon 279 bin TL'si AKP'ye ödendi. Hazine'den CHP'ye 149 milyon 134 bin TL, HDP'ye 77 milyon 65 bin TL, MHP'ye 73 milyon 99 bin TL, İyi Parti'ye ise 65 milyon TL ödeme yapıldı.

Cumhurbaşkanlığı ve TBMM seçimleri erkene alınırsa partilere 645 milyon TL'lik yardıma ilave olarak 1 milyar 290 milyon 329 bin TL daha ödenecek.

2021'de 177 milyon TL aktarılan dernek ve birlik gibi kurum ve kuruluşlara ise bu yıl tam 243 milyon 493 bin TL ödendi.

Kur Artışının Sonucu

Yüksek kur artışı ve dış borcun bütçeye yükü de harcama rakamlarında kendisine yer buldu. Geçen yıl ocak ayında 1,4 milyar TL olan dış borç faiz gideri, bu yıl 4,2 milyar TL'ye yükseldi. Dış borç faiz giderinin 4 milyar 98 milyon TL'si ABD Doları cinsinden faiz gideri, 109 milyon TL'si ise avro cinsinden oldu. Ayrıca 44 milyon 592 bin TL de Japon Yeni cinsinden dış borç faiz gideri ödendi.

Harcama rakamlarına göre, kamu kurumlarının kullanımında olan hizmet binalarının kiralama gideri için geçen ay devletin kasasından 3 milyar 380 milyon 793 bin TL çıktı. Geçen yıl aynı dönemde 1,6 milyon TL kira ödenmişti. Müteahhitlik giderleri için ise devletin kasasından geçen ay 1 milyar TL çıktı. Ocak ayında 55 milyon TL'lik araç kiralandı, 3 milyon TL lojman kirası, 21 milyon TL ise personel servisi ödemesi yaptı.

Örtülü 57 Milyon TL

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından harcanan ve hesabı sorulamayan gizli hizmet giderlerinden yapılan harcama tutarı ise yılın ilk ayında 57 milyon TL'ye ulaştı. Erdoğan, geçen yılın tamamında, halk arasında "örtülü ödenek" olarak bilinen harcama kaleminden 2,7 milyar TL harcamıştı.

Silaha Milyonlar

Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, güvenlik ve savunmaya yönelik mal, malzeme alım gideri de hız kesmedi. İktidarın bu ödemeleri ocak ayında 175 milyon TL'ye ulaştı. 8 milyon TL'ye teçhizat alımı yapılırken 137 milyon TL de teçhizatların işlenmesi için harcandı.

Ocakta 30 Milyar Dolar Fazla

Geçen yıl ocakta 24.1 milyar lira açık veren bütçe KDV ile Kurumlar Vergisi gelirlerindeki yüksek artışla bu yıl ocakta 30 milyar lira fazla verdi. Ocakta bütçe gelirleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 96,4 artarak 176 milyar 2 milyon lira, bütçe giderleri yüzde 28,3 artışla 145 milyar 958 milyon lira oldu. Geçen yıl ocakta 2 milyar 211 milyon lira faiz dışı açık verilmişti. Bu yılın ocak ayında 44 milyar 276 milyon lira faiz dışı fazla verildi.

Ocak ayında 146 milyar liralık bütçe giderlerinde faiz harcamaları 14,23 milyar TL, faiz hariç harcamalar ise 131,73 milyar TL olarak gerçekleşti. Verilere göre vergi gelirleri 147,42 milyar TL, genel bütçe vergi dışı gelirleri ise 26,74 milyar TL oldu. Ocak ayı vergi gelirleri tahsilatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 86,1 oranında arttı. Vergi gelirlerinin bütçe tahminine göre gerçekleşme oranı ise geçen yıl yüzde 8,6 iken 2022 yılında yüzde 11,7 oldu. Bütçe gelirlerinde önceki yıla göre yüzde 2 bin 962 oranında artan kurumlar vergisi kalemi dikkat çekti. 2021 Ocak ayında 473 milyon TL'lik kurumlar vergisi toplanırken, ocakta bu rakam 14,5 milyar TL oldu.

Bütçenin önemli gelir kalemlerinden olan ÖTV ocakta yüzde 37.8 arttı. Bu artış enflasyonla hemen hemen aynı seviyede gerçekleşti. ÖTV içinde akaryakıt ürünleri üzerinden alınan ÖTV geliri yüzde 1 geriledi. Sadece içki ve sigaradan alınan ÖTV ocak ayında 12,1 milyar lira düzeyinde gerçekleşti.

TALANIN ÖNÜ AÇILDI

Büyük kısmı yeşil alan olan Çekmeköy Kışlası'na 1774 konut, 141 villa ve 56 ticari alan inşa edilmesinin önü açıldı. Bakanlık, Emlak Konut'un 1,1 milyar TL'lik projesi için ÇED gerekli değildir kararı verildiğini açıkladı.

İstanbul'da neredeyse kent içindeki tek yeşil alanlar haline gelen askeri bölgeler birer birer talan ediliyor. 15 Temmuz 2016'daki FETÖ Darbe Girişimi'nin ardından kentin dışına taşınmaya başlanan ve AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ise "Yeşil alan olacak" dediği askeri araziler betona boğuluyor.

Son olarak da İstanbul'un en kıymetli askeri arazilerinden biri olan Çekmeköy ilçesine bağlı Taşdelen Mahallesi'nde bulunan 3'üncü Kolordu Komutanlığı'na bağlı Çekmeköy Kışlası ranta ve yağmaya açıldı. Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş., 06 Ocak tarihinde Çekmeköy Kışlası'na Çınarköy Evleri adı altında bir konut ve villa projesi yapmak için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) başvurusu yaptı. Bakanlık ise dün Çınarköy Evleri projesi için "ÇED gerekli değildir" kararı verildiğini duyurdu.

Villalar ve Ticari Alanlar

ÇED süreci, bir projenin çevre üzerinde yaratacağı etkilerin masaya yatırılması anlamına geliyor. "ÇED gerekli değildir" kararı ise projenin doğaya etkileri bakımından değerlendirme dışı tutulması durumunda veriliyor.

ÇED dosyasında yer alan bilgilere göre, Çekmeköy Kışlası'nın 296 bin 923 metrekarelik bölümüne Çınarköy Evleri projesiyle 1774 adet konut, 141 villa ve 56 ticari alan inşa edilecek. Projenin maliyetinin ise tam 1 milyar 135 milyon 144 bin TL olacağı tahmin ediliyor. Talana açılan askeri alan, Kuzey Marmara Otoyolu ile Şile Otobanı'nın kesiştiği noktada yer alıyor. Alanın Sabiha Gökçen Havaalanı'na uzaklığı ise sadece 15 kilometre.

Parça Parça Yağmalandı

Kışla arazisi son yıllarda parça parça talana açıldı. 2020 yılında da Çekmeköy Kışlası sınırları içerisinde yer alan 30 bin 523 metrekarelik alanda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından imar planı değişikliği yapıldı. Hazırlanan imar planı ile alanın 12 bin 345 metrekaresi “resmi kurum alanı-TRT” bölümü olarak belirlendi. Alanın bin 500 metrekaresi “sağlık tesisi alanı”, 6 bin 300 metrekaresi “ilkokul alanı”, 2 bin 662 metrekaresi “belediye hizmet alanı”, 2 bin metrekaresi “resmi kurum alanı-İlçe Emniyet Müdürlüğü” olarak düzenlendi.

2019 yılında ise Çekmeköy Kışlası'nın 187 bin 750 metrekarelik kısmı imara açılmıştı. Ardından da Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı'nın gerçekleştirdiği ihaleyi DAP Holding iştiraki Eltes İnşaat ve İstlife İş Ortaklığı aldı ve inşaat projesine Ormanköy adı verildi. Yapımı devam eden projeye araziye ticari üniteler, konutlar, eğitim tesisi, sosyal ve kültürel tesis alanları inşa ediliyor.

Öte yandan askeri araziden Kuzey Marmara Otoyolu için 2016 yılında da 5 kilometrelik bir bağlantı yolu geçirilmişti. Yolla beraber yüzlerce ağaç da katledilmişti.

AKP'Lİ BELEDİYE MERAYA ÇÖKMÜŞ

Meralar amaç dışı kullanılıyor. AKP'li Antalya Serik Belediyesi'nin mera arazisi üzerine pazar yeri ve otopark kurduğu ortaya çıktı. CİMER'e yapılan başvuru sonrası mera işgalini araştırması için müfettiş görevlendirildi.

Kanun gereği meraların korunması, hayvancılığın gelişmesi için kullanılması gerekirken söz konusu alanlar yağma ve ranta açılıyor. Antalya'nın Serik ilçesinde korunması gereken mera alanının üzerine büfe kuruldu, taş ev dikildi. Bu yetmezmiş gibi bir de pazar yeri ile kapalı santral inşa edildi. Yapılan inceleme sonrasında hem AKP'li Serik Belediyesi'nin hem de Türk Telekom'un merayı tahrip edenlerden arasında yer aldığı görüldü. Konu yargıya taşınsa da 'kovuşturmaya yer yok' kararı çıktı. Tespit edilen mera işgalleri de hâlâ sonlandırılmadı.

Serik'in Töngüçlü Mahallesi'nde bulunan meranın tahrip edilmesine ilişkin süreç ilk olarak 2017 yılında başladı. Antalya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 3 Kasım 2017 tarihli yazısının ardından bölgede inceleme yapıldı ve bir tespit raporu hazırlandı. Raporda yer alan bilgilere göre, meranın üzerine bina dikildi hatta pazar yeri kuruldu. Bunların dışında da zeytinlik ve bahçe yapılarak mera tahrip edildi. Merayı işgal edenler isim isim sıralanırken listede Serik Belediyesi ile Türk Telekom da yer aldı.

İşgal Parası Hesaplandı

Raporda merayı işgal edenler için 'tahribat bedeli' hesaplaması yapıldı. Buna göre, meraya sera ve depo kurup, ev diken K.T. isimli kişinin 9 bin 312 TL ödemesi gerektiği, taş ev ve büfe kuran E.A.'nın 4 bin 502 TL ödemesi gerektiği bildirildi. Serik Belediyesi'nin kurduğu kapalı pazar yeri ile otopark için 29 bin 515 TL, Türk Telekom'un ise 5 bin 89 TL ödeme yapmasının zorunlu olduğu kaydedildi. Bunların dışında mera arazisinin üzerinde Antalya-Geviz Karayolu geçtiği de aktarıldı.

19 Haziran 2019 tarihinde İl Mera Komisyonu Başkanı Cengiz Cantürk'ün imzasıyla araziye tahrip edenlere gönderilen yazıda, 'ödeme yapmaları' talep edildi. Aynı gün Antalya Valiliği de Serik Kaymakamlığı'na bir dilekçe gönderdi, mera işgalcilerinin tespit edildiğinin altını çizerek söz konusu kişiler hakkında işlem yapılmasını talep etti.

Takipsizlik Kararı

Kaymakamlık Hukuk İşleri'nin soruşturma evrakında yer alan bilgilere göre meralardaki işgalin 10 yıldır sürdüğü belirtildi. Evrakta işgal altındaki alanın büyüklüğüne ilişkin saptamalar da yer aldı. Buna göre Serik Belediyesi meranın bin 125 metrekarelik kısmına altı beton, üstü kapalı pazaryeri kurdu; otopark ve tuvalet de inşa etti. Türk Telekom ise 27 metrekarelik kısma kapalı santral kurdu. Diğer kişiler hakkında da kimi tespitlerde bulunan şeflik, meralardaki işgalin son bulması için arazilerin Serik Belediyesi'ne teslimine karar verdi. Ayrıca şeflik 22 Haziran 2019 tarihinde de mera işgalcileri için suç duyurusunda bulunuldu. Serik Belediyesi ile Türk Telekom'un yer almadığı suç duyurusunun ardından Serik Cumhuriyet Başsavcılığı, "suç" tarihinden önce yürürlüğe giren Büyükşehir Kanunu'na dikkat çekerek 25 Mart 2021 tarihinde 'kovuşturmaya yer yok' kararı verdi.

Müfettiş Görevlendirildi

3091 sayılı kanun kapsamında meralardaki işgale ilişkin 'infaz görevi' Serik Belediyesi'ne verilse de yapılar yıkılmadı. Oysa Kanun gereği beş günde yapıların yıkılması gerekiyordu. Bu yapılmadığı için mera alanlarındaki işgal hâlâ son bulmadı, konu bir kez daha CİMER'e taşındı.

Aralarında mera işgalinin de bulunduğu kent genelindeki bir dizi usulsüzlüğe ilişkin 28 Temmuz 2021 tarihinde CİMER'e yapılan başvuruya 3 Şubat 2022'de yanıt verildi. İçişleri Bakanlığı Mülkiyet Teftiş Kurulu Başkanlığı'ndan gönderilen yanıtta, "Antalya Valiliği ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü görevlileri hakkında 'Antalya İlinde mera ve hazine arazileri üzerinde kesinleşmiş mahkeme kararları olmasına rağmen gerekli işlemlerin yapılmayarak mahkeme kararlarının uygulanmadığı' iddialarının araştırılıp/soruşturulması için Bakanlık makamından alınan 'olur' üzerine Mülkiye Müfettişi görevlendirilmiştir" denildi.

Kent Genelinde 744 Hektar İşgal Altında

Ülke genelinde birçok mera tahrip ediliyor. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın verilerine göre 107 bin 816 hektarlık mera arazisi bina, taşocağı, fabrika veyahut tarla ve sera gibi amacı dışında kullanılıyor. Sayıştay'ın Bakanlık'a ilişkin denetim raporunda, Bakanlık, valilikler ve kaymakamlıklar arasında konuya ilişkin koordinasyonsuzluk olduğuna değinildi, bunun düzeltilmesi gerektiği ifade edildi.

Sayıştay raporunda, "Mera kullanımlarının denetlenerek işgalin önlenmesi gerekmektedir" denilse de değişen hiçbir şey yok.

Antalya genelinde 81 bin 637 hektarlık mera alanı bulunurken bunun 744 hektarı bina, tarla ve turizm alanına çevrilerek işgal edildi.

ARKEOLOJİK ALANA BİNA YAPACAKLAR

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tuzla'da 3'üncü Derece Arkeolojik Sit Alanı'nın da içerisinde yer aldığı araziye yapılaşmaya açtı. Arazide yapılan çalışmalarda Bizans dönemine ait kalıntılar bulunmuştu.

Megakent İstanbul'da arkeolojik alana konut yapılmasının önü açıldı. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tuzla'daki Merkez (İstasyon) Mahallesi'nde yer alan binlerce metrekare büyüklüğündeki arazinin imar planlarını değiştirdi.

Bakanlığın ranta kapı aralayan plan değişikliğiyle birlikte, Üçüncü Derece Arkeolojik Sit Alanı'nın da içerisinde yer aldığı 206 bin metrekare büyüklüğündeki arazi yapılaşmaya açıldı. Yapılaşmaya açılan arazi üzerinde Sahil Güvenlik Komutanlığı'na ait atıl halde bulunan yapıların yer aldığı belirtildi. Denize yakınlığıyla dikkat çeken arazinin hemen yanı başında da Viaport Marina yer alıyor.

Yapılan plan değişikliğine göre, arazinin 5 bin 16 metrekarelik kısmı özel eğitim alanı, bin 628 metrekarelik kısmı sağlık alanı, 85 bin 388 bin metrekarelik kısmı ise park ve millet bahçesi alanı olarak belirlendi. Arazinin 26 bin metrekarelik kısmı yol, 84 bin 760 metrekarelik bölümü de ticaret-turizm-konut alanı olarak belirlendi.

İmar planında konut alanı olarak belirlenen 84 bin 760 metrekarelik alanın 7 bin 20 metrekarelik kısmının da 3'üncü Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak belirlendiği ifade edildi. İmar planı raporunda, 3'üncü Derece Arkeolojik Sit Alanı'nda arkeolojik kazı çalışmalarına ilk olarak 1972 yılında başladığı ve bu kazılar sonucunda Bizans dönemine ait kilise kalıntıları bulunduğu belirtildi.

Kapsamlı Kazı Yapılmamış

İstanbul 5 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ise Bakanlığın Arkeolojik Sit Alanı'nı yapılaşmaya açmasında bir sakınca görmedi. Kuruldan yapılan açıklamada, "Arkeolojik Sit Alanı olan taşınmazla ilişkin, mevcut bulgular, fotoğraflar doğrultusunda henüz alanda kapsamlı kazı çalışmaları da yapılmadığından bu aşamada arkeolojik sit derecesi 3 olarak belirlendi. Diğer parsellerdeki çalışmalarda da kültür varlığına rastlanması halinde 3863 Sayılı Kanununun 4'üncü maddesi gereği çalışmalar durdurularak gerekli belgelerle birlikte ilgili müze ve kurul müdürlüğüne başvurulması gerektiğine karar verildi" ifadeleri yer aldı.

TEK BİR İHALEYİ BİLE KAÇIRMİYORLAR

AKP'li belediyelerin 'pazarlık' usulüyle düzenlediği ihalelerle yandaş yolunu buluyor. AKP'li Güleç'in ortağı olduğu şirket Zeytinburnu Belediyesi'nden, AKP'li Yeşilyurt'un firması da Bağcılar Belediyesi'nden ihale kaptı.

Kamu kurumları ile yerel yönetimlerce gerçekleştirilen ve 'tanıdık' şirketlere verilen ihalelere her gün bir yenisi ekleniyor. 'Savaş, salgın hastalık ve özellikli işler' gibi olağanüstü koşullarda kullanılması gereken istisnai yöntem olan 'pazarlık'la gerçekleştirilen ihalelerle yandaş köşeyi dönüyor. İstanbul'daki AKP'li Zeytinburnu, Bağcılar, Başakşehir ve Bahçelievler Belediyesi'nin yakın zamanda düzenlediği ihaleleri 'bildik' isimler kaptı.

Bağcılar Belediyesi, 11 Ocak'ta "yama işlerinde kullanılmak üzere" asfalt alımı ihalesi açtı. Kamu ihalelerinde "istenmeyi eleme aracı" olarak kullanıldığı gerekçesiyle tartışılan pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen ihale, Mert İnşaat Temizlik Limited Şirketi'ne gitti. Şirket ile AKP'li belediye, 4 Şubat'ta 400 bin 800 TL'lik, bir ay süreli iş için sözleşme imzaladı.

98 Milyonluk 70 İhale

Söz konusu şirket, 2018'deki seçimlerden AKP milletvekili aday adayı olan ve Bağcılar Belediyesi Kurucu Meclis Üyesi Abdurrahman Yeşilyurt tarafından kuruldu. AKP'li belediyenin asfalt işlerinin abonesi olan Mert İnşaat, son 11 yılda 98 milyon 368 bin TL'lik 70 ihale aldı. Bu ihalelerin 47 milyon 635 bin TL'lik kısmını Bağcılar Belediyesi'nden alan firma, belediyenin 42 işini üstlendi. Şirket, Ümraniye, Güngören, Zeytinburnu ve Fatih gibi belediyelerden de ihaleler aldı. Abdurrahman Yeşilyurt, 2016'da şirketteki hisselerini oğulları Mertcan Yeşilyurt ile Hüseyin Yeşilyurt'a devretmişti.

AKP Yöneticisi'ne Gitti

Bağcılar'da olduğu gibi Zeytinburnu Belediyesi'nin düzenlediği ihale de 'bildik' bir isme gitti. AKP'li Zeytinburnu Belediyesi, 10 Ocak'ta "İzci Evi İnşaat İşleri Bakım Onarımı" için ihale açtı. Pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen ihaleye üç şirket teklif sundu. Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, tekliflerin değerlendirilmesinin ardından Seryapı Mimarlık Sanayi ve Tic. Ltd. Şirketi ile el sıkışıldı. Şirket ile belediye arasında 3 Şubat'ta 385 bin 341 TL'lik sözleşme imzalandı. Süresi "30 gün" olarak belirlen iş 'yabancı'ya gitmedi. Zira şirketin ortaklarından birisi, AKP İstanbul İl Yedek Yönetim Kurulu Üyesi Serkan Güleç. AKP İstanbul İl Başkanlığı'nın internet sitesinde yer alan bilgilere göre Güleç, 2007'de AKP Bağcılar Gençlik Kolları Başkanlığı görevini üstlendi. 2011-2021 yılları arasında Ana Kademe Tanıtım Medya Başkanı olan Güleç, 24 Şubat 2021'de gerçekleştirilen 7. Olağan İl Kongresi'nde İl Yedek Yönetim Kurulu Üyeliği'ne seçildi.

Batman Kayyum Şaşırtmadı

'Görevlendirme' ile Mart 2020'de Batman Belediye Başkan Vekilliği'ne getirilen Vali Hulusi Şahin idaresindeki Batman Belediyesi, "sisleme makinesi" almak için 26 Ocak'ta ihale düzenledi. İhaleyi 147 bin TL'lik teklif ile Maksoyoğlu Tarım aldı. Pazarlık yöntemiyle düzenlenen ihaleyi üstlenen firma, AKP Batman İl Başkanlığı'nda Dış İlişkiler Başkanlığı yapan Metin Direk'e ait. Şirket son 11 yılda kamudan 8 milyon 668 bin TL'lik 18 ihale aldı. Bunun 4 milyon 380 bin TL'lik kısmını Batman Belediyesi'nden alınan ihaleler oluştururken şirket, Batman İl Sağlık Müdürlüğü ve İl Özel İdaresi'nden de ihale kaptı. Kayyum yönetimindeki Batman Belediyesi'nin 'pazarlık' yöntemiyle geçen günlerde düzenlediği akaryakıt ihalesini de AKP Batman İl Başkan Yardımcısı Suat Konaç'ın şirketi kapmıştı.

Avukatlık İş Aynısı

AKP'li Başakşehir Belediyesi, "avukatlık danışmanlık" işinin ihalesini de "pazarlık" yöntemiyle verdi. AKP'li belediye, 20 Aralık 2021 tarihinde "İdari davalar için avukatlık danışmanlık hizmeti alımı" başlığıyla ihale açtı. İhaleden 11 gün sonra belediye ile Eyüp Ergin 365 bin TL'ye el sıkıştı. Belediyenin yine 20 Aralık 2021 tarihinde açtığı "Adli davalar için avukatlık danışmanlık hizmeti alımı" işini de Eyüp Ergin aldı. Ergin ile belediye arasında 31 Aralık 2021'de 385 bin TL'lik sözleşme imzalandı. İki ihale "pazarlık" yöntemiyle düzenlenirken bir yıllık "danışmanlık" kapsamında belediye kasasından Ergin'e toplam 750 bin TL ödenecek. Eyüp Ergin'in eski İBB Başkanı Mevlüt Uysal'ın Emlak ve İstimlak İşlerinden Sorumlu Başdanışmanı Osman Kılık'ın kurucu ortağı olduğu Metropol Hukuk Bürosu'nun avukatı olduğuna dair haberler çıkmıştı. Eyüp Ergin, Başakşehir Belediyesi'nden son 11 yılda 3 milyon 881 bin TL'lik 17 ihale aldı.

BAKANLIK, KURUYAN GÖLDEN PARA İSTİYOR

Ülkenin en önemli sulak alanlarından biri olan Marmara Gölü kurudu, balıkçılık faaliyeti sona erdi. Tarım ve Orman Bakanlığı ise kuruyan gölde olmayan balığın parasını balıkçılardan talep etti, 391 bin TL borç çıkardı.

Küresel ısıtma ve yanlış su politikaları nedeniyle yaklaşık 65 bin kuşa ev sahipliği yapan Manisa'daki Marmara Gölü kurudu. 2011 yılından bu yana geçen 10 yıllık süreçte yeraltı ve yerüstü sularının aşırı kullanımı gölün yüzde 98'lik kısmını yok etti.

Balıkçılık, göl çevresinde yaşayan halkın önemli geçim kaynağıyken suyun kurumasıyla balıkçılık faaliyeti sona erdi. Gölde faaliyet gösteren Gölmarmara ve Çevresi Su Ürünleri Kooperatifi, 2019 yılından bu yana göl kurduğu için balıkçılık yapamıyor. Ancak Tarım ve Orman Bakanlığı, kurutulan gölde balıkçılardan para talep etti. Gölmarmara ve Çevresi Su Ürünleri Kooperatifi Yönetim Kurulu Üyesi Rafet Keser, Bakanlığın, su kiralama

sözleşmesi bulunduğu için işgaliye kirası, vergi, muhasebe gibi kalemlerden oluşan toplam 391 bin TL borç çıkardığını kaydetti: “Marmara Gölü’müz kurudu, doğa yok oluyor, balıklarımız tükendi. 2019 yılının Ağustos ayından beri balıkçılık yapamıyoruz. Tarım ve Orman Bakanlığı, Manisa İl Tarım Orman Müdürlüğü 2020 ve 2021 yıllarına ait gölün işgaliye parasını talep ediyor. Bizden olmayan gölün olmayan balığının parasını istiyor. Göl bir an önce eski haline kavuşmalı. Bunun için yetkililerden göle Gördes Barajı’ndan ve Ahmetli Deresi’nden su verilmesini ve borçlarımızın silinmesini talep ediyoruz. Geçinmek için köyümüzü terk etmek istemiyoruz.”

DSİ Su Rejimine Müdahale Ediyor

Öte yandan Marmara Gölü’nün yüzey sularıyla beslenmesi için inşa edilen Kumçayı Derivasyon Kanalı, Adala Besleme Kanalı ve Marmara Gölü Besleme Kanalı’nın suları gölge ulaşmıyor. Gölün hızla yeniden oluşabilmesi için Gördes Barajı ve Ahmetli Deresi’nden göle su verilmesi gerektiğini söyleyen Doğa Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Tuba Kılıç Karcı şöyle konuştu: “Tüm Anadolu’da olduğu gibi Manisa’daki Marmara Gölü de yanlış su ve tarım politikalarıyla yok ediliyor. Devlet Su İşleri gölün su rejimine sürekli müdahale ediyor. Gölün tekrar eski haline gelmesi için ivedilikle hareket edilmesi gerekiyor. Eğer su salınmaz ve acil önlemler alınmazsa İç Ege’nin önemli sulak alanlarından biri olan Marmara Gölü’ndeki biyoçeşitlilik ve ekosistem telafisi olmayan şekilde yok olacak. Burada yaşayan insanlar göç etmek zorunda kalacak ve bir kültür daha yok olacak.”

BİLİRKİŞİ RAPORU ÇIKTI; SİNPAŞ BÖLGEYİ MAHVEDİYOR

Valiliğin “ÇED gerekli değildir” kararının iptali için Muğla İdare Mahkemesi’nde açılan davaya sunulan resmi bilirkişi raporu çıktı. Rapora göre, Sinpaş’ın Kızılbük koyuna inşa ettiği devasa tesis Milli Park’ı, kıyıyı, ormanı ve endemik türleri tahrip ediyor. Bilirkişi, ÇED hazırlanmamasını pek çok yasaya aykırı buldu.

Aylardır “Yapılan iş yasadışı. İktidar, belediye ve şirket suç işliyor” diyenler haklı çıktı. Mahkemenin atadığı bilirkişi heyeti Sinpaş GYO’nun, Marmaris’te inşa ettiği “Kızılbük Resort Otel ve Devre mülk” projesinin kıyıyı, ormanı ve çevredeki yaşamı tahrip ettiğini tek tek tespit etti. Rapora göre, Muğla Valiliği’nin “ÇED gerekli değildir” kararı yasal değil ve proje için ÇED hazırlanmak zorunda.

Marmaris’te Milli Park’ın içindeki Kızılbük koyunda Sinpaş, 2 etaptan oluşan 205 odalı bir otel ve 1407 adet devre mülkü kapsayan devasa bir tesis inşa ediyor. Tesis iki koyu doğrudan, iki koyu ise ormandan geçen yollarla dolaylı olarak kapatıyor.

Proje daha başından tartışmalıydı aslında. 30 yıl önce Hattat ailesinin başlattığı ama 2006’da iflas edince bitirilemeyen projeyi, Sinpaş satın almıştı. Çeyrek asır önce verilmiş izinlere dayanarak eskisinden çok daha geniş bir alana yayılan, yeni bir proje hazırlandı. Buna rağmen Muğla Valiliği koruma altında bulunan bölgedeki projeye “ÇED gerekli değildir” kararı verdi.

Ancak bu karar tartışmalara da yol açtı. Ülkenin gördüğü en büyük yangın felaketinde henüz ilk ateşin tuttuğu günlerde böyle bir karar verilmesi, soru işaretleri doğurdu. Nitekim daha Valilik kararı çıkmadan Sinpaş, Kızılbük projesini Borsa İstanbul’da halka arz ederek para toplamaya başlamıştı.

Sonrasında Marmaris Kent Konseyi üyeleri, gönüllüler biraraya gelerek hukuki mücadeleye giriştiler. Şirketin ağır tazminat davasına, yerel basın aracılığıyla yürüttüğü karalama kampanyasına rağmen bölgeye gidip tahribatı belgelediler. Ve Muğla 3. İdare Mahkemesi’nde Valilik kararının iptali için dava açtılar.

Mahkeme, iddiaların incelenmesi için bilirkişi heyeti atadı. Heyet,30 Aralık 2021 günü inşaat alanına giderek keşif yaptı ve durumu fotoğrafladı. Hazırlanan rapor geçen hafta mahkemeye sunuldu. Bilirkişi, koruma altına alınmış bölgedeki inşaatın kıyı ve Milli Parkı tahrip ettiğini; çok sayıda yasal düzenlemenin ihlal edildiğini; endemik türlerin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu; bölgenin statüsü ve inşaatın etkileri dikkate alındığında, ÇED’in zorunlu olduğunu vurguladı. Haliyle Muğla Valiliği’nin kararının iptal edilmesi yönünde kanaat belirtti.

Heyetin raporundaki tespitler tek tek şöyle sıralanıyor:

Ciddi Çevre Tahribatına Yol Açtılar

Dava konusu parselin bulunduğu alanın doğal ve ekolojik değeri yüksektir. Plan kapsamında kalan alanlarda arazi kullanımı ve yapılaşmanın fen, sanat, sağlık ve çevre şartlarına uygun olarak oluşmasının sağlanması, afet etkinliklerinin azaltılması; doğal, tarihi, kültürel çevrenin ve ekosistemlerin korunması, yaşatılması ve geliştirilmesi gereklidir. Ancak keşif sırasında çekilen fotoğraflarda da görüleceği üzere doğa ve ekosistem üzerinde ciddi bir tahribat meydana gelmiştir. Çevreyi kirletmeyecek önlemler alınmamıştır.

Kıyı Kapatılmaz, Kazı Yapılamaz

Keşif sırasında dava konusu alanda kıyı ve sahil şeridinde inşaatların bulunduğu görülmektedir. Kıyı Yasası'na göre; kıyı herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, telörgü, hendek, kazık ve benzeri ile engeller oluşturulamaz. Kıyılarda kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapılamaz; kum, çakıl vesaire alınamaz veya çekilemez. Ancak keşif sırasında yapılan gözlemlere göre projenin uygulandığı alanda bu yasaklara dikkat edilmemiştir. Yapılan yapıların 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamında değerlendirilmesi için ÇED kararının verilmesi gereklidir.

Milli Parklar Kanunu'na Aykırı

Milli Parklar Kanunu'nda açıkça ifade edildiği üzere bu alanlarda tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz ve her türlü müdahaleler ile çevre sorunları yaratacak işlemler yapılamaz. Ancak keşif sırasında yapılan gözlemlerde ekolojik dengenin bozulmasına yol açacak tahribatların olduğu belirlenmiştir.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün uygun görüşü alınmamıştır. Marmaris Milli Parkı Uzun Devreli Gelişme Revizyon Plan Raporu'na göre yapıların konumunun tayini, bitki örtüsüne ce doğal yapıya en az zarar verecek şekilde yapılması zorunluyken, buna uyulmamıştır. Parsel içinde ve dışında yapılması zorunlu yol, kanalizasyon, su isale hattı gibi altyapı tesisler Milli Park içinde yapılacağı halde, bunlarla ilgili Marmaris Milli Park Genel Müdürlüğü'nden görüş alınmamıştır.

Projedeki Devremülk Hilesi

Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik'e göre, turizm belgeli konaklama tesisleri tek bir bağımsız bölüm olarak değerlendirilir ve bu tesislerin kendi konaklama birimleri üzerinde devre tatil hakkı tesis edilebilir. Ancak bu tesislerin konaklama birimleri üzerinde devre mülk, kat irtifakı ve kat mülkiyeti gibi şehre konu haklar tesis edilemez, bu tür tesislere turizm belgesi verilemez, bu sisteme kısmen veya tamamen geçen tesislerin belgeleri iptal edilir.

Söz konusu projenin Proje Tanıtım Dosyası'nda (PTD), "Öneri Konut Alanı" ve "Turistik Tesis ve Konut Alanı" olarak belirlenen alanlarda devre mülk projesi yapıldığı ifade edilmektedir. Proje kapsamında yapılması hedeflenen 1407 adet devremülk, proje kapsamında toplu konut olarak değerlendirilmiştir. Ama imar planında konut alanı olarak gösterilen alanların oluşturacağı nüfusun ihtiyaç duyduğu donatı alanlarına ilişkin bir açıklama yapılmamış ve konut alanlarında devremülk projesi ile turistik amaçlı tesis alanı oluşturulmuştur.

Projede "Sinpaş GYO AŞ. Tarafından Kızılkum Mevkii'nde 2 etaptan oluşan 2005 odalı otel ve 1407 adet devre mülk (konut) yapılması planlanmaktadır" deniliyor. Amaç ve fonksiyon yönünden otel odalarıyla benzerliği nedeniyle her devre mülkün tek oda olarak tanımlanması durumunda, tesisin oda sayısı 1612 oluyor. ÇED yönetmeliğine göre, turizm konaklama tesisleri; oteller, tatil köyleri ve turizm kompleksi (500 oda ve üzeri) eşik değerinin aşılması nedeniyle, "çevre etki değerlendirmesine tabi projeler" kapsamında değerlendirilmektedir.

Endemik Türlerle Zarar Verdiler

Bölgede koruması gereken endemik türlerin olduğu, buna rağmen alanda yaşayan canlı tür ve çeşitliliği bakımından yeterli bilimsel araştırmanın bulunmadığı, canlıların doğal yaşamına zarar verilerek tahribata uğratılmış olduğu, ayrıca proje sahibi şirket tarafından verilen tüm taahhütlere rağmen bu alanda yaşayan canlıların korunmasına ilişkin gerekli önlemlerin alınmadığı tespit edilmiştir. Su ürünleri açısından da denizsel ortama etki yapıldığı, bu nedenle denizsel etkinin de tekrar değerlendirilmesi gerekmektedir.

Atıklar İçin Yeterli Altyapı Yok

Dava konusu tesis bitirilip işletmeye alındıktan sonra oluşacak atık suyun mevcut kanalizasyon tesisine verileceği belirtilse de, hem bölgenin fiziki konumu nedeniyle cazibeli bir kanalizasyon sistemine bağlanamayacağı, hem de 30 lt/sn atık su debisinin civardaki nüfus ve olası kanalizasyon hattı düşünüldüğünde mevcut sistem ile bertaraf edilemeyeceği için ÇED'e ihtiyaç vardır.

EMEK VE İŞÇİ EYLEMLERİ

Ocak ayının ilk haftasından 16 Şubat tarihine kadar 14 ilde yaklaşık 65 işyerinde; ücret zamları ve sendikal haklar için iş bırakma ve fiili grev eylemleri gerçekleşti. Birçok iş yerinde eylemler kazanımlar neticesinde biterken bazı iş yerlerinde eylemler ve iş bırakmalar devam etmektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Moto-Kurye Eylemleri

Yemek sepeti ve Banabi kuryeleri düşük ücretler ile sendikalaşma ve prim hakları için kontak kapatma eylemleri devam ediyor.

İşçilerin talepleri; **minimum 5.500 TL maaş, prim ve yan haklarımızda herhangi bir kesinti olmaması, Mobbing uygulanmaması, sendikal hakların tanınması ve işverenin sendikaya yönelik yetki itirazını geri çekmesi, hiçbir işçinin işten çıkarılmaması.**

Aliağa Gemi Söküm İşçileri

Aliağa'da gemi söküm işçilerinin ücretlerine zam yapılması ve iş sağlığı güvenliği talepleri ile başlattıkları iş yeri eylemleri 6. Gününde devam ediyor.

Akkuyu Nükleer Santral İşçileri

Mersin Akkuyu Nükleer şantiyesinde işçiler, maaşlarına zam alamadıkları için eylem gerçekleştirdi.18 Şubat'ta maaşlar yatmazsa işçiler eylemlerine devam edeceklerini açıkladı.

Migros Depo İşçileri

Migros depolarında çalışan işçilerin zam talebi ile iş durdurması ve ardından 257 işçinin işten atılması ile başlayan eylemler devam ediyor.

Gaziantep OSB Eylemleri

Gaziantep'te organize sanayi bölgesinde faaliyet gösteren; Artemis halı, Ahmet Aslansoy tekstil ve Menfa tekstil fabrikalarında başlayan ücret zammı talepleri ile başlayan iş yeri eylemleri devam ediyor.

Farplas

Birleşik- Metal-İş sendikasının örgütlendiği Farplas'ta 200'e yakın işçi işten atılmıştı. Birleşik Metal İş sendikası fabrikada sendika yetkisini almasına rağmen işten çıkarmalara ve sendikal baskılara karşı eylemler devam etmektedir. Ayrıca Farplas yetkililerinin Türk-Metal-Sendikasını iş yerine davet ettikleri ve örgütlenme yapmalarına izin verdikleri bilgisi verilmektedir.

Bandırma Hicri Ercili Fabrikası

Bandırma'da Hicri Ercili'nin asit tankı imalatı işletmesinde düşük ücretlere karşı bir araya gelip sendikaya üye olan 72 işçiden 54'ü gece yarısı gönderilen SMS'le işten atıldı. Sendika haklarının tanınması ve işe iade talebiyle sabah fabrika önünde buluşan işçiler direniş başlattı.

İş Cinayetleri

Hayri Altun, 17 yaşında çocuk işçi.

Batman'da saman işçilerini taşıyan aracın devrilmesi sonucu yaşamını yitirdi.

Birol Doğan,38 yaşında.

Ankara Etimesgut'ta bir inşaatta boru döşenirken kepçenin altında kalarak hayatını kaybetti.

Hekim Gülalan.

Adana'da inşaatta üzerine vincin kırılan bir parçasının üzerine düşmesi sonucu hayatını kaybetti.

Hanifi Öztürk 48 yaşında, maden işçisi.

Kırıkkale Çelebi Tilgili Köyü'nde taşocağı işçilerini taşıyan servis minibüsünün su kanalına devrilmesi sonucu hayatını kaybetti.

Adil Dinler, Eti Bakır işçisi.

Kastamonu Küre'deki madende beton mikserinin kuyuya düşmesi sonucu hayatını kaybetti.

Nizamettin Erdem,44 yaşında.

İzmir Çiğli'de apartman inşaatında 4.katta siva yaparken zemine düşerek hayatını kaybetti.

Ahmet Rüştü Bayar,22 yaşında Trendyol moto kuryesi.

Ankara Dikmen'de sipariştten dönerken otomobil çarpması sonucu hayatını kaybetti.

İsa Demir,53 yaşında şoför.

Şanlıurfa'da hafriyat boşalttığı kamyonuyla uçuruma yuvarlanarak hayatını kaybetti.

Nuh Turan,41 yaşında.

Muğla Fethiye'de çalıştığı inşaatta yüksekte düşme neticesinde yaşamını yitirdi.

Hasan Ramadan,58 yaşında, Suriyeli işçi.

Kilis'te bekçilik yaptığı inşaatta kulübede ısınmak için tenekede odun yaktıktan sonra sızan karbonmonoksitten etkilenerek hayatını kaybetti.

Murat Bakan,29 yaşında.

Aydın Söke'de maden işletme tesisinde üzerine sac malzemesi düşmesi sonucu hayatını kaybetti.

Ahmet Alış, 53 yaşında inşaat işçisi.

Bursa'da yapımı devam eden inşaatın 6. Katından düşerek yaşamını yitirdi.

GEMİYİ DE YÜZDÜR SİGORTANI DA ÖDE!

Ulaştırma Bakanlığı, yabancı bayraklı Türk gemilerinde sigortasız çalışan işçilere kendi sigortalarını ödeme zorunluluğu getirecek yönetmelik hazırlıyor. Gemi işçileri sigorta ödemelerini şirketlerin yapmasını istiyor.

Emekçilerin fabrikalarda, depolarda, plaza önlerinde devam eden hak arama mücadelesi denizlere de taşı. Deniz İşçileri Platformu, kendilerine sigorta primi ödeme zorunluluğu getiren bir yönetmelik hazırlandığını belirterek buna karşı mücadele içerisinde olduklarını duyurdu.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Denizcilik Genel Müdürlüğü, Gemiadamları ve Kılavuz Kaptanlar Yönetmeliği'nde değişiklik içeren bir taslak hazırlayarak deniz ticaret odalarından görüş istedi. Deniz ticaret odalarına gönderilen taslağa göre işçilerin yeterlilik belgesi almak için gereken hizmet süresi 24 aydan 36 aya çıkarılıyor. Ayrıca yabancı bayraklı Türk firmaların gemilerinde çalışan işçilere de sigorta primi ödeme zorunluluğu getiriliyor. Deniz işçileri, sigortaların işveren tarafından karşılanmasını talep ediyor.

Sosyal Güvencesizliğe Mahkûmiyet

Deniz İşçileri Platformu sözcüsü "Asıl mesele deniz işçilerinin sosyal güvencesizliğe mahkum edilmesi" açıklamasında bulundu. Platform sözcüsü hazırlanan yönetmelik taslağını şöyle değerlendirdi: "Türkiye'de çalışan her işçinin sigortası olmak zorunda. Ancak denizcilikte şöyle oluyor, yabancı bayraklı çalışıyorsunuz, geminin bayrağı hangi devlete aitse o devlette çalışıyor gibi gözüküyor. Bu nedenle devlet de 'ben size sigorta yapamam' diyor. Kendin istersen sigorta yapabiliyorsun. Şimdi ise bu sigortayı yatırmayı bize zorunlu kılıyorlar. Sigortamızı kendimiz ödemek zorunda kalmamalıyız."

Yönetmelik taslağına göre meslekte yükselmek için gereken hizmet sürelerinin artırıldığını ve bu sürelerin geçerli sayılması için sigorta zorunluluğu kıldığını aktaran platform sözcüsü şunları söyledi: "Gemi işçiliği kabotaj, yakın sular ve uzak sular gibi kategorilere göre ayrılıyor. Akdeniz, Karadeniz gibi sular yakın yol oluyor. Yakın yoldan uzak yola geçiş için gereken hizmet süresi 24 ayken onu 36 aya çıkartıyorlar. Sadece uzak yola geçiş için hizmet gerekmiyor. Aynı zamanda 3. Kaptanlıktan 2. Kaptanlığa ya da süvariliğe geçişte de buna ihtiyaç var. Staj yapan bir çocuğun da aynı zamanda bir öğrencinin de hizmet süresine ihtiyacı oluyor. Bu tasarıyla yabancı bayraklı gemilerde çalışan kişilerin kendi sigortalarını kendileri yapması zorunlu tutuluyor."

Gemicilerin yıpranma payının da 2008'de kaldırıldığını hatırlatan sözcü "Deniz yaşamı gerçekten zor. Metalin içerisinde sürekli statik elektrik ve karadan uzak yaşantı var. Ki bunun fırtına gibi zorluklarını saymıyorum. Ağır iş yükü olmasını gerekirken yıpranma payını 2008'de kaldırdılar. Bu yıpranma payı zaten yabancı bayraklı gemilerde çalışanları kapsamıyordu ama mesele gemi işçilerinin elindeki hakların birer birer alınması. Bu denizciliğin itibarını da zedeliyor."

İş Cinayetleri de Yaşanıyor

İş cinayetleri, ağır yaralanmaları kazalar olduğunu belirten Platform sözcüsü "Vinçler, makineler tehlikeli olabiliyor. Ölümlü kazalar yaşanıyor. İş güvenliği yok ve asıl mesele sigortasız olmamız."

Taleplerinin gemilerde iş güvenliği sağlanması, gemilerde çalışan işçilere sigortanın şirketler tarafından karşılanması olduğunu belirten sözcü son olarak şunları söyledi: “Şu anda karada olan emekçilerin mücadelesini takip ediyoruz. İmrenerek bakıyoruz. Çünkü taleplerimiz benzer. Bizim iş bırakma imkânımız yok çünkü bu yasalarca korsanlığa giriyor. Ancak karaya her indiğimizde eylemlere katılıyoruz ve sesimizi sosyal medyadan duyuracağız.”

Vergiden Kaçmak İçin

Bir yatta kaptanlık yapmakta olan Gamze Çekim sigorta ödeme zorunluluğunun gemi işçisine yüklenmesini eleştirdi. Kendisinin Marshall Adaları ülkesine ait bayraklı bir yatta kaptanlık yaptığını ancak yerli sularda çalıştığını belirten Çekim şöyle konuştu: “Haritada yerini bile gösteremeyeceğim bir ülkenin bayrağını taşıyan bir yatta kaptanlık yapıyorum. Yabancı bayraklı gemilerde sigorta yoktu. Türk bayraklı olan bütün gemilerde sigorta mecburiydi. Şimdi yabancı bayraklıya da sigorta mecburi kılındı ama bunun bedeli bize ödetilecek. Bunu baskılayarak yapmaya çalışıyorlar.” Türk firmalarına ait yabancı bayrak taşıyan çok sayıda şirket olduğunu belirten Çekim “Türk firmalar yabancı bayrağı daha az vergi ödemek için taşıyorlar. Olan bizim sigortaya oluyor. Bireysel emeklilik gibi ödemeleri yapıyoruz zaten. Ancak sigortamızın karşılanması gerekiyor.”

GENÇLERİ MUTSUZLUĞA, UMUTSUZLUĞA İTEN KARARLAR İLE EĞİTİM SİSTEMİ SAVRULUYOR.

Ülkemizde çocuklar, gençler ve dolayısıyla aileler, maddi imkanına bağlı olarak nitelikli eğitime erişilebilen bir azınlık ve nitelikli eğitime erişemeyen büyük bir çoğunluğa ayrılmış durumda.

Yani hem ilk ve orta öğretimde, hem de yükseköğretimde asıl sorun nitelik kaybıdır. Her geçen gün eğitimin niteliğinin düşmesi zaten gençlerin girdiği sınavlarda başarılarının düşmesine sebep olmuştur.

İşte bu konuya da kafa yormak geldiğimiz noktada önemlidir.

Barajı kaldırınca orta öğretimin düşen niteliğini tartışmayacak mıyız?

Sayın YÖK Başkanı baraj uygulamasının gençlerin psikolojisi üzerine oluşturduğu baskıdan bahsetti. Oysa gençlerin psikolojisine baskı yapan, onları umutsuzluğa yönelten konuları da unutmamalıyız.

Mesela barınma sorunu, Mesela istihdam sorunu,

Mesela yoksul ve yoksun gençlerin üniversiteye başvurusunda önemli bir sıkıntı yaratan sınava giriş ücreti 345 TL. Madem gençlerin psikolojisini düşünüyorsunuz, bu ücret neden kalkmıyor?

Ya da sınava birkaç ay kala yapılan bu değişiklik gençlerin psikolojisini nasıl etkiledi? Bunu düşündünüz mü?

Diğer taraftan, biliyoruz ki üniversiteye giriş sınavında barajın kaldırılmasının sebeplerinden biri de 1 dekan 1 mekan anlayışıyla, meslek envanteri yapılmadan açılan fakülteler, üniversiteler.

Yapılması gereken ise bu fakültelerin akademik kadrolarının doldurulması, imkansızlıklarının, yetersizliklerinin giderilmesi ve öğrencilerin tercih etmesini sağlayacak iyileştirmelerin yapılması, niteliğin artırılması. Ancak bu yapılmıyor.

Gençleri mutsuzluğa, umutsuzluğa iten kararlar ile eğitim sistemi savruluyor.

Gençler umutsuz. Bunun en önemli nedeni de mezun olduktan sonra iş bulamama endişesi.

Oysa bu konu da tabii ki sadece YÖK’ün yapabileceği bir şey değil; ancak ekonomi yönetiminin doğru ekonomik reformlar ve istihdam yaratma politikalarıyla, YÖK’ün de hedef ve politikaları örtüşebilmesi ile mümkün olacaktır. Ancak eğitime siyaset girdiği ve siyaset aracı olarak sınav barajlarına kadar kullanılmaya başlandığı örneğinden hareketle istihdam yaratma konusunda gerçekten kafa yoran yok.

Ve bu gibi durumlar, gençlerin ülkelerini terk etmeyi düşünmesine neden oluyor.

Beyin göçünü artıran sebepler:

- Ülkede işsizliğin yüksek olması,
- Nitelikli kişilerin düşük ücretlerle çalıştırılması,
- Ülkede araştırma koşullarının gelişmemiş olması,

- Gençlere fırsat tanınmaması,
- Akademik özgürlüğün giderek ortadan kalkması vb.

Bu konuda Sayın YÖK Başkanı ve ilgililerin oturup konuya çalışmaları ve bilim insanlarını ülkemizde tutacak, beyin göçünün önüne geçecek politikaların üzerine kafa yormaları gerekiyor.

Burada Yükseköğretim ile ilgili bir konudan daha bahsetmek istiyorum.

Bildiğimiz gibi üniversitelerde dönem dönem kadro ilanları yapılıyor ve bu konuda YÖK'ün 2011 yılında çıkan yönetmeliğinin son halinde şöyle diyor:

Öğretim Üyelğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliği

9/3/2021 tarihinde Yükseköğretim Kurulunca (YÖK) yapılan yeni düzenlemeye göre, üniversitelerde profesör, doçent ve doktor öğretim üyesi alım ilanlarında başvuru koşulu olarak, adayların lisansüstü tez veya uzmanlık tezi adlarının bir kısmı veya tamamı yazılamaz. Ayrıca ilanda sadece belirli bir adayı tanımlayan özel şartlara da yer verilemez. Yönetmeliğin 3 üncü maddesine eklenen **“(3) (Ek:RG-9/3/2021-31418) İlane başvuru koşulu olarak adayların lisansüstü tez veya uzmanlık tezi adlarının bir kısmı veya tamamı yazılamayacağı gibi ilanda sadece belirli bir adayı tanımlayan özel şartlara da yer verilemez.”** fıkra ile ilana başvuru koşulu olarak adayların lisansüstü tez veya uzmanlık tezi adlarının bir kısmı veya tamamı yazılamayacağı gibi ilanda sadece belirli bir adayı tanımlayan özel şartlara da yer verilemez.

Bu düzenlemeye rağmen:

Üniversitelerde kişiye özel ilanlar verilmeye ve personel alımı yapılmaya devam edilmektedir.

Elimizde bununla ilgili son dönemde gerçekleşen ve basına da yansımış çok sayıda örnek var.

Böyle bir durumda Sayın Rektörler siz de biliyorsunuz ki, bu konuda adrese teslim ilan verildiği için başvuru yapamayan, mağdur olan adaylar rahatlıkla yargıya, idare mahkemesine gidebilir, rektör ile ilgili suç duyurusunda bulunabilir.

Burada karar verici, YÖK'ün yukarıdaki maddesine aykırı davranıldığı için Rektör ile ilgili görevsizlik kararı vermek durumundadır.

Bu karar YÖK'e ulaştığında da YÖK Başkanı'nın gerekeni yapması gerekir. Yoksa kendisi de suçlu olacaktır.

Bu tür ihlallere hiçbir rektörün izin vermemesi, YÖK'ün de takipte olması son derece önemlidir.

Yükseköğretimde bugün gelinen noktada çok önemli sorunlar olduğu aşikar. Biz sadece son günlerde göze çarpan sorunlara değinmeye çalıştık. Ancak Türkiye'de eğitim sisteminde gerçekten çok önemli çözülmesi gereken sorunlar ve yapılmadı gereken reformlar var. Bu kadar sınava dayalı, sürekli yöntem ve sistem değiştiren, ilköğretimden yükseköğretime niteliğin gitgide düştüğü bir eğitim sisteminin öğrencilere ve Türkiye'nin kalkınma stratejisine hiçbir faydasının olmayacağı aşikardır. Eğitim, sürekli değişen bir systemsizlik içerisinde savrulmaktadır.

İktidarımızda ise, Türkiye'nin kalkınma stratejisi ile örtüşen, çocukların ve gençlerin maksimum yararını hedefleyen, fırsat eşitsizliğinin olmadığı, nitelikli eğitime tüm çocuk ve gençlerin eşit bir şekilde edilebildiği bir sistemi paydaşlar ile birlikte yapılandıracağız.

EĞİTİM SİSTEMİMİZİN SORUNU BARAJ DEĞİL NİTEKLİKTİR

AKP iktidarında ortaöğretim kurumlarına ve üniversitelere giriş sınavlarında sayısız değişiklik yapılmıştır. Getirilen yeni sistemlerle kaldırılan sistemlerin gerekçeleri aynıdır. 20 yıllık AKP iktidarında diploma odaklı eğitim planlaması, yetkinlik odaklı planlamanın önüne geçmiş, nitelikli eğitim ve istihdam arasında bağ kurulamamıştır. Yetkinlik geliştirmeye açık, nitelikli eğitim sadece dar bir azınlığın erişebileceği ayrıcalık haline gelmiştir. Çocuklarımız nitelikli eğitime erişen azınlık ve bu eğitim imkanlarına erişemeyen çoğunluk olarak ayrıştırılmıştır. Kamusal bir hizmet olan nitelikli eğitim satın alınır olmuştur. Nitelikli ve parasız okulların oranı hızla azalırken, öğrencilerinin yeterliklerine katkı sağlamayan okulların sayısı artırılmıştır. Veli ve öğrencilere “kendi çözümünü kendin bul” politikası uygulanmıştır. Eğitim, ekonomi ve demokrasi arasında uyumlaşmayı sağlayacak bir anlayış geliştirilememiştir. Arkasında bir eğitim planlaması bulunmaksızın kabul edilen projeler yüzünden, kaynaklar heba edilmiştir. Eğitim 21. yüzyılın gereksinimlerine göre tasarlanamamış, öğrencilerin belli beceri alanlarında uzmanlaşmalarını sağlayacak bir çerçeve inşa edilememiştir.

Dünyaya entegre olabilmek, nitelikli ve becerikli iş gücünün yetiştirilmesi ve istihdam edilmesi ile mümkündür. İktidarın eğitim sistemi, bu özellikleriyle böyle bir sonucu üretmekten uzaktır.

Üniversiteler Boş, Mezunları İse İşsiz Kaldı!

Bu süreçte tüm eğitim politikaları plansız yapılmıştır. Eğitim sisteminde sürekli değişiklikler yapılarak sistem içinden çıkılmaz bir hale sokulmuştur. Kadrolu akademisyeni ve yeterli imkanı olmayan üniversiteler açılmıştır. AKP iktidarında üniversite mezunlarının büyük çoğunluğuna istihdam sağlanamamıştır. Üniversiteler boş, mezunları ise işsiz kalmıştır.

YÖK'ün dün akşam yaptığı açıklama ile üniversite giriş sınavlarındaki baraj puanları kaldırılmıştır.

Ancak, asıl sorunun barajı kaldırmak değil erişebilir nitelikli eğitimi sağlamak ve istihdam yaratabilmek olduğu unutulmamalıdır.

Her genç tabi ki üniversiteye girebilme imkanına sahip olmalıdır,

Ancak bu konu;

- ✓ Okul öncesi eğitimden üniversiteye kadar öğrenciye **erişebilir, nitelikli, doğru planlanmış** bir eğitimi sunmakla,
- ✓ Doğru, objektif, bir ölçme değerlendirme **sistemi** de kullanılarak gerçekleştirilebilir.
- ✓ Üniversiteler **bir dekan bir mekan** anlayışı ile değil, akademisyeni ile, olanakları ile, kaliteli eğitimi ile, mesleki envanter ve ihtiyaç duyulan alanlarda açılmış bölümleri ve fakülteleri ile sağlanabilmelidir,
- ✓ Mezun olan öğrencilerin istihdamı konusunda, **üreten, büyüyen, istihdam yaratan politikaları inşa ederek, kalıcı çözümler** üretmek gerekir.

Baraj olmasın zaten, her öğrenci üniversiteye girsin tabi bunda sorun yok,

Ancak baraj Milli Eğitim sistemindeki yanlışları, orta öğretimin hergün daha da düşen başarısı ve çocuklarımızın sınav sonuçlarına yansıyan bu durumu eğitim sistemini iyileştirerek, nitelik kazandırarak değil de tartıştırmamak için baraj kaldırılıyorsa, bazı üniversitelerin akademik kadrolarını tamamlamadan, nitelikli eğitimi orada sağlamadan, buralar tercih edilmiyordu, şimdi boş kalmasın diye yapılıyorsa, ayrıca vakıf üniversiteleri öğrencisiz kalmasın diye yapılıyorsa ve en önemlisi de eğitim bir siyasi araç olarak kullanılıp seçim yatırımı için yapılıyorsa bu doğru değildir.

Kaldı ki eğer her öğrencinin üniversiteye erişebilmesi istenseydi, öncelikle sınava giriş ücretleri kaldırılmalıydı. Sınava giren öğrencilerin büyük bir bölümü bu ücreti ödeyemeyecek durumdadır. Sınavların ücretsiz olması gerektiğini bir kez daha dile getiriyoruz.

Hedef her öğrenci okul öncesinden yüksek öğretime nitelikli bir eğitim alabilsin, iyi yetiştirilebilsin, tüm üniversiteler nitelikli bir eğitim verebilsin, her genç üniversite eğitimi alabilsin ve mezun olan gençlerin istihdam sorunu olmasın şeklinde olmalı, politikalar bu hedefe göre oluşturulmalıdır.

Sonuç olarak;

Okul öncesinden başlayarak üniversite düzeyini kapsayacak bir eğitim reformu ile herkese eşit, ücretsiz, bilimsel ve adaletli bir eğitim hakkı sağlanması gerekmektedir. Eğitim alanında bireyin ihtiyacına göre fırsat ve imkan sunan bir sistem kurulmalıdır. Bizim öncelikle kademeler arasındaki geçişi bütünlüklü olarak yeniden değerlendirmemiz gerekir. Alt eğitim düzeylerinde çözülemeyen sorunlar hızlıca yapılan değişikliklerin durumu daha karmaşık hale getirileceği bilinmelidir. Ve yine bilinmelidir ki, bu tür değişikliklerle Türkiye'nin uzun yıllardır yaşadığı üniversiteye giriş sorununun kalıcı biçimde çözülmesi mümkün olmayacaktır. Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında öğrencilerimize ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda yaşam boyu nitelikli eğitime eşit erişim imkanı sunulacaktır.

MUTSUZUM, MUTSUZSUN, MUTSUZUZ!

'Mutsuzum' diyenlerin oranı son 19 yılda zirveyi gördü

TÜİK'in Yaşam Memnuniyeti Araştırması'nın 2021 verilerine göre son 'mutsuzum' diyenlerin oranı son 19 yılda yüzde 12,6 arttı. Bir yıl sonrasının daha kötü olacağını söyleyenlerin oranı ise 2003'te yüzde 9,3 iken 2021'de yüzde 33,8'e ulaştı. Verilere göre kadınların mutluluk oranı düştü.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 'Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2021' sonuçlarını bugün açıkladı. Geçen sene her yaş grubunda mutlu olduğunu beyan edenlerin oranı son 19 yılda en düşük seviyeyi gördü. 2003-2021 yıllarını kapsayan araştırmaya göre 18-24 yaş arasında 'mutluyum' diyenlerin oranı yüzde 12,6 azaldı.

Genel mutluluk düzeyine bakıldığında 'mutsuz' olduğunu söyleyenlerin oranı 2020 yılında yüzde 14,5 iken 2021 yılında yüzde 16,6'ya yükseldi.

Geleceğe Dair Umut Yok

Araştırmanın dikkat çeken bir diğer başlığı ise 'Bir Yıl Sonrasına İlişkin Genel Olarak Yaşama İlişkin Beklentiler' oldu. 'Daha kötü olacak' diyenlerin oranı 2003'te yüzde 9,3 oranındayken 2021'de zirveyi gördü yüzde 33,8'e ulaştı. Verilere göre 2022'nin 'daha iyi olacağını' söyleyenler yüzde 20,9; 'aynı olacak' diyenlerin oranı ise yüzde 37,3.

Kadınlar Mutsuz

Araştırmanın 2021 yılına ait diğer verileri şöyle:

► Gece yalnız yürürken kendini güvende hissetme durumu

Güvenli: yüzde 43,6

Güvensiz: yüzde 26,8

Çok mutlu olduğunu söyleyen kadınların oranı 2003'te yüzde 11,6 iken 2021'de bu oran yüzde 5,7'ye düştü. Mutsuz olduğunu söyleyenlerin oranı ise 2003'te yüzde 5,0; 2021'de yüzde 10,8'e yükseldi.

Öte yandan bireylerin mutluluk kaynağı olan kişiler incelendiğinde; kendilerini en çok ailelerinin mutlu ettiğini belirtenlerin oranı, 2021 yılında yüzde 67,6 olurken bunu sırasıyla; yüzde 16,8 ile çocuklar, yüzde 4,1 ile eş, yüzde 4,0 ile anne/baba yine yüzde 4,0 ile kendisi ve yüzde 2,1 ile torunlar takip etti.

Bireylerin mutluluk kaynağı olan değerler incelendiğinde; kendilerini en çok sağlıklı olmanın mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı, 2021 yılında yüzde 69,0 olurken bunu sırasıyla; yüzde 14,3 ile sevgi, yüzde 8,9 ile başarı, yüzde 5,1 ile para ve yüzde 2,3 ile iş takip etti.

AKP'LİLER ŞİKÂyetLERİ HAKLI BULMADI

KDK'nin 2021 yılı istatistiklerine göre yurttaşlar en çok adalet, eğitim ve sağlık alanlarında şikâyet başvurusu yaptı. Daha önce AKP'de siyaset yapan ombudsmanların şikâyetleri haklı bulma oranları da çok düşük.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 2021 yılına yönelik verileri, adalet, eğitim ve ekonomi alanlarının yurttaşın en çok şikâyetçi olduğu alanların başında geldiğini gösterdi. Kuruma yapılan şikâyetlerin idarelere göre dağılımında Adalet Bakanlığı yüzde 13,6 ile ilk sırada yer alırken yurttaşlar en çok, "Kamu personel rejimi" şikâyetleri için ombudsmanın kapısını çaldı.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun (KDK) 2021 yılı faaliyetlerini içeren raporu, yurttaşların en temel alanlara ilişkin şikâyetlerinin yoğun olduğunu gözler önüne serdi. Rapora göre, kuruma 2021 yılında 18 bin 843 başvuru yapılırken 2013 yılından bu yana yapılan başvuruların toplam sayısı 189 bin 587'ye ulaştı. 2021 yılında KDK'ye yapılan 18 bin 843 başvurunun yüzde 98'inin gerçek, yüzde 2'sinin ise tüzel kişiler tarafından yapıldığı belirtildi.

2021 yılında en fazla başvuru yüzde 20,3 ile kamu personel rejimi alanında yapıldı. Adalet, milli savunma ve güvenlik alanında yapılan şikâyetler ise yüzde 19,2 ile ikinci sırada geldi. KDK'ye yapılan şikâyetlerin yüzde 11'ini ise eğitim-öğretim, gençlik ve spor alanlarında yapılan şikâyetler oluşturdu. Yerel yönetimlerce yürütülen hizmetler de yüzde 11 oranında şikâyete konu oldu. Ekonomi, maliye ve vergi alanlarındaki şikâyetlerin toplam şikâyetleri oranı ise yüzde 10 olarak kaydedildi.

KDK'nin en fazla oranda şikâyet aldığı alanlara yönelik yapılan şikâyet başvurularının sayısı ise şöyle:

Kamu personel rejimi: 3 bin 387

Adalet, milli savunma ve güvenlik: 3 bin 625

Eğitim-öğretim, gençlik ve spor: 2 bin 64

Ekonomi, maliye ve vergi: bin 839

Kuruma 2021 yılında yapılan şikayet başvurularının idarelere göre dağılımı ise yurttaşın, en temel alanlardan şikayetçi olduğunu gün yüzüne çıkardı. Adalet Bakanlığı, yüzde 13,6'lık oranla hakkında en fazla şikayette bulunan kurum olurken mahalli idareler yüzde 13 ile ikinci, üniversite ve fakülteler yüzde 9 ile üçüncü, Sağlık Bakanlığı yüzde 6 ile dördüncü, Milli Eğitim Bakanlığı ise yüzde 5 ile beşinci sırada yer aldı.

Tavsiye Yüzde 6

Rapora göre, KDK 2021 yılında 2020 yılından devredenlerle birlikte toplam 21 bin 782 adet şikayet başvurusunu işleme aldı. Kurum, 31 Aralık 2021 itibarıyla toplam 19 bin 740 başvuruyu sonuçlandırırken başvurulara yönelik alınan bazı kararların oranları şöyle sıralandı:

İncelenemezlik Kararı: Yüzde 30

Dostane Çözüm Kararı: Yüzde 10

Tavsiye Kararı: Yüzde 6

Ret Kararı: Yüzde 7

BİREYSEL BAŞVURU SİSTEMİ DE TIKANDI

Her gün daha fazla yurttaş “adalet” arayışıyla AYM’ye başvuruyor. Başkan Arslan son bir ayda 12 bin başvuru yapıldığını söylerken AYM’nin 2021’de sonuçlandığı dosyaların başvurulara oranı yarı yarıya azaldı.

Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde koruma altına alınan temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddiasıyla her yıl daha fazla sayıda yurttaş Anayasa Mahkemesi’nin kapısını çalıyor. Başvuru hakkının tanındığı günden bu yana geçen yaklaşık on yılın sonunda mahkeme, sayısı onbinlerle ifade edilen başvurularla karşı karşıya kaldı. İhlal kararları da bir önceki yıla göre iki katından fazla arttı.

Türkiye’de 2010 Anayasa değişikliğiyle kabul edilen ve 2012 yılında uygulanmaya başlanan bireysel başvuru hakkı giderek daha yaygın kullanılıyor. Başvuru ve Anayasa Mahkemesi’nin aldığı ihlal kararlarının sayısı, AKP iktidarları dönemindeki hak ihlallerinin rakamsal karşılığını oluşturuyor. Ülkede antidemokratik uygulamalar arttıkça AYM gündemindeki dosya sayısı da sürekli katlanıyor. AYM’ye yapılan başvurularda ve ihlal kararlarında her yıl “Adil yargılama hakkının ihlali” ilk sırayı alıyor. Yargının adaleti sağlayamadığı iddiasıyla her yıl daha fazla yurttaş bireysel başvuru hakkını kullanıyor. Mahkeme oransal olarak her yıl daha fazla ihlal kararı olsa da bazı kararlarının birinci derece mahkemeler tarafından tanınmadığına son yıllarda tanık olunuyor.

Bir Ayda 12 Bin Başvuru

Anayasa Mahkemesi Başkanı Zühtü Arslan’ın tüm bu sorunları içeren “şikayet” temalı konuşması AYM ve bireysel başvuru konusunu yeniden tartışmaya açtı. Arslan, bireysel başvuru hakkının tanınmasından sonra geçen on yılın sonunda gelinen aşamayı şu sözlerle anlattı:

“Bireysel başvuru kurumunu tehdit eden birbiriyle bağlantılı iki önemli tehlikenin olduğunu söyleyebiliriz. Bunların ilki her geçen gün artan başvuru sayısıdır. Anayasa Mahkemesi’nin önünde şu an itibarıyla 66 bin civarında başvuru bulunmaktadır. Bu sayının içinde bulunduğumuz 2022 yılında maalesef daha da artması öngörülmektedir. Nitekim yeni yılın ilk ayında yapılan başvuru sayısı 12 bine yaklaşmıştır.

Bireysel başvurudaki ikinci tehdit ihlal kararlarının gereği gibi yerine getirilmemesi, özellikle objektif etkinin hayata geçirilememesidir.”

Arslan, Anayasa Mahkemesi’ne sadece 2022’nin ilk ayında yapılan bireysel başvuru sayısının, bireysel başvuruyu uzun yıllardır uygulayan Almanya ve İspanya Anayasa Mahkemelerinin önlerindeki başvuruların toplamından çok daha fazla olduğunu söyledi. Türkiye’deki durumu net şekilde gösteren ise Arslan’ın, “İş yükü konusunda maalesef Anayasa Mahkemesi’nin tek ‘rakibi’, önünde Türkiye dâhil 47 taraf ülkeden 70 bin civarında derdest başvuru bulunan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesidir” sözleri oldu.

Çığ Gibi Büyüdü

Arslan’ın “dramatik” olarak nitelediği iş yüküne ilişkin AYM’nin açıkladığı rakamlara göre 2012 yılında bin 342 olan bireysel başvuru sayısı her yıl katlanarak büyüdü. 2021’deki 66 bin 121 başvuru ile on yılda yapılan toplam başvuru sayısı 361 bin 159 oldu. Bunların 302 bin 429’u sonuçlandırıldı. En yüksek başvuru 15 Temmuz darbe girişiminin yaşanmasından sonra OHAL kararı alınması ile görüldü. 2016 sonunda bir yılda yapılan başvuru 80 bin 756’ya fırladı.

261 bin 781 başvuruyu kabul edilemezlik nedeniyle karara bağlamayan AYM bugüne kadar 25 bin 857 en az bir kararın ihlali, 12 bin 627 idari ret kararı aldı. Bin 424 dosya düşme, dosya kapatma gibi nedenlerle sonuçsuz kalırken sadece 840 dosyada hak ihlali olmadığı kararı verildi.

Adil Yargı Ayak Altında

AYM'nin ihlal kararı verdiği dosyalar arasında "Adil yargılanma hakkı" ihlali hem sayı hem de yüzde 76,8'e ulaşan oranı ile açık ara önde bulunuyor. 20 bin 84 dosyada adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar veren AYM'nin aldığı diğer ihlal kararları konuları itibarıyla şöyle:

2 bin 983 mülkiyet hakkı, 691 özel hayatın ve aile hayatının korunması, 663 ifade özgürlüğü, 503 kötü muamele yasağı, 311 etkili başvuru hakkı, 257 kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı, 169 yaşam hakkı, 147 toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, 125 ayrımcılık hakkı, 75 maddi ve manevi varlığın korunması hakkı, 70 örgütlenme özgürlüğü, 28 suç ve cezaların kanuniliği, 22 masumiyet karinesi, 11 seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı, 8 din ve vicdan hakkı, 6 eğitim hakkı, 2 bireysel başvuru hakkı."

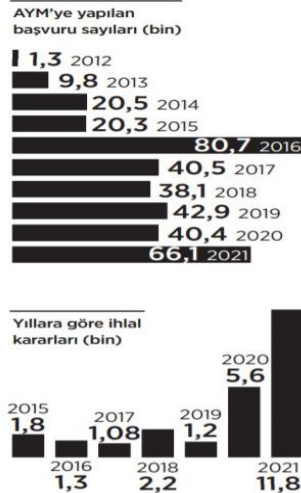
Yarisına İhlal Kararı

Oransal olarak bakıldığında en fazla ihlal kararının verildiği yıl da yüzde 45,8 ile 2021 yılı oldu. 2013'te bu oran yüzde 0,3 iken sürekli yükselerek 2020 yılında yüzde 21,9'a çıktı. Geçtiğimiz yıl ise bir yılda ihlal kararı verilen dosya sayısının başvurulara oranı iki kattan daha fazla arttı.

Sistem Zorlanıyor

AYM'ye başvuru sayısı arttıkça sonuçlandırdığı dosya sayısı da oransal olarak azalıyor.

2017 yılında önceki yıllardan kalan dosyaları da hızla sonuçlandıran mahkemenin yıllık başvurulara göre dosya sonuçlandırma oranı yüzde 221 oldu. 2018'de yüzde 93, 2019'da yüzde 92, 2020'de yüzde 112 karşılama oranına ulaşan yüksek mahkemenin 2020'deki sonuçlandırdığı dosya sayısı azaldı. 2021 yılında oran yüzde 69'a kadar geriledi.

Bu Durum Hukukun İflası

Eski Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) yargıcı, hukukçu Rıza Türmen, AYM Başkanı Arslan'ın "şikayetini" değerlendirdi.

Hukuk sisteminin bozulmasında iktidarın politikalarının ve etkisiz kalması nedeniyle AYM'nin birlikte rol oynadığını ifade eden Türmen, "AYM'ye bu kadar çok başvurunun yapılmış olması, hukukun iflasının bir göstergesidir. Yargılama doğru düzgün yapılsa AYM'nin de kapısı çalınmayacak. Bunun sorumlusu, yargıyı bozanlardır" dedi.

Arslan Samimi Değil

AİHM'e yapılan başvuruların yüzde 20'sinin de Türkiye'ye ait olduğunu anımsatan Türmen, şunları söyledi: "AYM'ye rağmen AİHM'e en çok başvuru yapılan ikinci ülkeyiz. Bu, hem yerel mahkemenin hem de AYM'nin etkisizliğini gösterir. Hukuk devletinin Türkiye'de tesisi bakımından AYM etkin bir rol oynayamadı. İktidarın anti demokratik uygulamaları ve yargıdaki işleyişi bozmasının bu başvurularda epey bir önemi vardır. AYM, Osman

Kavala kararı gibi kararlarda da açıkça ihlalleri sürdürme eğiliminde olmuştur. Yani Zühtü Arslan'ın söylediklerinde tamamen samimi olmadığını ifade edebiliriz.

Adil yargılama hakkı, tutuklama, hüküm verme bakımından son derece sakıncalı kararlara imza atılıyor. Keyfi yargılamaların kaskacındayız. Basın özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşleri, hak olarak görülüyor artık. AYM ve yerel mahkemeler, ihlalleri önleyecek kararlara cesurca imza atmalıdır. AİHM kriterleri göz önüne alınmalıdır. Hukuk devleti özelliğimizi yeniden tesis etmemiz gerekiyor. Bunu da AKP ile yapmak çok zor. Çünkü tüm ihlallerin sorumlusu bu yönetim. Ortada ciddi bir rejim sorunu var. Otoriter rejimden bir an önce kurtulmalıyız. Sorunlar ancak bu şekilde çözüme kavuşabilir.”

AK PARTİ İKTİDARLARI DOĞAYA VE TARIMA DÜŞMAN

AK Parti iktidarları süresince son 20 yılda, ülkemizde çevre ve doğa tahribatı hızlandı. Uygulanan enerji politikalarıyla, yandaş müteahhitlere dağıtılan lisanslarla ülkenin su kaynakları tüketildi. Kuruyan sulak alanlarda yaşayan canlı türleri, yok oldu. Sulak alanları, hızla çöle dönüştü! Tarım Alanları imar değişiklikleriyle yapılaşmaya açıldı!

Paris İklim Anlaşmasını 6 yıl önce imzaladığı halde TBMM'ye getirmeyerek çevre tahribatının yolunu açan AK Parti iktidarı, Türkiye'nin masadan dışlanacağını, çok ağır ekonomik kayıplarla karşı karşıya kalacağını, ihracatın durma noktasına geleceğini görünce ve aynı zamanda ABD Devlet Başkanı Joe Biden'dan randevu alabilmek için geçen yıl ekim ayında alelacele bir gecede anlaşmayı mecliste onayladı. Roma'da Biden randevusuna yetişirdi!

Bilim insanları ve uluslararası kuruluşlarca yapılan değerlendirmeler ve açıklanan raporlara göre, Türkiye'de 3 Van Gölü, 24 Eğirdir Gölü büyüklüğünde sulak alan yapılaşma, kirlilik, aşırı kullanım gibi sorunlar nedeniyle yok oldu. Türkiye'de sulak alanların yüzde 50'si kaybedildi. 2021 yılında yapılan ölçümlerde Tuz Gölü'nün sularının önemli ölçüde çekilmesiyle flamingo yavrularının toplu halde öldüğü, Burdur Gölü'nde suların yüzde 46 çekilmesiyle yaşayan canlı türünün neredeyse kalmadığı, çevre felaketinin hızla yayıldığı açıklandı.

Sadece İstanbul Havaalanının inşası sırasında su birikintisi denilerek 70-80 göl kurutuldu. Kaz Dağı'nda 400 bin ağaç katledildi. Soma Yırca'da zeytin ağaçları kesildi. Aydın başta olmak üzere ülkenin tarım ambarı olan ovaları, elektrik enerjisi üretimi için kurulan Jeotermal Enerji Santrallerine (JES) dönüştü. Nehirler Hidro Elektrik Santralına (HES) dönüştü. Ülkemizde neredeyse her derenin önüne bir, bazen birkaç tane HES yapıldı. O derelerin, ırmakların aktığı vadilerde yaşayan milyonlarca canlı yok edildi. 12 bin 500 yıllık Hasankeyf, İlisu Barajının suları altında kaldı. Tarım alanları imara açıldı. Kanal İstanbul çevresindeki tüm tarım alanları imar planı değişikliğiyle yapılaşmaya açılarak Araplara satıldı. 739 bin hektar büyüklüğündeki orman alanlarımız madencilik, enerji, turizm vb. etkinliklere tahsis edildi. 12 bin yıllık Gümüşhane'deki DİPSİZ GÖL, devletin hazine avcılarına verdiği altın arama ruhsatıyla boşaltılarak kurutuldu!

Özetle; AK Parti iktidarında “Doğa ve Çevre Katliamları” akıl almaz boyutlara ulaştı, saymakla-yazmakla bitmeyecek kadar! Nihayetinde Cumhurbaşkanı Erdoğan, elektrik zamları ve kesintileri sonrası gelen tepkiler üzerine yaptığı açıklamada; Türkiye'nin su kaynaklarından enerji üretiminin sınıra dayandığını, artık enerji üretilmek üzere HES kurulacak su kaynağı, dere, çay, nehir kalmadığını itiraf etmek zorunda kaldı!

İktidarın teşvik ettiği linyite dayalı termik santraller, çevre felaketlerinin baş sorumlusu haline geldi. Neredeyse 10 yıldan bu yana getirilen baca filtresi zorunluluğu sürekli şekilde süresi uzatılarak hayata geçirilmiyor. İşletmeciler müteahhitlere, şirketlere çevreyi, doğayı katlederek, insanların sağlığı pahasına üretime filtresiz olarak devam etme, kârlarını katlama olanağı sağlanıyor.

İktidarın ülkenin çıkarlarını, çevrenin ve doğanın korunmasını düşünmekten çok günlük siyasi çıkarının peşinde olduğu, çevreyi doğayı, doğal kaynaklarımızı koruma konusunda samimi olmadığı açıkça görülüyor! CHP iktidarında Çevre ve Doğa Katliamı son bulacak. Daha yeşil, çevrenin, doğanın korunduğu, modern tarımın inşa edildiği bir Türkiye'de, hep birlikte mutlu ve huzurlu yaşayacağız.

CENGİZ'İN MADENİ KAZDAĞLARI'NA ZARAR VERECEK

Cengiz Holding'in Halilağa isimli altın-bakır madeni projesiyle ilgili verilen ÇED olumlu kararına Çevre Mühendisleri Odası ile Ziraat Mühendisleri Odası birlikte dava açtı. Aynı işleme karşı TEMA Vakfı tarafından da dava açıldı.

Çanakkale 1. İdare Mahkemesi'nde görülen dava dosyalarına sunulan bilirkişi raporunda, projenin orman mühendisliği, ziraat mühendisliği, şehir ve bölge planlığı alanları açısından hukuka aykırı olduğu yönünde görüş bildirilmiştir.

Bilirkişi raporunun sonuç bölümünde göre;

"Orman Mühendisliği açısından, çevresel etkinin kısıtlı bir alan için değerlendirildiği, madenin havza ve yakın çevreye etkisinin kümülatif bir yaklaşımla ele alınmadığı, atık depolama tesisinin üzerinin ağaçlandırılması konusunda yeterli ayrıntı verilmediği, Halilağa Projesinin ülke ekonomisine katkısının ormanın çevreye olumlu katkısı dikkate alınmadan hesaplandığı, küresel ısınmanın göz önüne alınmadığı, 6831 sayılı yasanın 16 madde uygulama yönetmeliğinde belirtilen bazı ölçütlere uyulmadığı, oldukça ayrıntılı sayılmış olan bazı sorunların giderilmesi yönünde 'gereken önlemler alınacaktır' türünden taahhütlerle izlemeye olanak verecek sayısal verilerin yeterince verilmediği görülmektedir. ÇED olumlu kararının, madenin çevresel etkilerinin bütüncül bir yaklaşımla hazırlanmış olmaması nedeniyle "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının uygun olmadığı,

Şehir ve Bölge Planlaması açısından, ÇED olumlu kararının "Bölge ve havza düzeyinde bir plan stratejisi olarak üretilmemiş olması, üst ölçekli planlarda yer almaması ve parçacı bir ele alışı temellenmesi, çevresel etkilerin kümülatif, bütünsel bir anlayışla belirlenmemiş olması nedenleriyle planlama ilke ve esaslarına uygun olmadığı, Ziraat Mühendisliği açısından, proje ile ilgili olarak yüzey akış ve yeraltı su dengesinin değişmesine bağlı olarak barajların su toplama miktarının etkilenmesi geniş sulama alanına sahip bölge tarımına zarar verecektir. Bundan dolayı verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının uygun olmadığı görüşleri paylaşılmıştır.

NİKEL MADENİ 6 YILDIZ RUHSATSIZ ÇALIŞTIRILYORMUŞ

Ege Çevre ve Kültür Platformu (EGEÇEP), Gördes Çevre Derneği, Akhisar Çevre Derneği ve yurttaşlar şirketin Cevher Zenginleştirme projesinin ÇED Olumlu kararına karşı açtığı dava Manisa İdare Mahkemesi'nde görülmektedir.

Manisa'nın Gördes ilçesine bağlı Kabakoz Mahallesi'nde Zorlu Holding bünyesinde bulunan Meta Nikel Madencilik şirketi tarafından işletilen Gördes Nikel-Kobalt Madenine ek olarak yıllık 1 milyon ton kapasiteli sülfürik asit tesisi kurmak için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan ÇED olumlu' kararı alınmıştır. ÇED Olumlu kararıyla ilgili dava4 dosyası kapsamında hazırlanan bilirkişi raporunda, tesisin ruhsatsız çalıştırıldığı tespit edilmiştir. Buna göre, firmanın işletme ruhsat sahasına hem tesis hem de stok ve pasa alanları için geçici işletme izni dahi alınmamıştır.

VALİ'NİN HES'İ HUKUK TANIMİYOR

Artvin Şavşat'ta, eski Artvin Valisi Selahattin Akyurt'un şirketine ait Hanlı HES projesine ait 2018 tarihli ÇED olumlu kararı Rize İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmiş, verilen karar Danıştay tarafından onanmıştır. Bu gelişme sonrasında projenin kapasitesini artıran şirkete, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından ÇED gerekli değildir kararı verilmiştir. Uygulamada, ÇED gerekli değildir kararı ekseriyetle İl müdürlükleri tarafından verilmektedir.

Yurttaşların ikinci kez açtığı davada atanan bilirkişi heyeti üyelerinin çoğunluğu, daha önce ÇED olumlu kararının iptaline yönelik görüş veren heyetin de üyeleridir. Ancak, bilirkişi heyeti bu sefer projenin bölgeye zarar vermeyeceği yönünde görüş bildirmiştir.

ÇED Olumlu kararının iptal edilmesine dayanak olan ilk raporda, projenin toprak kayması, heyelan riski, ekosistemde parçalanma, ile dere morfolojisinin ve su kalitesinin bozulması, toz ve gürültü, çevresel akış (can suyu), yüzey ve yeraltı suları, kümülatif etki değerlendirilmesi, proje alternatifleri, vb. yönleriyle alandaki ekosisteme kabul edilemez sınırlarda zarar vereceği görüşleri sunulmuştur. HES firması sahiplerinden Eski Valisi Selahattin Akyurt, Şavşat'ta da Kaymakamlık görevinde bulunmuştur.

İklim krizine bağlı doğal felaketlerin ekonomik etkisinin sel, fırtına gibi olaylarda yoğunlaştığı kaydedilen raporda, 1980-2020 arasındaki hava olaylarının yüzde 3'ünün verilen toplam 500 milyar avroluk maddi zararının yüzde 60'ına neden olduğu bildirilmiştir.

VİTAMİN GÖNDERDİĞİMİZ AVRUPA'DAN ZEHİR İTHAL EDİYORUZ

Greenpeace, Adana'da İngiltere ve AB ülkelerinden ithal edilen plastik atıkların Adana'da yasa dışı yöntemlerle imha edildiğini tespit ettiği 5 farklı çöp döküm alanında incelemede bulunarak, bahsedilen sahalardan numuneler almıştır.

Yasa dışı plastik döküm alanlarından toplanan toprak, kül, su ve tortu örnekleri, hem Greenpeace Araştırma Laboratuvarları'nda hem de bağımsız bir laboratuvar da bilim insanlarına inceletmiştir

Yapılan analizler sonucu ortaya çıkan bulgulara göre, Adana'da tespit edilen dioksin furan miktarı, kirletilmemiş toprak numunesininin 400 bin katı ve şimdye kadar Türkiye'de toprakta rapor edilen en yüksek toksik düzey. Dioksin-furanların bilinen en önemli özelliği kanserojen olmasıdır. Bu kimyasal, anne karnındaki bebekler için toksik olabilmekte, tümörleri tetikleyebilmekte, hormon ve bağışıklık sistemlerini etkileyebilmektedir. Vitamin Gidiyor Zehir Geliyor Greenpeace Akdeniz araştırmasında incelenen 5 farklı çöp döküm alanı, Adana'nın verimli tarım, hayvancılık ve sulama arazileri içinde yer almaktadır. Plastik atıkların yasa dışı yakılması sonucu ortaya çıkan ağır metal, dioksin ve furan ve kalıcı organik kirleticilerin toprağa, suya, havaya ve besin zincirine karışarak kansere neden olmaktadır. Greenpeace'in saha görüşmeler kapsamında görüştüğü Adanalı narenciye yetiştiricisi İzzeddin Akman'ın konuyla ilgili ifadesi bir gerçeği ortaya çıkarmaktadır: "Ben Avrupa'ya vitamin gönderiyorum, onlar bize zehir gönderiyor."2 Araştırma raporunda ana bulgular şöyle:

- Bu çalışmada, kalıcı olan, ancak çevrede çok yavaş parçalanan, vücutta birikebilen ve maruz kalan kişilerde hastalıklara neden olabilen toksik kimyasallar da dahil olmak üzere tehlikeli kimyasalların varlığı araştırılmıştır.
- İncelemeler, çoğunluğu İngiltere30 ve Avrupa Birliği ülkelerinden31 ithal edilen plastik atıkların yasa dışı olarak Adana il sınırları içerisinde dökülerek açıkta yakıldığı 5 farklı lokasyondan alınan toprak, kül, su ve nehir dibi çamuru numuneleri üzerinde gerçekleştirilmiştir.
- Tüm lokasyonlarda, birçoğunun plastiklerin yanması sırasında üretildiği bilinen çok geniş bir yelpazede zehirli kimyasalların bulunduğu tespit edilmiştir.
- Çukurova/Karahan, Seyhan/Kuyumcular ve Yüreğir/İncirlik çöp döküm ve açıkta yakım alanlarından alınan atık plastik parçalara ait numunelerin çok çeşitli zehirli organik kimyasalların yanı sıra, nispeten yüksek konsantrasyonlarda çeşitli metal ve metaloidleri içerdiği tespit edilmiştir.
- Plastik parçalarda tespit edilen ağır metaller ile toprak, kül ve nehir dibi çamurunda tespit edilen ağır metaller paralellik gösteriyordu. Toprak, kül ve nehir dibi çamurundaki organik kimyasal kirleticiler, plastiğin yanması sırasında üretilen kimyasallarla tutarlıydı. Bu durum da analiz edilen alanlarda tespit edilen zehirli kimyasalların alana dökülen ve açıkta yakılan plastiklerden kaynaklandığı ihtimalini güçlendiriyordu.
- Toprak ve kül örneklerinde kanser vb. ciddi sağlık problemleri yarattığı bilinen ve vücutta birikerek uzun vadede ciddi sağlık problemleri yaratan klorlu dioksin ve furanlara yüksek düzeylerde rastlanmıştır.

MUÇEV KANUN TANIMİYOR

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı birçok sahili ihalesiz olarak Cumhurbaşkanlığı ve eski kamu bürokratlarının yönetici olarak görev yaptığı Muğla Turizm Çevre Vakfı'na (MUÇEV) verdi. MUÇEV'in Göcek Limanı'nı devralarak yat limanı yapması sonrasında bölge halkı itiraz ederek yargıya taşıdı. Görülen dava sonucunda Muğla 3'üncü İdare Mahkemesi, yat limanına izin veren imar planlarını iptal etti.

Mahkeme kararında projenin bölgeyi olumsuz yönde etkileyeceği belirtildi. Fethiye Belediye Başkanlığı Plan ve Proje Müdürlüğü de, mahkemenin iptal kararını dikkate alarak, 13 Eylül 2021 tarihinde düzenlediği yapı ruhsatını ve yapı kullanma izin belgesini iptal etti. İptal kararının ardından 4 Şubat tarihinde zabıta tarafından mühürlendi. Şirketin tüm kararlara rağmen mührü sökerek faaliyetlerine devam ettiği ortaya çıktı.

Suç duyurusu hazırlandı

Göcek Halk Meclisi Yürütme Kurulu yaptığı açıklamada, "İşletme yetkilileri maalesef sadece birkaç saat sonra mührü sökmüş ve faaliyetlerine devam ederek bir suç işlemişlerdir. Konuyla ilgili suç duyurusu dilekçesi hazırlanmış ve halkımız tarafından imzalanmaktadır. Göcek Halk Meclisi olarak; davacılarımız ve çok değerli katkılarını esirgemeyen hukukçularımızla birlikte hukukun uygulandığını göreceğimiz güne kadar bu sürecin takipçisi olacağımızı bilmenizi istiyoruz" denildi.

İSTİSMARCILIĞA GÖZ YUMULUYOR!

İstismarcı müdür iki okula atanmış

Müdürlük yaptığı okuldaki bir kız öğrenciyi kaçırdığı için görevinden uzaklaştırılan M.K. iki okula müdür atandı. M.K., görevli olduğu okuldaki öğrencilerin, "Taciz ediliyoruz" şikayeti üzerine dün gözaltına alındı.

Eskişehir'in Sivrihisar ilçesinde okul müdürlüğü yaparken bir kız öğrenciyi kaçırdığı için görevinden uzaklaştırılan ve hakkında taciz iddiaları bulunan M.K.'nin, iki okula birden müdür olarak atandığı açığa çıktı.

2020 yılında Eskişehir'in Sivrihisar ilçesindeki bir ortaokulda müdürlük yapan M.K., eski öğrencisi İ.'yi farklı tarihlerde birkaç kez kaçırdı. Müdür hakkında savcılığa defalarca, "Cebir, tehdit veya hile kullanarak kişiyi hürriyetinden yoksun kılmak" ile "Nitelikli cinsel saldırı" gerekçesiyle suç duyurusunda bulunuldu. M.K. hakkında 2020 yılında adli soruşturma başlatıldı.

Skandallar Zinciri

Edinilen bilgiye göre M.K., adli soruşturma başlatılmadan kısa bir süre önce müdürlük görevinden istifa etti. Milli Eğitim Müdürlüğü'nün müdürlük görevinden istifa eden M.K. hakkında başlattığı soruşturmadan hafif disiplin cezası çıktığı ve bir imam hatip lisesine öğretmen olarak atandığı bildirildi. Skandallar zinciri bununla da sınırlı kalmadı. M.K.'nin tüm bu süreçlere karşın Eskişehir'de iki okula birden müdür olarak atandığı öğrenildi. Tacizci müdürün bir ortaokulda müdürlük yaptığı, bir imam hatip ortaokulunda ise müdür vekilliği görevini üstlendiği tespit edildi.

M.K.'nin müdür olarak atanmasını takip eden Alpu Kaymakamı Kübra Karaalioğlu, 2 Şubat'ta Eskişehir Valiliği İl İdare Kurulu Müdürlüğü'ne gönderdiği yazı ile bilgi talep etti. M.K.'nin, daha önce, "Kız öğrencilere uygunsuz davranışlarda bulunduğu" gerekçesiyle görevinden uzaklaştırıldığını belirten Karaalioğlu, "Şahıs uygunsuz davranışları nedeniyle almış olduğu disiplin cezalarına rağmen halen okul müdürü olarak görev yapmaya devam etmekte ve öğrencilere tehlike arz etmektedir" ifadeleriyle valilikten atamaya ilgili bilgi istedi.

İki okulda birden yöneticilik yapan M.K., görevli olduğu okuldaki bazı öğrencilerin, "Tacize uğradık" iddiaları üzerine dün gözaltına alındı.

Hesap Vermeliler

CHP Milletvekili Utku Çakırözer, çocukları istismar eden müdürün yanı sıra kimler tarafından ve hangi gerekçelerle korunarak müdürlük koltuğunda tutulduğunun üzerinde durulması gerektiğini söyledi. Çakırözer, soruşturmanın mutlaka genişletilmesi gerektiğini belirterek, "Bu kişiyi bu sicille ısrarla müdürlük koltuğunda tutanların hem idari olarak hem de yargı önünde hesap vermesi gerekiyor" dedi.

MEB'e, "Hayatını bu kutsal mesleğe aday olan dört dörtlük namuslu dürüst eğitim emekçilerini müdür yapmamak için yedi sülalesini araştıran, 'Gözünün üstünde kaşın var' diye bahaneler uyduranlar böyle bir sicili nasıl ve kimin etkisiyle görmezden geldiler?" diye soran Çakırözer, şunları kaydetti:

"Bugün yavrularımızın yaşadığı tacizlerin sorumlusu sadece bu kişi değil, onu tüm bu kötü siciline rağmen koruyup yükseltenlerdir. Geçmişte de benzer olaylar gerçekleştiren bir kişinin öğrenciler ve çocukların bulunduğu ortamdan uzaklaştırılması gerekirken onu tekrar öğrencilerin arasına koymak ve okula müdür yapmak öğrencileri ateşe atmaktır.

İstismarcılar Görevlerine Devam Ediyor

Eskişehir'de yaşananlar, gözleri eğitimdeki benzer örneklerle çevirdi. Henüz davaları devam eden istismar faili birçok öğretmen görevlerine dönerken bazı çarpıcı örnekler şöyle:

- Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde bir okulda okul müdür yardımcılığı yapan A.Ö., 7'nci sınıf öğrencisi 13 yaşındaki A.A.'ya cinsel istismarda bulundu. Görevden uzaklaştırılan öğretmen hakkında "kişiyi hürriyetinden yoksun kılma" ve "çocuğun cinsel istismarı suçlamasıyla dava açıldı. A.Ö, göreve iade edildi.
- Şırnak merkezde bulunan Nuh İmam Hatip Lisesi müdürü B.K.'nin bir öğrenciyi cinsel istismara ve bir okul çalışanını da tacize maruz bıraktığı ortaya çıktı. B.K., Şırnak Valiliği'ne dilekçe yazarak tayinini Cizre'de bulunan Ebulhayr Yusuf Cezeri Anadolu İmam Hatip Lisesi'ne istedi. Valilik ise B.K.'nin Şırnak Anadolu Lisesi'ne müdür yardımcısı olarak tayin edilmesini "uygun" gördü.

- Erzurum’da, bir lisede müdür yardımcılığı yapan M.Y. cinsel istismar suçlamasıyla görevden uzaklaştırıldı. M.Y. hakkında dava açıldı. Fail tutuksuz yargılanırken başka bir lisede beden eğitimi öğretmeni olarak göreve başladı.
- İstanbul Küçükçemece’de bulunan Kadriye Moroğlu Anadolu Lisesi’nde Coğrafya öğretmeni S.D., öğrencisi E.’yi istismar etti. Hakkında dava açılan S.D süreç devam ederken aynı göreve geri döndü.
- Diyarbakır’da 15 öğrenci öğretmenleri D.B.’nin cinsel istismarına maruz kaldıklarını ailelerine anlattı. Ailelerin suç duyurusunun ardından D.B.’nin görev yeri değiştirildi, hakkında adli ve idari soruşturma başlatıldı.

GERÇEK ÖLÜM SAYISI YAKLAŞIK 185 BİN

Bakanlığa göre 60 ilde 23 ayda sadece 734 kişi covid’ten ölmüş!

Mart 2020- 31 Ocak 2022 tarihleri arasında CHP’li 21 Büyükşehir ve il belediyemizde bulaşıcı hastalık sebebiyle vefat eden yurttaşlarımızın toplam sayısı 86 bin 607 kişi. Bakanlığın aynı tarihler için açıkladığı tüm Türkiye Covid 19 ölüm sayısı 87 bin 341 kişi. 60 ilde 23 ayda sadece 734 kişi mi öldü? Bu bilgi saklandığının kanıtı.

Gerçek Ölüm Sayısı Yaklaşık 185 Bin

31 Ocak 2022 tarihi itibarıyla Türkiye’de COVID-19 ölümlerinin Sağlık Bakanlığı’nın bildiriminden yaklaşık 2,1 kat daha fazla olarak en az 184 bin 636 kişi olabileceği hesaplanıyor. Aradaki fark gizlenen covid ölümleri olduğu açık.

6 İl İstanbul’dan Kötü Durumda

Yaptığımız çalışmaya göre Artvin, Bolu, Kırşehir, Edirne, Tekirdağ ve Hatay’da bulaşıcı hastalık ölüm hızı İstanbul’dan daha yüksek. Sağlık Bakanı daha Türkiye’nin Wuhan’ının neresi olduğunu bilmiyor. İstanbul’da bulaşıcı hastalık ölüm hızı milyonda 2 bin 417 iken, Artvin’de 4 bin 778, Bolu’da 3 bin 919, Kırşehir’de 3 bin 888, Edirne’de 3 bin 551, Tekirdağ’da 2 bin 668 ve Hatay’da 2 bin 459’dur.

Şile, Fatih Ve Çatalca Ölüm Hızında En Önde

Mart 2020- Aralık 2021 arasındaki veriler incelendiğinde en yüksek ölüm hızı ile ölüm oranları farklı ilçelerde. İstanbul’da en yüksek bulaşıcı hastalık ölüm hızı Şile, Fatih ve Çatalca’dayken, en yüksek ölüm oranları ise Sancaktepe, Sultanbeyli ve Başakşehir’de gerçekleşmiştir.

Ölüm Sıralamasındaki Yerimiz 19 Değil 7

Türkiye’nin 8 Şubat 2022 tarihi itibarıyla dünyada WORLDOMETER’a göre doğrulanmış COVID-19 ölüm sayısında 19. Sırada. Bakanlığın eksik açıklandığı sayılar yüzünden 2,1 kat az açıklanan ölümlerle 19. Sıradayız. Ama gerçek rakamları baz alırsak ülkemizin ölüm sayılarına göre pandeminin en çok etkilediği dünyadaki 7. ülke olduğu anlaşılacaktır.

Bakanlık Gerçekleri Açıklamıyor

Ülkemizde pandemide neredeyse iki yıl geride kalırken, Sağlık Bakanlığı halen COVID-19 olgularının ve ölümlerinin il, yaş, cinsiyet, eşlik eden hastalık, meslek ve sosyal sınıflara göre dağılımını açıklayamadı. Bütçe görüşmeleri sırasında bizzat Sağlık Bakanı Fahrettin Koca COVID-19 hastalığı geçirenlerde hastalığın bıraktığı hasarlardan dolayı gelecek üç yıl boyunca mevcut ölümlerin üç-dört katı kadar kayıp beklendiğini açıklamak zorunda kaldı. Henüz 2020 ve 2021 yılı ölüm sayıları ve ölüm nedenleri TÜİK tarafından açıklanmadığı için ölümlere ilişkin kapsamlı bir değerlendirme yapılamıyor. Öbür taraftan Sağlık Bakanlığı da henüz 2020 yılı sağlık istatistikleri yıllıkını yayınlamadı.

COVID-19 pandemisi ülkemizde iyi yönetilememektedir ve açıkça görüldüğü gibi COVID-19 pandemisinin ülkemizdeki yükü Sağlık Bakanlığının açıkladığı verilerden çok daha ağırdır.

HERKES EŞİT, HERKES TOK, HERKES GÜVENDE, HERKES ÖZGÜR OLUNCAYA DEK MÜCADELEMİZ SÜRECEK!

Ne yazık ki, yine yastayız! 16 yaşında evlendirilmeye çalışılan ve nişanlısı tarafından katledilen Sıla Şentürk’ün yasını tutuyoruz. Katil Hüseyin Can Gökçek’in 10 ayrı suçtan sabıkası olduğu ortaya çıktı. 1 yıl önce Sıla’yı kaçırmaya çalıştığı yargıya taşınan bu caninin tutuklanması için 16 yaşındaki bir çocuğun katledilmesi mi gerekti?

Şimdi ülkeyi yönetenler arka arkaya kınama mesajları yayınlıyor. Biz çocuk istismarının üzerine giderken “küçüğün rızasından bahseden” siz değil miydiniz?

Biz, istismar duruşmalarından adil bir karar çıkması için adliye salonlarında nöbet tutarken, “bir defadan bir şey çıkmaz” diyen siz değil miydiniz?

Biz, erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele ederken, tecavüzcüleri aklama yasasını (TCK 103) çıkarmaya çalışan siz değil miydiniz?

Biz, kadınların ve çocukların yaşam hakkını savunurken, kadınların ve çocukların can simidi olan İstanbul Sözleşmesi’ni bir gecede fesih eden siz değil miydiniz?

Artık Yeter!

İlk seçimlerden sonra kadınları ve çocukları değil; bu karanlık zihniyeti gömeceğiz!

Türk Medeni Kanunu’nun kabul edilmesi, kadının insan hakları açısından dev bir adımdır. Bu yasa kadını ve erkeği yurttaşlık temelinde eşitlemiştir. Erkeğin çok eşliliği ve tek taraflı boşanmasına ilişkin düzenlemeler kaldırılmış, tek eşle evlilik esası getirilmiştir. Kadınlara boşanma, mahkemede tanıklık yapma, eşit miras, velayet hakkı ve malları üzerinde tasarruf yapma hakkı tanınmıştır.

1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk Medeni Kanunu ile de aile hukuku kuralları günün değişen koşullarına uygun hale getirilmiştir. “Aile reisi kocadır” hükmü değiştirilmiş, evlilik birliğinde kadın ve erkeğe eşit söz hakkı tanınmıştır. “Evin seçimini kocanın yapacağı” hükmü değiştirilerek, eşlerin oturacakları evi birlikte seçmeleri hüküm altına alınmıştır. Evlilik birliğinin giderlerine yalnız malvarlığı ile değil emekleriyle de katılabilme olanağı sağlanmıştır. Ayrıca evlilik sona erdiğinde evlilik sürecinde edinilen malların paylaşımında eşler arası eşitlik sağlanmıştır.

AKP iktidarının kadın erkek eşitliğine inanmayan zihniyeti, her geçen gün kazanılmış haklarımızı aşındırdı. 2017 yılında “müftülere resmi nikâh yetkisi” tanındı. Böylece laik hukukun simgesi olan Medeni Kanunu’muzla sağlanan hukuk birliği göz ardı edildi. 2021 yılında ise Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın bir gece yarısı kararı ile kadının yaşam hakkını savunan İstanbul Sözleşmesi hukuksuz bir şekilde fesih edildi. Şimdi de kadının nafaka hakkına göz dikildi.

Boşanma sonrasında taraflara üç çeşit nafaka hakkı tanınır. Bunlar; tedbir nafakası, iştirak nafakası ve yoksulluk nafakasıdır.

Tedbir nafakası; boşanma davasının açıldığı günden başlayarak dava süresince gerekli görüldüğü hallerde verilen bir nafaka türüdür. Kadın Dayanışma Vakfı’nın “Yoksulluk Nafakası” incelemelerine göre, dava sürerken müşterek çocuklar için talep edilen tedbir nafakası oranı sadece yüzde 44’tür. Eşler için talep edilen tedbir nafakası oranı ise yüzde 46’dır.

İştirak nafakası, çocuğun velayetini alan eşe, çocuğun bakımı, eğitimi ve korunması için ödenen nafakadır çünkü bu giderler anne ve babanın ortak sorumluluğudur. Müşterek çocuklar için talep edilen iştirak nafakasının oranı yüzde 61’dir.

Yoksulluk nafakası ise boşanma davasının bitip kesinleşmesinden sonra ödenen bir nafaka türüdür. Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek tarafa, geçimi için diğer taraftan mali gücü oranında nafaka bağlanır. Düzenlemede herhangi bir cinsiyet belirtilmemiştir. Daha çok kadının lehine olmasının nedeni, boşanma sonrasında yoksullaşan taraf daha çok kadınlardır. Bu tablo toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucudur.

Kaldı ki bu nafaka süresiz değildir. Alacaklının yeniden evlenmesi ya da taraflardan birinin ölümü halinde ortadan kalkar. Buna ek olarak, alacaklı tarafın bir başkasıyla fiilen evlenmiş gibi yaşaması, işe girerek yoksulluğunun ortadan kalkması durumunda da mahkeme kararıyla kaldırılabilir. Ayrıca, mali durumların değişmesi halinde nafaka miktarının azalmasına karar verilebilir. Kadınlar tarafından talep edilen yoksulluk nafakasının oranı yüzde 70’tir, çünkü davalara taraf olan kadınların yüzde 45’inin herhangi bir geliri yoktur.

Kadın Dayanışma Vakfı’nın 2019 yılında yaptığı bu çalışmaya göre, mahkemeler, nafaka taleplerinin sadece yüzde 8’ini tam olarak kabul etmiştir. Ayrıca nafaka meblağları da kamuoyuna yansıdığı gibi milyonlar değildir. Kadınların sadece yüzde 2’si 2000 TL’nin üstünde nafaka alırken yüzde 66’sı 500 TL’nin altında nafakaya mecbur bırakılmaktadır. Şunu da hatırlatmakta fayda var: bağlanan nafakaların yüzde 50,7’si hiç ödenmemektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ayrıca, bir gün evli kalıp ömür boyu nafaka ödediğini iddia eden erkekleri TÜİK verileri bile yalanlıyor. 2020 yılında açıklanan TÜİK verilerine göre, Türkiye’de boşanmaların sadece yüzde 2.2’si bir yıldan az evlilikleri kapsıyor.

Şahsım hükümetinin yaptıkları bunlarla da bitmiyor. Aile Hukuku’nda “zorunlu arabuluculuk” uygulaması getirilmeye çalışılıyor. Bu düzenleme hayata geçirilirse; kadınlar açısından yeni mağduriyetler yaratılacak. Örneğin, kadın şiddet uygulayan erkek ile aynı masada uzlaşmaya zorlanacak.

AKP Hükümeti boşanmaları hızlandırarak, dava süresince yoksullaşan tarafa ve çocuğa bağlanan tedbir nafakasını da ortadan kaldırmayı planlıyor. Boşanma davası süresince aile konutunda kadın ve çocukların yaşamasına karar verilebiliyordu. Oysa getirmeye çalıştıkları yeni düzenlemede, kadın ve çocuklar birkaç ay içinde aile konutundan çıkarılabilecek. Zaten ödenmeyen nafakalar için ister öde, ister ödeme dönemi başlayacak.

Biz bu hakları büyük mücadeleler sonunda kazandık. Cumhuriyetimizi kadın erkek beraber kurduk. Cumhuriyet Halk Partisi olarak diyoruz ki; eşit, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti olan bir Türkiye’yi yeniden hep birlikte inşa edeceğiz. Aydınlik bir gelecek tasarısıyla kurulan Cumhuriyetimizin karartılmasına asla izin vermeyeceğiz.

Tüm kadınları ve eşitlikçi erkekleri Medeni Kanunumuza sahip çıkmaya davet ediyoruz. Bugün bizimle dayanışma içerisinde olan kadın platformlarını, dernekleri, duygu ve düşüncelerimizi paylaşan, çoğaltan herkesi selamlıyoruz.

Herkes eşit, herkes tok, herkes güvende, herkes özgür oluncaya dek mücadelemiz sürecek!

SANSÜR

Sansürün olmadığı bir günümüzün geçmediği Türkiye’de, her geçen gün ifade, düşünce özgürlükleri, haber alma hakları ihlal edilmektedir. Özellikle 15 Temmuz darbe girişimi ve 20 Temmuz sivil darbesi ile birlikte ilan edilen OHAL sürecinde temel hakların askıya alındığı, kararnameler ile yönetilen bir ülke konumuna evrilmiştir Türkiye. Pandemi koşulları ile birlikte alınan tedbirler “otoriterleşmeye” çalışan iktidarın adeta işini kolaylaştırmıştır.

Meclisin işlevsizleştirilmesi ile birlikte tek adamın istekleri doğrultusunda çıkarılan yasalar temel hak ve özgürlükleri geliştirmeyi bırakın aksine otoriter rejimi destekleyici düzenlemeler olmuştur. Çıkarılan her yasa ile daralan çalışma alanlarında görevlerini sürdürmeye çalışan gazeteciler, ifade özgürlüğü kapsamında söyledikleri nedeniyle tutuklanan televizyon programcıları, attıkları bir twit yüzünden kapısı gece yarısı çalınanlar ve son olarak Cumhurbaşkanı’na hakaret ettiği iddiasıyla dava açılan çocuk...

Burada aslında esas amaç karşıt görüşlerin, muhalif söylemlerin sansürlenmesidir. Örneğin karşıt görüşünüzü savunan bir twit atamayacak kadar sansür uygulansa aslında kapınızı çalan bir polis de olmaz. Programda söylediğiniz cümleler RTÜK’e takılsa ve program hiç yayınlanmasa, cumhurbaşkanı’na hakaretten tutuklanmazsınız da...

Evet bu ülkede her gün ifade özgürlüğü ihlal ediliyor. Evet bu ülkede her gün basın özgürlüğü ihlal ediliyor. Evet bu ülkede düşünce özgürlüğü yok. Bu yaşananların esas amacının sansürlemek olmadığını kim söyleyebilir.

Gazetecilik

Bu metnin yazıldığı tarih itibarıyla Türkiye genelinde cezaevinde bulunan gazeteci sayısı 58 olmuştur. OHAL zamanını göz önüne aldığımızda cezaevindeki gazeteci sayısı 170’lere kadar çıkmıştı. Basın kartı dayatması ise 2021 yılında gazetecilere üstü kapalı sansür uygulaması olarak tarihe geçti. Kendisinden olanlar kart alabilirken “bizden olmayanlar” algısı ile birçok gazeteci ya kart alamadı ya da oldukça geç aldılar.

2021 yılı boyunca muhalif yayınlardan dolayı; Halk TV, TELE 1, Fox TV, KRT TV ve Habertürk’e 21 milyon liranın üstünde ceza kesildi. Burada dikkat çeken nokta ise hükümet yanlısı bir tane kanala bile ceza verilmemiş olmasıdır. Televizyon kanallarına toplu sansür girişimi de yine bu sene yaşanmıştır. Yaz aylarında Ege ve Akdeniz bölgelerinde başlayan büyük orman yangınları ile mücadele esnasında RTÜK, televizyon kanallarına yangınlarla ilgili yayın içeriklerinin nasıl olması gerektiğine dair uyarısı ve devamında yine bu uyarı kapsamında yayın yapmayan televizyon kanallarına büyük miktarlarda para cezası kesilmiştir.

Müzik

2020 yılında başlayan pandemi kısıtlamaları nedeniyle zaten zor günler geçiren müzisyenlere yönelik kısıtlamalar 2021 yılında da devam etmiştir. Yaz aylarında özellikle konserler ve festivaller ile birlikte para

kazanmaları mümkün olan müzisyenler, üzerine bir de restoran ve barların saat kısıtlamalarına tabi olmaları nedeniyle oldukça zorlanmışlardır. Kafe, resstoran ve bar gibi mekanların gece 12’de kapatılmasına dair olan yasak daha sonra gevşetilmiş olmasına karşın canlı veya banttan yayınlanan müziklerin 00.00’da kapatılması zorunluluğu hala devam etmektedir. Ankara Barosu söz konusu bu kararın Anayasa’ya aykırılığını öne sürerek Danıştay’da dava açmıştır. Birçok sanatçı saat kısıtlamasına karşı çeşitli eylemler, konserler ile tepkilerini göstermiştir. Çalışmayan ve devlet desteğinden de yeteri kadar faydalanamayan 100 müzisyeni 2021 yılı içerisinde intihar etmiştir. Sadece bu veri dahi devlet desteğinin sınırlı olması ve güvencesiz çalışan müzisyenleri kapsamaması nedeniyle müzisyenler ekonomik krizi de pandeminin etkilerini de derin bir şekilde hissetmişlerdir.

Bu konunun yanı sıra pandemi bahanesi ile Kürtçe müzik yapan müzisyenlere karşı keyfi yasaklama kararları da basına yansımıştır. Konserlere saatler kala sebep gösterilmeksizin, sadece “kamu düzeni, milli güvenlik, suç işlenmesi ihtimali” gibi sebepler ile iptal edilebilmiştir.

Pek çok müzisyen sosyal medya paylaşımları nedeniyle cumhurbaşkanına ve kamu görevlisine hakaret suçları kapsamında yargılanmıştır. Rap müzisyenleri özellikle “uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımını özendirme” suçlamaları ile yargılanmıştır. Politik eleştiri içeren her şarkı sözünün yargılandığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Sinema

Kafe, restoranlara benzer şekilde 1 Temmuz 2021’e kadar kapalı olan sinema salonları da kademeli normalleşme tedbirleri kapsamında açılmaya başlamıştır. Ancak tabi ki kabul etmek gerekir ki gösterime giren filmlerin pandemi öncesindeki gişe oranını yakalamaları oldukça zor olacaktır. Pandemi dönemi ile birlikte dijital platformlar daha ön plana çıkmıştır. 5651 sayılı “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun”un yürürlüğe girmesi ile birlikte RTÜK’ün dijital platformlara yönelik baskısı sonucunda Blu TV, Netflix, Puhu TV, DMAX gibi platformlar kendileri otosansür uygulamaya başlamışlardır.

AYM’nin gerekçeli kararında Kavala’nın flaş belleğinde bulunan *Küçük Kara Balıklar: Güneydoğu’da Çocuk Olmak* ve *Rojava’nın Işıkları: Kadın Devrimi* belgesellerinin otoriter rejimlerde daha çok ön planda olan “documentaphobia” (“belgesel korkusu”) kavramını yeniden ortaya çıkarmıştır.

EGM, yayınladığı genelgeyle toplumsal ve adli olaylarda görüntü ve ses kaydı alınmasını yasaklamıştır. “Suçlu kamu görevlisini koruyan bir sansür genelgesi” olarak kamuoyunda yorumlanmıştır.

Melih Bulu’nun Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle altı ay sonunda görevden alınmasıyla yerine atanan Naci İnci yönetimi; üniversitede film kurgusu dersleri veren kurgucu Özcan Vardar’ın derslerinin yanı sıra film müziği alanında ders veren Feyzi Erçin’in ders açmasını engelledi. Hemen ardından temmuz ayında belgesel sinemacı ve akademisyen Can Candan’ın 14 senelik tam zamanlı öğretim üyeliği görevine son verildiği kendisine bildirildi; üniversitede 16 senedir caz dersleri veren Seda Binbaşgil’in dersleri de kaldırıldı.

Televizyon ve İnternet Yayıncılığı

1 Ekim 2020’de yürürlüğe giren kamuoyunda sosyal medya yasası olarak bilinen yasa ile birlikte RTÜK’ün yaptırımlarına yaptırımlar eklenmiş, Twitter, Facebook, Clubhouse, Pinterest vb. sosyal ağ sağlayıcılarına Türkiye’ye temsilci atama zorunluluğu getirilmiştir. 2021’e TikTok platformunun damga vurduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu platformda yapılan yayınlar veya paylaşılan video/fotoğraflar da uygulanan sansürden payını almıştır. “muz yeme” videoları, Ersin Korkut’un yanlış anlaşılan ifadesi sonrası tutuklanması çağrısı yapılması, parodi bir video çeken gençlerin “devletin egemenlik alametlerini aşağıladıkları gerekçesi ile yurtdışı yasağı ve adli kontrol şartı getirilmesi gibi daha birçok örnek sayılabilmektedir.

Televizyon ve internet yayıncılığına uygulanan sansürlere birkaç örnek vermek istiyoruz; Exxen’de yayınlanan “Konuşanlar” programına para cezası kesilmesi ve bir bölümünün kaldırılması, BluTV’de yayınlanan “Çıplak” dizisinin ikinci sezon reklamlarının yayınlanmaması, Kanal D, Show TV, Star, FOX TV ve TV 8 başta olmak üzere kanallar, yayınlarında şiddet sahneleri bulunması, “İslami hassasiyetlerin dikkate alınmaması,” “çarpık ilişki ve diyaloglar,” “gerçek dışı iddialar” ve “genel ahlâk ve ailenin korunması ilkesine aykırılık” gerekçeleriyle RTÜK’ten para cezası alması gibi örnekler sansür ve otosansür kavramlarının 2021 yılında da devam ettiğini ve yakın bir gelecekte de bu kavramların hayatımızdan çıkmayacağını gözler önüne sermektedir.

TALİMATLA SANSÜR!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yayınladığı medya genelgesi ile milli ve manevi değerlere uygun yayınlar yapılması talimatının amacı RTÜK'ün aldığı kararlar açığa çıktı. Yurt dışından Türkçe yayın yapan Amerika'nın Sesi, Almanya'nın Sesi ve Euronews internet haber sitelerine lisans zorunluluğu getiren RTÜK, aksi halde bu sitelere erişimin engelleneceğini duyurdu. Dijital medya ortamında haber sitelerinin hedef alınması, sürecin internet medyasına yaygınlaştırılacağını gösteriyor!

Radyo Televizyon Üst Kurulu'ndaki (RTÜK) iktidar ittifakı, video yayınladıkları gerekçesiyle yurt dışından Türkçe yayın yapan Amerika'nın Sesi (VOA), Almanya'nın Sesi (DW) ve Euronews internet haber sitelerine 72 saat içinde TV yayın lisansı alma mecburiyeti getirdi. İktidarın denetim ve kontrolü dışında, serbest ve özgür yayıncılık yapan haber sitelerinin bu ilk adım sonrasında hedef alınacağı, 'sansür ve susturma' yoluyla, eleştirel, doğru ve gerçek haberciliğin, iktidarın hoşuna gitmeyen internet haber mecralarının engelleneceği anlaşılıyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yayınladığı genelgede vatandaşları, aileleri, gençleri ve çocukları zararlı yayınların etkilerinden korumak ve milli-manevi değerlere uygun yayınlar yapılmasını, aksi yayınların izlenerek gerekli yaptırımların uygulanması talimatını verirken RTÜK'ün süratle durumdan vazife çıkarttığını, 'iktidara yayınların etkilerini bertaraf etmeyi' öncelikli görev saydığını görüyoruz.

Genelgede milli ve manevi değerler ya da 'Türk Aile yapısı' gibi ucu açık vurgulamalar yapılırken, herkesin kendi yaşam tarzı, değerleri, inancı, kültürü, aile anlayışı yok sayılarak tek kişi tarafından muğlak birtakım değerler empoze edilmeye, herkesin bunu esas alması zorlanmak isteniyor.

Geçmişte topluma değer dayatan, inanç, etnik kimlik, ideoloji, milli-manevi değerler üzerinden toplumu kendi zihniyeti doğrultusunda şekillendirmeye çalışan Nazi yönetimi, İtalya'daki faşist Mussolini yönetimi, İspanya'da Franco ve Portekiz'de Salazar yönetimleri insanlığa ve halklarına en büyük kötülüğü yaptılar. Dayattıkları değerler de kendileriyle birlikte tarihin çöplüğüne gitti. İnsanlar özgürlüğü, demokrasiyi herkesin değerine, inancına saygıyla birlikte yaşamayı tercih etti.

Nazi rejiminin meydanlarda milli-manevi değerlere aykırı kitap yakma törenleri, üstün ve arî ırk ideolojisi, Goebbels'in propaganda medyası ve mekanizması ile toplumu şekillendirme politikalarının hepsi milli manevi değerler diye sunuluyordu. Alman Aile yapısının korunması ilkesi yine bu milli manevi değerler sıralamasının başında geliyordu.

Türk Aile yapısından iktidarın kendi anladığını herkese dayatmasının hangi düşüncelerle benzeştiği apaçık ortada. Aileyi korumak, çocuklarını eğitmek, gözetmek ve korumak, devletin, iktidarın, tek adamın değil en başta ailelerin kendi görevidir. İktidarın ailelerin mahremine girmek, evlerin içine girmek, kimin ne izleyeceğine ne okuyacağına, neye inanacağına, nasıl yaşayacağına karar vermek gibi bir görevi de yetkisi de yoktur.

Teknoloji ile savaşılmaya, yasaklamaya kalkan her baskıcı, sansürcü hükümet, yönetim, rejim yenilmeye mahkumdur. Nefret ve şiddet içermedikçe yazılı- sözlü veya sesli hiçbir yayın yasaklanamaz. Anayasamızın basın hürdür sansür edilemez hükmünün güvencesi altındadır. Devletin görevi, halktan topladığı vergilerle halka hizmet üretmektir, halka değer dayatmak değildir.

KKTC ULUSLARARASI 2021 KÜRESEL ORGANİZE SUÇ RAPORU'NDA 'HEDEF ÜLKE'

KKTC'de bir hafta arayla gerçekleşen iki mafya hesaplaşması, KKTC'nin organize suç örgütlerinin, uyuşturucu, kumar, sanal bahis, insan ticareti, kara para aklama vb. küresel merkezlerinden birisi haline geldiğini gösterdi. KKTC'nin Uluslararası 2021 Küresel Organize Suç Raporu'nda 'Hedef Ülke' olarak yer alması başlı başına vahim bir durum!

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) bir hafta arayla gerçekleşen iki silahlı saldırı ve organize suç örgütleri hesaplaşmasından sonucusu cinayetle sonuçlandı. Bir ucu Türkiye'ye uzayan ve zanlı oldukları iddiasıyla Türkiye'de gözaltına alınanların da organize suç örgütü bağlantılı olması gerek ülkemizin gerekse KKTC'nin küresel suç örgütlerinin yaygın şekilde faaliyet yürüttüklerini gösterdi. Özellikle KKTC'nin Türkiye dışında başka hiçbir ülke tarafından tanınmaması, başta Birleşmiş Milletler (BM) olmak üzere tüm uluslararası kurum ve kuruluşlardan dışlanmış olması, bu ülkede uluslararası hukuk ve kuralların işlememesi, küresel suç örgütleri ve bağlantılarının KKTC'yi tercih etmelerinde ve buraya yerleşmelerinde en önemli etkenlerin başında geliyor. Uluslararası tanınırlığı olmamasına karşılık, uluslararası alanda faaliyet gösteren Küresel Organize Suçları

Araştırma kuruluşunun 2021 Küresel Organize Suçlar Raporu'nda KKTC'nin önde gelen ülkelerin başında yer alması ve 'Hedef-Odak Ülke' olarak tanımlanması, Kuzey Kıbrıs'taki suç faaliyetlerinin ulaştığı boyutları ve dünyada ne ölçüde görünür hale geldiğini gösteriyor.

Raporda yer alan tespitlerde şu unsurlar öne çıkıyor;

- ✓ KKTC, insan ticareti için hedef ülke haline geldi.
- ✓ Kıbrıs'ın kuzeyindeki uluslararası kurallardan tecrit mevcut yapı, insan tacirlerine cezasızlık ortamı yarattığı için, sorun burada derinleşti.
- ✓ İnsan kaçakçıları, göçmen grupları İtalya veya Yunanistan gibi ülkelere getireceklerini vaat edip, Kıbrıs'ın kuzeyine getiriyorlar. Sonrasında bu kişiler pasaportlarına el konulup kaçak şekilde, uzun saatler ağır sömürü koşulları altında zorla çalıştırılıyorlar.
- ✓ Türk organize suç örgütlerinin varlığı Kıbrıs'ın kuzeyinde hızla büyüdü ve sağlamlaştı. Küresel bağlantılar ve ortaklıklarla etkinlikleri yükseldi. Mevcut yapı bu örgütler için korunaklı bir ortam ve cezasızlık imkânı sağlıyor.
- ✓ KKTC Polis Genel Müdürlüğü'nün (PGM) ve KKTC Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı'nın (GKK) KKTC İçişleri Bakanlığı'na değil de Kıbrıs Türk Barış Gücü Kuvvetleri (KTBG) Kolordu Komutanlığı'na bağlı olmasına dikkat çekilerek ülkedeki olaylara Türkiye iktidarının müdahale ettiği öne sürülüyor.

Geçen yıl Birleşik Arap Emirlikleri'nde (BAE) bulunan organize suç örgütü elebaşının yayınladığı videolarda gündeme getirilen iddiaların, siyasi, bürokratik bağlantıların ve isimlerin son yaşanan olaylarla teyit edilmiş olmasına karşılık bugüne kadar Türkiye'de hiçbir soruşturma açılmaması, TBMM'ye verilen araştırma önergelerinin iktidar ittifakı tarafından reddedilmesi dikkatlerden kaçırılmaması gereken bir diğer boyut.

Bu suç organizasyonlarının küresel bağlantılarıyla ortaklaşa, toplamı 100 milyar dolara ulaşan bir para trafiğini kontrol ettikleri göz önünde tutulduğunda, paylaşımın ve hesaplaşmanın boyutları daha iyi görülüyor. Azeri, Kazak, Rus, Çeçen, Afgan mafyalarının Türkiye'de cirit attığı, bir ayaklarının KKTC'de olduğu, marinalara, tatil köylerine, şirketlere çöküldüğü, İranlı uyuşturucu baronlarının siyasilerle işlerini nasıl yürüttükleri son yaşananlarla ortaya saçıldı.

Sadece bu tespitler bile KKTC'nin uluslararası kamuoyundaki algısı açısından çok vahim! KKTC'deki çözüm müzakerelerinin sonuçsuz kalması ve iktidarın geçen yıl BM gözetiminde yapılan son görüşmelerde iki bölge-i devletli federasyon çözümünü tamamıyla reddedip iki bağımsız devlet formülü dışındaki çözümleri müzakere etmeyeceğini belirterek masadan çekilmesi, KKTC'nin uluslararası tecridini kalıcı hale getirdi. Uluslararası kurumlardan ve uluslararası hukuktan, norm ve kurallardan dışlanmışlık, Kuzey Kıbrıs'ın suç alanına ve organize suç örgütlerinin yuvasına dönüşmesini kolaylaştırdı!

UKRAYNA KRİZİNİN TÜRKİYE'Yİ SOKACAĞI ZOR DURUM

Ukrayna krizi yeni bir boyuta taşındı. Olası Rusya müdahalesi durumunda ABD, AB ve NATO'nun Rusya'ya karşı yürürlüğe koyacaklarını ilan ettikleri yaptırımlar Türkiye'ye ağır hasar verebilir. Rusya ile başta enerji olmak üzere ciddi enerji ve ekonomik bağlantıları bulunan Türkiye, NATO üyesi olarak yaptırımlara uymak zorunda kalacak!

İngiltere Dışişleri ve Savunma Bakanlarının geçen hafta Moskova'ya yaptıkları ziyaretten de Ukrayna krizine çözüm doğrultusunda herhangi bir sonuç çıkmadığı gibi ortak basın toplantısında Rusya Dışişleri bakanı Lavrov ve İngiltere Dışişleri Bakanı Liz Truss geleneksel diplomasinin de dışına çıkarak medya önünde karşılıklı ağır ithamlarda bulundu. Alışılmadık şekilde ağır suçlamalara ve sert tartışmaya dönüşen ortak basın toplantısında taraflar birbiriyile vedalaşmadan ayrıldı.

İngiltere Başbakanı Boris Johnson, NATO Genel Sekreteri Stoltenberg ile görüşmesinden sonra yaptığı açıklamada artık zamanın çok daraldığını, Rusya'nın her an Ukrayna'yı işgal edebileceğini öne sürerek 'Rusya'yı son kez uyarıyorum. Böyle bir adım aptalca ve feci bir hata olur. Ukrayna ordusu savaştık ve çok kan dökülecek' dedi. ABD Başkanı Joe Biden, Ukrayna'da her an durumun kontrolden çıkabileceğini belirterek, ABD vatandaşlarının Ukrayna'yı süratle terk etmesi çağrısında bulundu.

Diğer yandan Pekin Kış Olimpiyatlarının açılışı nedeniyle Çin'e giden Rusya Devlet Başkanı Putin ile Çin Devlet Başkanı Şi Cinping ortak bir deklarasyon yayınlayarak dünyadaki ekonomik ve güvenlik düzeninin kökten değişmesi gerektiğini, iki ülkenin bu konuda iş birliği için tam mutabakata vardıklarını açıkladılar. Ukrayna

krizinde Çin'in sonuna kadar Rusya'nın yanında olduğunu ilan eden Çin devlet başkanının bu açıklamasıyla tablo yepyeni bir boyuta taşınmış oldu. Rusya-Çin ortak deklarasyonu ve Çin'in Rusya'dan yana kesin tavır alması, Batı Bloku ile Rusya-Çin bloku arasındaki ayrışmayı keskinleştirdiği gibi küresel gerginliği de arttırdı. Aynı zamanda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) veto hakkına sahip daimî üyesi olan Rusya ve Çin'in gerçekleştirdiği ittifakın hedefi, dünyadaki küresel yapılanmayı kökten değiştirmek ve yeni bir dünya düzeni inşa etmek olarak ifade ediliyor.

Putin ve Şi tarafından birlikte açıklanan 'Yeni Bir Döneme Giren Uluslararası İlişkiler ve Küresel Sürdürülebilir Kalkınma' deklarasyonunda, 'iki devlet arasındaki dostluğun sınırı yoktur, yasaklanmış iş birliği alanları yoktur, güçlendirilen stratejik iş birliği ne üçüncü ülkeleri hedef almaktadır ne de uluslararası ortamdaki değişimden ve üçüncü ülkelerdeki dolaylı değişikliklerden etkilenmektedir.' denilerek 'sınırsız ittifak ve dayanışma' vurgusunun yapılması dikkat çekiyor.

Ukrayna krizi ile Rusya-Çin İttifakı'nın da ilan edilmesi dünyayı yeniden soğuk savaş döneminin iki bloklu görüntüsüne dönüştürdü. Bu noktada Türkiye açısından oldukça ciddi ve sıkıntılı bir sürecin başlayabileceğini öngörmekteyim. Ukrayna krizinde arabulucu olmaya çabalayan iktidarın manevra alanları bu son şekillenmeyle ciddi ölçüde daraldı. Çin'in de Rusya'nın yanında ittifak ortaklığını üstlenmesi süreci Türkiye açısından daha da zorlu hale getirdi. İktidar bu çerçevede adeta seçeneksiz durumda kalırken, ABD-AB-NATO ile Rusya-Çin kampı arasında bir tercih yapmak zorunluluğuyla karşı karşıya.

Aynı zamanda NATO üyesi olan Türkiye, giderek tırmanan ve çözümsüzlüğe doğru ilerleyen süreçte, Ukrayna'ya olası bir Rus müdahalesi, Karadeniz'de sıcak çatışma ve Batının Rusya'ya yönelik yaptırımları devreye sokmasından en büyük zararı ve kayıpları yaşayacak ülke olabilir.

Karadeniz'de yaşanması muhtemel çatışmalar ve askeri gerilimlerin Türkiye açısından yaratacağı risk tehditleri öngörülemeyecek boyutlarda olabilir. Rusya'dan S-400 alımı nedeniyle ABD'nin yaptırımlarına maruz kalan Türkiye, Ukrayna-Rusya çatışması ve batının müdahalesi, NATO'nun devreye girmesi halinde beklenmedik şekilde kendini bir NATO üyesi olarak tüm sorunların ortasında bulabilir.

ABD, AB ve NATO Rusya'nın Ukrayna'ya askeri bir saldırı düzenlemesi halinde, derhal siyasi, ekonomik ve mali yaptırımlarla karşılık vereceklerini, Rusya'ya karşı çok ağır yaptırımların devreye sokulacağını ilan etmiş durumdadır. Bu açıdan bakıldığında Rusya ve Ukrayna ile ilişkileri iyi düzeyde bulunan Türkiye, özellikle Cumhurbaşkanı Erdoğan-Putin yakınlaşması çerçevesinde de başta enerji, doğalgaz olmak üzere bu ülkeye ciddi ölçüde bağımlı konumda.

Rusya'ya karşı başlatılacak yaptırım süreci, enerji başta olmak üzere birçok alanda Türkiye'yi çok ciddi zorluklarla ve kesin tercihlerle karşı karşıya getirecektir. Putin'in Cumhurbaşkanı Erdoğan ile yakınlık çerçevesinde ABD-AB-NATO yaptırımlarını Türkiye üzerinden delmek istemesi ve iktidarı bu yönde zorlaması, baskı altına almaya çalışması beklenmeli. Devreye konulacak yaptırımların ticaret, enerji, boru hatları, doğalgaz vb. kapsamı Türkiye ekonomisine ağır hasar verebilir. Türkiye bu yaptırımlara uymak istemediği takdirde ise bu kez kendisi doğrudan aynı yaptırımlara muhatap olabilir.

Kaldı ki, böyle bir durumda Putin'in yaptırımları Türkiye üzerinden delme talebine olumlu karşılık verilmesi durumunda da İran ile geçmiş dönemdeki benzer yaptırımları delme girişimlerine yönelik organizasyonlar sonrasında karşı karşıya kalınan Halkbank davası benzeri süreçlerin yaşanması söz konusu olabilir.

Rusya-Ukrayna arasında çatışma ve sıcak savaş durumunda Rusya'ya uygulanacak yaptırımlarda en ağır bedel ödeyecek, en büyük kayıpları yaşayacak ülkelerin başında Türkiye'nin geldiğini söylemek olanaklı. İktidarın zikzak çizen dış politikası, dış politikayı iç politikaya malzeme yapma anlayışı şu anda Türkiye'yi ciddi bir açmazla karşı karşıya bırakmış görünüyor!

BU ZAMLARI BRIGITTE BARDOT YAPMADI

Kaçak sarayın mukimi ülkeyi tek başına yönetmeye kalktı. Devletin köklü kurumlarını işlevsizleştirdi. İtibarsızlaştırdı. Yok etti. Devlet yönetiminde liyakat bitti. Saraya sadakat, geçer akçe oldu. Yandaş kayırma aldı yürüdü. Adalet, hukuk devleti, yargı bağımsızlığı, temel hak ve özgürlükler, demokrasimiz, bu ucube rejim elinde darbe üstüne darbe aldı. Dış politika milli olmaktan çıktı. İç siyasete malzeme yapıldı. Bunun sonucunda yaşanan savrulmalar, ülkemizin itibarına, ülkemizin çıkarlarına çok büyük zararlar verdi. Ülke yönetilemez hale geldi. Saray sosyetesinin, beslemelerinin, yandaşlarının kasaları ağzına kadar dolarken, Merkez Bankasının döviz kasası boşaltıldı. Sarayın kibirlisi görülmemiş bir buhrana yol açtı. İşte bugün devam etmekte olan Merkez Yönetim Kurulu toplantımızda, ağırlıklı olarak bu konuları ve çözümlerini ele aldık.

Çürük Olan Meyve Değil, Ekonomi Politikaları

Mutfaklarda tencereler boş. Cepler boş, cüzdanlar boş. Saray yönetimi milletimizi, boş tosta, boş baklavaya, boş içli köfteye mahkûm etti. Böyle bir beceriksizliği bu ülke hiçbir zaman görmedi. Böyle bir rezaleti yaşamadı. Şimdi şu resme bir bakalım. Çürük meyvenin adı, “ekonomik meyve” olmuş. Marketler çürük elmayı, armudu, ekonomik meyve diye satmaya başlamış. Soruyorum bu fotoğrafta gerçekten çürük olan ne? Meyve mi? Yoksa Saray zihniyeti ve ekonomi politikaları mı? Tabii ki ikincisi... Bunların çürük ekonomi politikaları; fahiş elektrik faturası oldu, milleti çarptı. Milletimiz Pazar artıkları için artık kuyruğa giriyor. Pazarda fileye; tek bir salatalık, tek bir biber, tek bir patlıcan, tek bir domates koysanız, cebinizden en az 20 lira çıkıyor.

Bizim Söylediklerimizi Yapıyor

Milletin feryadı arşa ulaştı. Ama Kaçak Saray sakinlerinin kulakları, milletin sesini duymuyor. Gözleri, milletimizin halini görmüyor. Bunların kalpleri, millete karşı mühürlenmiş. Saray için varsa yoksa yandaş, bunlar vatandaşları unutmuş. Milletin feryadını, dile getiriyoruz. “Bu işi böyle çözen gerekir” diyoruz. Ama Sarayın kibirlisi, bizim bu söylediklerimize “yaygara” diyor. Allah rızası için! Milletimizin “Yardım Allah!” feryatları, ne zamandan beri “yaygara” oldu? Kaldı ki madem biz yaygara koparıyoruz, sonunda neden bizim dediğimize gelmek zorunda kalıyorsunuz? Bizim dediklerimizi, neden birer birer yapıyorsunuz? Genel Başkanımız “emekliye iki ikramiye” dedi. Önce “Kaynak nerede?” dediniz. Sonra tıptış tıptış yaptınız... “Elektrikte TRT payını kaldırı” dedi. Önce itiraz ettiniz, ardından yine yaptınız. “Polise, öğretmene, sağlıkçılara, din görevlilerine 3600 ek göstergeyi verin” dedi. E şimdi bunu da yapacaksınız, hazırlanıyorsunuz. Elektrik faturalarında ilk kademeyi, 150 kilovatsaat olarak ilan ettiniz. Genel Başkanımız dedi ki; “Bu insanca yaşamaya yetmez, ilk kademeyi 230 kilovatsaate çıkarın” dedi. Tıptış tıptış 210 kilovatsaate kadar çıkardınız. “Temel gıda ürünlerinde KDV’yi sıfırla” dedi. KDV’yi yüzde 8’den yüzde 1’e indirdiniz. Demek ki biz yaygara koparmıyoruz milletin dertlerini dile getiriyoruz. Aklın bilimin işaret ettiği istikameti, olabilecek çözümleri de gösteriyoruz. Ama hep iş işten geçtikten sonra, milleti perişan ettikten sonra dediklerimize geliyorsunuz.

Metal Yorgunusunuz

Evet, siz metal yorgunusunuz. Tek kişinin aklıyla da bu işler yürümüyor. Milleti unutup, yandaşa bakarak sorunlar çözülmüyor. Eriyen oylarınız, milletimizin gözünden de, gönlünden de düştüğünüzü gösteriyor. Millet size “Emaneti bu işi yapacak olana bırak” diyor.

KDV Farkını Esnafa İade Edin

Atalarımızın dediği gibi; “Acemi katır, kapı önünde yük indirir.” Bunların yaptığı her iş de, ne yazık ki böyle... En son, “Temel gıda maddelerinde KDV’yi indirin” dedik. Sonunda indirdiler. Ama bu kopyacılar, önünü arkasını düşünmeden, alalacele iş gördükleri için indirimin tüm yükünü, esnafımızın sırtına bindirdiler. Ticaret zincirinde esnafı esnafa, esnafı vatandaşla karşı karşıya getirdiler. Yetmedi bir de, esnafımızı tehdit ettiler. Esnaf bir gün önce yüzde 8 KDV ile mal almış, raflarına koymuş. Ertesi gün Saray esnafa diyor ki, “Malını yüzde 1 KDV ile sat” diyor. Esnafı pandemide borca batırmışsın. Yetmez elektrik faturasıyla, gaz faturasıyla ezmişsin. Esnaf sermayesini senin yönetiminde yemiş bitirmiş. Şimdi dönüyorsun esnafa; “Sen malını yüzde 1 KDV ile sat. Alırken ödediğin yüzde 8 KDV’nin de üzerine, bir bardak su iç” diyorsun. Peki, küçük esnaf bu enflasyonun, faizlerin azgın zamanında bu aradaki farkı, nereden karşılayacak? Gelin bu defa da bizi dinleyin. Çünkü sonunda dinlemek mecburiyetinde kalacaksınız. Küçük esnafımız batmadan, bu yüzde 7’lik KDV farkını, derhal iade edin.

Akaryakıt Zamlarını Geri Çekin

Yine, millete izah edemediğiniz, elektrik zamlarını, akaryakıt zamlarını derhal geri alın. Temel gıdada KDV’nin indirilmesi tabii ki olumlu... Ancak yeterli değil. Mutfaklarda yangın korkunç bir hızla büyüyor. Sarayın yangınlarla mücadeledeki sicili ise zaten ortada... Hatırlayın geçtiğimiz yaz Ege’de, Antalya’da ciğerlerimiz yanarken, bunların beceriksizliğini tüm dünya gördü. Yangın ormandaysa, saray uçak, helikopter kaldıramaz. Seyreder. Yangın mutfaktaysa, üzerine benzin döker. TÜİK’in enflasyon sepetinde, benzinli otomobil, kira ve sigaradan sonra, en çok ağırlığa sahip olan ekmeğe, bu ay yüzde 30 civarında zam geldi. Sadece ekmeğe gelen son zamlar, gıdadaki KDV indiriminin etkisini aldı götürdü... Yine bu hafta, ilaca yüzde 37 zam geldi. Şubat’ın ilk yarısında; benzine, motorine, LPG’ye yapılan yüzde 10 civarındaki zamlar da cabası.

Mutfaktaki Yangın Tarladan Başlıyor

Mutfaktaki yangın, tarladan başlayıp, sofraya kadar uzanıyor. Bakın dün TÜİK; Ocak ayı Tarım Üretici Fiyatlarını açıkladı. TÜİK’in makyajlı rakamlarıyla, üretici fiyatları, tek bir ayda yüzde 14,83 artmış. Bu mevcut seride gerçekleşen en yüksek aylık artış. Yıllık artış ise yüzde 52... Yani sıkıntılar market raflarından, pazar

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

tezgâhlarından değil, tarladan başlıyor. Hep diyoruz: “Tarladaki yangın sönmeden, sofralardaki yangın sönmez.” Aylardır tarımdaki sıkıntılara dikkat çekiyoruz. “Tedbir alınmazsa, çiftçimiz tarlasına iyiden iyiye küsecek. Çok ciddi bir gıda krizi kapımızda bekliyor” diyoruz. Alınması gereken tedbirleri, bıkmadan usanmadan söylüyoruz.

Bunlar Yapılmazsa Ekmek Bulamayacağız

Şimdi bu tedbirleri bir kez daha tekrarlayalım:

Önümüzdeki yıl için tarımsal üretim planlamasına derhal başlayın. Desteklemeleri buna göre bir an önce belirleyin.

Bu yıl için arz sıkıntısı yaşanabilecek stratejik tarımsal ürünlerde, alım fiyatı ve alım garantisi uygulamasına geçin.

Önümüzdeki sezon çiftçinin kullanacağı gübrenin bedelinin, en az yarısını destek olarak verin. Yetersiz de olsa gübre fiyatlarında yaptığınız son indirimi, bu sezon yüksek fiyatla önceden gübre almış çiftçiye de yansıtın.

Çiftçimizin kullandığı mazotla ilgili, “Yarısı bizden, yarısı sizden” taahhüdünüze uyun.

Çiftçimize ucuz tohum, besicimize de ucuz damızlık sağlayın. Sebze tohumu ve fidesindeki KDV’yi derhal yüzde 1’e çekin.

Tarımsal sulamada kullanılan elektrikte vergiyi kaldırın. 2021 sulama tarifesini bu yıl artırmayın.

Çiftçimiz elektrik bedellerini hasattan sonra, faize tabi olmadan ödeyebilsin. Bunu sağlayacak düzenlemeyi getirin.

Bu yılın tarımsal destek bütçesini biran önce, kanunda öngörülen vermeniz gereken seviyeye çekin. Yani 79 milyar liraya çıkarın.

Bunlar yapılmazsa, gelecek yıl yiyecek ekmek bulamayacağız... Ama Saray şürekâsının artık ne iş yapacak, ne de milletin dertlerine çare bulacak takati kalmış. Yapabildikleri tek şey, sorumluluğu başkalarına yıkmak.

Bu Zamları Taçsız Kral Pele Yapmadı, Siz Yaptınız

Önceki dönem Cumhurbaşkanımız rahmetli Demirel’in meşhur sözüdür: “Galibiyetin sahibi çoktur. Ama mağlubiyetin sahibi yoktur. Binaenaleyh mağlubiyet yetimdir.” Şimdi AK Parti yetkilileri yaptıkları zamları, yetim ve öksüz bırakmaya uğraşıyorlar. AK Parti Grup Başkanvekillerinden biri çıkıyor, “Bu zamları devlet yapmıyor” deyiveriyor. Şimdi bir gecede elektriğe yüzde 127’ye varan zammı kim yaptı? Son bir yılda, benzine yüzde 110, mazota yüzde 133 zammı kim yaptı? Herhalde İngiltere Kraliçesi yapmadı. Rahmetli Başkan Kennedy de yapmadı. Taçsız kral Pele de yapmadı. Brigitte Bardot veya Nadia Comaneci de yapmadı. Bu zamları Şener Şen hiç yapmadı. Bu zamları siz yaptınız siz. Bu zamları Sarayın kibirlisi yaptı.

Yeliz ve Saz Arkadaşları

Ama utanma duygusu gidenin, kalbi de ölmüş. AK Parti’nin Yeliz’i var. Bir de onunla yarışan şimdi Konya ve Erzurum’da da “Yelizler” çıktı. Yeni “Yelizler” var. “Bu zamları CHP yaptı” deyip; milletin aklıyla alay etmeye kalkıyorlar. Başka AK Partililer de çıkıyor; “Faturalar fazla abartılıyor”, “Doğalgaza mini mini zam geldi”, “Zamlar geçer, tepkiye lüzum yok” diyerek tam bir pişkinlik sergiliyorlar. Damat bir zamanlar; “Cumhurbaşkanımız ‘Aya dört şeritli yol yapacağım’ dese, inanacak seçmenimiz var” demişti. Anlaşılan Yeliz ve tüm saz arkadaşları da, “Salla yalanı, bulunur inanarı” diye düşünüyor.

Bu Zamların Nesebi Sahihtir

Allah aşkına, milletime soruyorum bunlar ne yiyip, ne içiyor, bu kafaya nasıl geliyorlar, pes doğrusu. Ayıptır. Yazıktır. El insaf... Zaten zamlarla millete zulmediyorsunuz. Bari milletle alay etmeyin. Çok açık söyleyelim. Kendi bahçenizde peydahladığınız bu zamları, bizim evin avlusuna bırakıp kaçamazsınız. Öyle kapan da kaçan yok. Ne biz, ne de milletimiz, buna izin vermez. Bu zamların da, zulmün de nesebi sahihtir. Bu zamların, bu zulmün anası da, babası da Ucube Şahsım Rejimidir.

Gençler Umudu Dışarıda Arıyor

Ucube şahsım rejimi sadece zamlarla değil, işsizlikle de milletimize zulmediyor. Enflasyon da işsizlik de hızla arttı. G-20 liginde ülkemizi sefalet şampiyonu yaptılar. TÜİK’in dün açıkladığı, 2021’in son üç ayına ait makyajlı rakamlara göre bile, şahsım rejimiyle idare edilen son dört yılda, gerçek işsiz sayısı 2 milyon 889 bin kişi artmış. İşsizlik giderek katılıyor. Her üç işsizden bir tanesi, bir yıldan daha uzun süredir işsiz. Üniversiteli işsizlerimiz

sayısı ise 1 milyon 49 bin olmuş. Her dört gencimizden biri ev genci! Daha da önemlisi analarının babalarının emek emek yetiştirdikleri üniversiteli gençlerin üçte biri, analarının babalarının eline bakıyor. Gençlerimiz umudunu artık bu ülkede değil, dışarıda arıyor. Bunun vebali, ucube şahsım rejiminin boynundadır.

Bürokratlar Mevsimlik İşçi Oldu

Bu ucube şahsım rejimi, sadece milleti işsiz bırakmadı. Sadece milletin yediği, tostun, baklavanın, içli köftenin içini boşaltmadı. Ülkemizin kurumlarının da içini boşalttı. Son üç yılda; üç Hazine ve Maliye Bakanı, dört Merkez Bankası Başkanı, beş tane de TÜİK Başkanı gördük. Bürokratları mevsimlik işçiye çevirdiler.

Saray TÜİK'i Dünyanın Diline Düşürdü

Şimdi beş gün önce Uluslararası İstatistik Enstitüsü ve Uluslararası Resmi İstatistikler Birliği Başkanları, ortak bir açıklama yaptılar. Türkiye'nin, kamuoyuna güvenilir bilgi vermek, karar alıcılara yardımcı olmak için üretilen istatistiklere dair, profesyonel ve bilimsel standartları belirleyen, "Mesleki Etik Beyannamesi" ile Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği "Resmi İstatistikler Profesyonel İlkelerine", uygun davranmadığını söylediler. Bu uluslararası kuruluşlar, enflasyonun yükselişe geçtiği bir dönemde, hükümetin TÜİK Başkanı değiştirmesiyle ilgili kaygılarını burada açık seçik ifade etmişler. TÜİK'te Başkan dâhil, yapılan tüm atamaların ve görevden almaların saydamlığı konusunda, süregelen endişelerin olduğunu, bunun kurumun güvenilirliğini azalttığını söylüyorlar burada. Bütün bu yapılanların, "Resmi istatistiklere politik müdahale" anlamına geldiğinin altını çiziyorlar. Böyle bir tabloyla ne yazık ki ilk kez karşılaşılıyor. Saray sonunda TÜİK'i dünyanın diline düşürdü. TÜİK vasıtasıyla, milletin hakkını nasıl yediğini dünya da artık gördü. İç ve dış yatırımcıların, ekonomik verilere güvenini bir defa daha sarstı. Yatırımcıları kaçırmaya, pandemi sonrasında küresel piyasalarda ortaya çıkan fırsatları, heba etmeye devam etti.

Arjantin ve Yunanistan Örneği

Arjantin ve Yunanistan daha önce buna benzer durumlara düşmüştü. Yunanistan'da yetkililer yıllarca mahkemelerde süründü. Uluslararası örgütler, Arjantin İstatistik Ofisi'nin rakamlarını yıllarca, güvenilmez bularak kullanmadı. Şimdi maalesef Türkiye de aynı konuma doğru hızla ilerliyor. Resmi istatistiklerine güvenmedikleri bir ülkeye, uluslararası finans çevreleri, yatırımcılar neden gelip yatırım yapsın?

TCMB'nin Hafızasını Sıfırlamaya Çalışıyorlar

Sadece TÜİK değil, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası da, bu ucube rejimin elinde büyük darbeler aldı. Merkez Bankasının personeli son derece niteliklidir. Ama birileri arkalarında iz bırakmamak için olsa gerek, bu kurumun da hafızasını sıfırlamaya çalışıyor. Daha İstanbul'daki bina bitmeden, personeli apar topar İstanbul'a götürmeye kalkıyorlar. Kıdemli personeli emekliliğe zorlamak için, bir sürü teşvikler öneriyorlar. Nedir bu telaşınız? Nedir bu panik? Neyin paniği bu? Merak etmeyin! Gök kubbenin altında hiçbir şey gizli kalmaz. Buharlaştırılan 128 milyar doların da, 20 Aralık gecesi kurulan finansal kumpas için yakılan 9 milyar doların da, mutlaka izi bulunur, hesabı da sorulur. Görüyorum ki siz bu ülkenin namuslu bürokratlarını fazla hafife alıyorsunuz.

İktidarımızda TCMB Ankara'ya Geri Dönecek

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, bir Cumhuriyet kurumudur. Bu kurumun merkezinin yeri de, Cumhuriyetimizin merkezidir, başkentidir. Bizim iktidarımızda Merkez Bankası, bulunması gereken yere, yani Ankara'ya geri dönecektir. Bunu şimdiden cümle âlem duysun ilan ediyoruz. İktidara gelir gelmez, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın başına, tüm dünyanın saygı duyacağı bir ismi, hemen atayacağız. Bankanın araç bağımsızlığına asla müdahale etmeyeceğiz. Birlikte belirlediğimiz enflasyon hedefini tutturma konusunda bankanın elini asla tutmayacağız.

Ekşi Yiyenden Hesap Soracağız

Yine iktidara gelir gelmez Stratejik Planlama Teşkilatı'nı kuracağız. Liyakatli devleti bilen uzmanlarla, bütçe dışı fonlar, örtülü garantiler, resmi istatistikler başta olmak üzere, ekonominin gerçek resmini hızla çekeceğiz. Kim nereye ne vermiş, ne taahhüt etmiş, neleri gizlemiş bunların hepsini göreceğiz. Devleti, bilgiyle, bilimle, tecrübeyle, akılla yöneteceğiz. Kamuda atamalarda ölçümüz liyakat olacak. Namuslu, dürüst ve liyakatli memurlar baş tacımız. Devlete değil, saraya memur olan, saraya kapı kulluk yapan hiç bir bürokratla çalışmayacağız. Sayın Genel Başkanımızın daha önce açıkladığı, 18 Ekim 2021 tarihini milat olarak alıyoruz. Bu tarihten sonraki her imzanın, önünü, arkasını dikkatlice inceleyeceğiz. Ekşi yiyenden de, hesabını mutlaka soracağız.

Hariciye AK Parti Teşkilatına Döndü

Erdoğan Şahsım Rejiminin, en çok zarar verdiği alanlardan biri de dış politika. Dış politika da milli çıkarlarımız yerine, Erdoğan'ın ideolojik hedef ve beklentileri merkeze konmuş. Dış politika, iç politikanın malzemesi haline getirilmiş durumda. Yine Cumhuriyetimizin, en köklü kurumlarından hariciyemiz, AK Parti'nin yurtdışı parti teşkilatına çevrilmiş. Rüşvetten aklanmamış eski bakan müsveddeleri, AK Parti'de siyaset yapmış isimler, en kritik merkezlere büyükelçi atandı. Dış politika milli olma vasfını yitirip, şahsileştirilince, ülkemizin hak ve çıkarları da korunamaz hale geldi. Dış politikada çarklar, yalpalamalar, savrulmalar, iyice görünür hale geldi.

Önce “Darbeye Destek Verdi” Dediler, Sonra Ayaklarına Gittiler

Dün afra tafrayla söyledikleri sözlerden, yaptıklarından bugün hızla çark ediyorlar. Bu ülkenin atanmış İçişleri Bakanı; “Birleşik Arap Emirlikleri 15 Temmuz’a finansal destek verdi” dedi mi? Dedi. E Erdoğan da bu ülkeye demediğini bırakmadı. Ama 15 Temmuz hain darbe girişimini desteklemekle suçladıkları, bir ülkenin şeyhinin ayaklarına, önce turkuaz halılar serdiler. Sonra da bu şeyhin ayağına gittiler iki gün önce. Masa ayağı uzmanı, Sarayın küçük ortağı Bahçeli’ye sormak lazım, ortağının yaptığı bu ayaklara, ne diyecek? Sarayın bekçisi, “15 Temmuz finansörü” dediğiniz ülkenin ayağının altına, Sarayın kibirlisinin, turkuaz halı sermesine, yetmez ta ayağına kadar gitmesine, bir laf etti de, biz mi duymadık yoksa? Bunlar yakında Libya’da savaşçıları, askerlerimizi, MİT personelimizi şehit eden, Mareşal Hafter’le de el sıkışır. Yetmez Libya’ya ayağına da gider. Meydanlarda yaptıkları Rabia selamı da, yakında hepten tedavülden kalkar. O dört parmak selamını veren eller, dün “darbeci” deyip küstürdükleri, Abdul Fettah El Sisi’nin elini sıkar. Boynuna atılır.

Rüzgargüllerine Taş Çıkartır

Erdoğan 13 Ekim 2019’da söylediği; “Arap ligi kalkıyor, hala Türkiye aleyhine oradan karar çıkartıyor. Sizin topunuz bir araya gelseniz, zaten bir tane Türkiye etmezsiniz. Buna rağmen siz petrolünüzle konuşuyorsunuz, dolarınızla konuşuyorsunuz, ama Türkiye duruşuyla konuşuyor” sözlerini de bir güzel yalayıp yutar. Neden? Çünkü Erdoğan doların yeşilini sever. Çünkü Merkez Bankası’nın kasası 70 sente muhtaç. 5 milyar dolarlık SWAP anlaşmasına, 10 milyar dolarlık yatırım sözüne, duruş falan kalmaz. Öyle bir döner ki, rüzgargüllerine bile taş çıkartır. Oysa dış politikada jeo-stratejik riskler dönüş kaldırmaz.

Dış Politikada İki Çapa: Lozan ve Montrö

Burnumuzun dibinde Avrupa kıtası, soğuk savaştan sonra en derin krizini yaşıyor. Rusya ve Ukrayna arasındaki gerginlik, ülkemizi, Karadeniz ve Avrupa’daki barışı yakından ilgilendiriyor. Bu sorunun uluslararası hukuk ve Ukrayna’nın toprak bütünlüğü çerçevesinde, diplomatik yollarla çözümü, bizim en samimi dileğimizdir. Karadeniz ve Avrupa’da huzurun bozulmasını asla istemeyiz. Çünkü bu sorun büyürse, bundan en çok etkilenecek, zarar görecektir ülkelerin başında, Türkiye gelir. Bu nedenle Şahsım hükümetini uyardıyı bir görev biliyoruz. Bu sorun ve karşı karşıya olduğumuz riskler, amatörlüğü kaldırmaz. Bu işler iç siyaset malzemesi yapmaya hiç gelmez. Bu ülkenin dış politikada iki önemli çapası vardır. Bunlardan ilki Lozan Antlaşmasıdır, diğeri ise Montrö Boğazlar Sözleşmesidir. Montrö’nün sağladığı statü, bütün bölge ülkelerinin barış ve huzuru için yararlıdır. Bundan vazgeçilmeye çalışılması, bunun esnetilmeye kalkılması asla kabul edilemez.

Dünya Demokrasileri İçin Önemli Bir Deneyim Olacak

Elbette ülkemizin büyük sorunları var. Ama bu sorunlar aşılamaz değildir. Önemli olan, tüm farklılıklarımızla beraber, “Biz düşüncesini” inşa etmektir. Ülkemizin istişare ve uzlaşma ile çözemeyeceği hiçbir sorunu yoktur. Bu bakımdan, Sayın Genel Başkanımızın davetiyle, altı siyasi parti genel başkanının bir araya gelmesi, tarihi bir olaydır, tarihi bir gelişmedir. Milletimizin tarihi özlemini yansıtmaktadır. Otokrat bir yönetimi ve tek kişilik ucube rejimi, sandıkta değiştirmeyi amaçlayan, farklı partilerin birlikteliği, tüm dünya demokrasileri için de çok önemli bir deneyimdir olacaktır.

Siyasi Tarihimizin Ana Damarları

Ülkemiz siyasi tarihinde mevcut ana damarların, bir masa etrafında toplanması, siyaset tarihimizin de önemli bir dönüm noktasıdır. Türkiye’nin ortak geleceğinin inşası, karşıtlıklar üzerinden değil, ortak beklentiler, istişare ve uzlaşma ile olacaktır. Ahlatlıbel’de verilen fotoğraflar, Türkiye’nin ortak geleceği için umut veren fotoğraflardır. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Millet İttifakı’nın, dış politikada milli çıkarlarımızı, ekonomide rasyonel akıllı ve politikaları, ülke yönetiminde hukukun üstünlüğünü ve kurumsal geleneklerimizi merkeze alarak, ülkemizin tüm sorunlarını aşacağına yürekten inanıyoruz.